'Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola's

DR. GANPATRAO DESHMUKH MAHAVIDYALAYA SANGOLA

(Arts & Science, E.C.S. & B.C.A.)

Tal. Sangola Dist. Solapur Pin. 413 307 (Maharashtra)

(Affiliated to P.A. H. Solapur University)

☎ Off. (02187) 220508

Mob. No. 9850792244

Email : vidnyanms@yahoo.co.in

Website : www.vmssangola.org

Principal : **Dr. S.M.Mulani**

M.A.Ph.D. (Geography)

(Third Cycle Accredited by NAAC with 'B' Grade (CGPA of 2.24)

Ref. No. **Date : / /20**

Dr.Ganpatrao Deshmukh Mahavidyalaya Sangola 413307 Sangola Tal. Sangola Dist. Solapur

PROJECT CERTIFICATE/PROJECT REPORTS-2019-20

Name list and certificate of students participating in field project, research project, project under study tour, project under internship entrepreneurship in different disciplines in the college during the academic year 2019-20 is attached.

Dr. S.S. Dhasade
Coordinator,IQAC
Dr. Ganpatrao Deshmukh Mahavidyalaya,
Sangola Tal.Sangola Dist. Solapur

Principal
Dr.Ganpatrao Deshmukh Mahavidyalaya
Sangola Tal. Sangola Dist. Solapur

'Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola's

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA SANGOLA

(Arts & Science, E.C.S. & B.C.A.)
Tal.Sangola Dist.Solapur Pin. 413 307 (Maharashtra)
(Affiliated to Solapur University)

Off. (02187) 220508
Resi. (02187) 221151
Fax : (02187) 222306
Email : vidnyanms@yahoo.co.in
Website : www.vmssangola.org

Principal : Dr. S. B. Jundale
M.Sc., Ph.D., D.H.E.

Re-Accredited by NAAC with 'B' Grade (CGPA of 2.76)

Ref. No. 609/2019-2020 Date : 08/01/2020

Request Letter

To,
Director,
RYB Power Electrical pvt. Ltd.
Solar plant
Sonalwdi,
Tal-Sangola, Dist-Solapur

Subject: Regarding visit of our B.Sc.-III (Physics) student

Dear Sir,

As we know solar energy is a clean and cheap energy source to us. But generation of electricity from solar energy is a new technology. Our final year students (B.Sc.-III) are very much interested in understanding the conversion of solar energy into electrical energy. Also they are interested in understanding the different components used for technology for generation and storage of electricity from sun.

So, here I am requesting you to allow our final year students (B.Sc.-III) to visit your solar plant. Also send us the convenient day and date.

Thanking you

Received
19/01/2020

Yours

Principal
Vidnyan Mahavidyalaya,Sangola
Tal. Sangola Dist. Solapur

Scanned by CamScanner

'Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola's

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA SANGOLA

(Arts & Science, E.C.S. & B.C.A.)
Tal.Sangola Dist.Solapur Pin. 413 307 (Maharashtra)
(Affiliated to Solapur University)

Principal : Dr. S. B. Jundale
M.Sc., Ph.D., D.H.E.

Off. (02187) 220508
Resi. (02187) 221151
Fax : (02187) 222306
Email : vidnyanms@yahoo.co.in
Website : www.vmssangola.org

Re-Accredited by NAAC with 'B' Grade (CGPA of ~~2.78~~ 2.24)

Ref. No. Selb - 2019 - 2020 Date : 17/01/2020

Thanking Letter

To,
Director,
RYB Power Electrical pvt. Ltd.
Solar plant
Sonalwdi,
Tal-Sangola, Dist-Solapur

Subject: Regarding visit of our B.Sc.-III (Physics) student

Dear Sir,

With respect to above mentioned subject, herewith I am very much thankful to you for allowing our final year students (B.Sc.-III Physics). Students understand the conversion of solar energy into electrical energy and they are happy with your discussion. Student may get benefitted from your discussion.

Thanking you.

Received
19/01/2020
RYB Power Electricals Pvt. Ltd. Pune-14

Yours

Principal
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Tal. Sangola Dist. Solapur

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

'Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola's

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA SANGOLA

(Arts & Science, E.C.S. & B.C.A.)

Tal.Sangola Dist.Solapur Pin. 413 307 (Maharashtra)

(Affiliated to Solapur University)

Off. (02187) 220508
Resi. (02187) 221151
Fax : (02187) 222306
Email : vidnyanms@yahoo.co.in
Website : www.vmssangola.org

Principal : Dr. S. B. Jundale
M.Sc., Ph.D., D.H.E.

Re-Accredited by NAAC with 'B' Grade (CGPA of 2.76)

Ref. No. Sclb - 2019 -2020 Date : 14/01/2020

Request Letter

To,
Dr. Jankar R. B.
Pediatrics,
Sangola.
Tal-Sangola, Dist-Solapur

Subject: Regarding visit of our B.Sc.-III (Physics) student

Dear Sir,

As we know, recently new techniques have been launched in the instrumentation. In the field of medicine, almost all the instruments give us information in the form of signals. But basically the input signal is given from our body to the instrument and instruments convert this into digital signals. These conversions of signals are made with the help of X-ray, ultrasonic's, UV-rays, gamma rays and so on. Our Final year students (B.Sc.-III Physics) are interested in understanding the working of these instruments and also they are interested in interaction with you.

So, here I am requesting you to allow our final year students (B.Sc.-III) to visit your clinic and laboratory on 14 January, 2020.

Thanking you

Yours

Dr. R. B. Jankar
M.B.B.S., D.C.H.
R.No.106/01/2000
Shrinand Hospital,Children Hospital
& Neonatal Intensive Care Unit
Opp. S.T.Stand, Sangola (Solapur)

Principal
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Tal. Sangola Dist. Solapur

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

'Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola's

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA SANGOLA

(Arts & Science, E.C.S. & B.C.A.)

Tal.Sangola Dist.Solapur Pin. 413 307 (Maharashtra)

(Affiliated to Solapur University)

Principal : Dr. S. B. Jundale
M.Sc., Ph.D., D.H.E.

Off. (02187) 220508
Resi. (02187) 221151
Fax : (02187) 222306
Email : vidnyanms@yahoo.co.in
Website : www.vmssangola.org

Re-Accredited by NAAC with 'B' Grade (CGPA of 2.76)

Ref. No. Selt - 2019-2020 Date : 14/01/2020

Thanking Letter

To,
Dr. Jankar R. B.
Pediatrics,
Sangola.
Tal-Sangola, Dist-Solapur

Subject: Regarding visit of our B.Sc.-III (Physics) student

Dear Sir,

With respect to above mentioned subject, herewith I am very much thankful to you for allowing our final year students (B.Sc.-III Physics). Students understand working of instruments and they are happy with your discussion. Student may get benefitted from your discussion.

Thanking you.

Yours

Dr. R. B. Jankar
R.No.106/01/2000 M.B.B.S., D.C.H.
Shrinand Hospital, Children Hospital
& Neonatal Intensive Care Unit
Opp. S.T.Stand, Sangola (Solapur)

Principal
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangole
Tal. Sangola Dist. Solapur

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

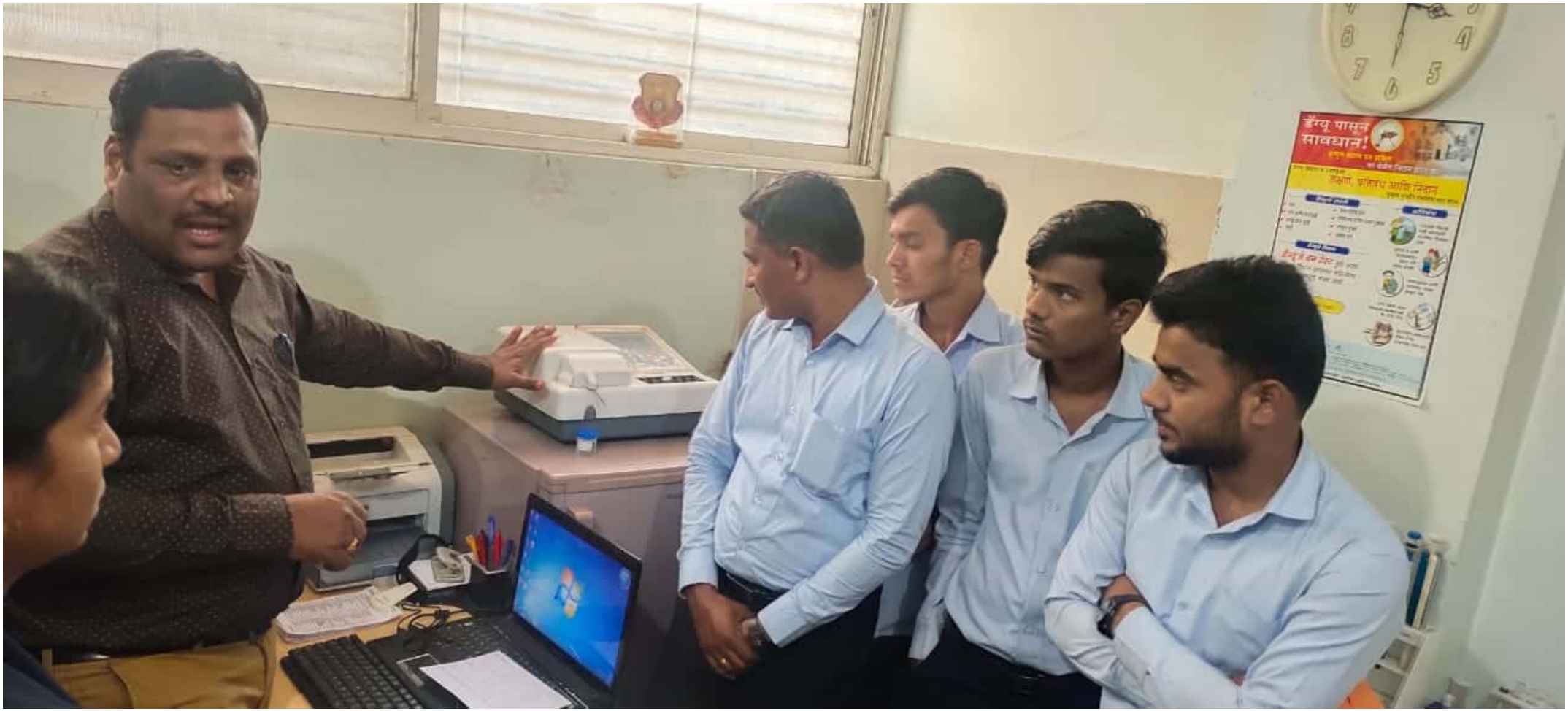

Scanned by CamScanner

'Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola's

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA SANGOLA

(Arts & Science, E.C.S. & B.C.A.)
Tal.Sangola Dist.Solapur Pin. 413 307 (Maharashtra)
(Affiliated to Solapur University)

Off. (02187) 220508
Resi. (02187) 221151
Fax : (02187) 222306
Email : vidnyanms@yahoo.co.in
Website : www.vmssangola.org

Principal : Dr. S. B. Jundale
M.Sc., Ph.D., D.H.E.

Re-Accredited by NAAC with 'B' Grade (CGPA of 2.76)

Ref. No. Selt · 2019-2020 Date : 21 / 01 /2020

To,
Goa Science Center,

Goa.

Subject: Regarding visit of our B.Sc.-III (Physics) student

Dear Sir,

With respect to above mentioned subject, herewith I am requesting you to allow our final year students (B.Sc.-III Physics) to visit your institute and give them concession in fee.

Total no. of persons: 16

Staff: 03

Students: 13

Thanking you.

Yours

Principal
Vidnyan Mahavidyalaya,Sangola
Tal. Sangola Dist. Solapur

Scanned by CamScanner

'Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola's

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA SANGOLA

(Arts & Science, E.C.S. & B.C.A.)
Tal.Sangola Dist.Solapur Pin. 413 307 (Maharashtra)
(Affiliated to Solapur University)

Off. (02187) 220508
Resi. (02187) 221151
Fax : (02187) 222306
Email : vidnyanms@yahoo.co.in
Website : www.vmssangola.org

Principal : Dr. S. B. Jundale
M.Sc., Ph.D., D.H.E.

Re-Accredited by NAAC with 'B' Grade (CGPA of 2.76)

Ref. No. Selb - 2019 - 2020 Date : 21/01/2020

Thanking Letter

To,
Head,
Department of Physics,
Goa University,
Goa.

Subject: Regarding visit of our B.Sc.-III (Physics) student

Dear Sir,

With respect to above mentioned subject, herewith I am very much thankful to you for allowing our final year students (B.Sc.-III Physics). Students understand the types of instruments and their use in research field and they are happy with your discussion. Student may get benefitted from your discussion.

Thanking you.

Received
23/1/2020

Yours

Principal
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Tal. Sangola Dist. Solapur

Scanned by CamScanner

'Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola's

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA SANGOLA

(Arts & Science, E.C.S. & B.C.A.)
Tal.Sangola Dist.Solapur Pin. 413 307 (Maharashtra)
(Affiliated to Solapur University)

Off. (02187) 220508
Resi. (02187) 221151
Fax : (02187) 222306
Email : vidnyanms@yahoo.co.in
Website : www.vmssangola.org

Principal : Dr. S. B. Jundale
M.Sc., Ph.D., D.H.E.

Re-Accredited by NAAC with 'B' Grade (CGPA of 2.76)

Ref. No. Sclt - 2019-2020 Date : 21 / 01 /2020

To,
Goa Science Center,

Goa.

Subject: Regarding visit of our B.Sc.-III (Physics) student

Dear Sir,

With respect to above mentioned subject, herewith I am requesting you to allow our final year students (B.Sc.-III Physics) to visit your institute and give them concession in fee.

Total no. of persons: 16

Staff: 03

Students: 13

Thanking you.

Received
Resui
23/1/2020

Yours

Principal
Vidnyan Mahavidyalaya,Sangola
Tal. Sangola Dist. Solapur

Scanned by CamScanner

'Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola's

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA SANGOLA

(Arts & Science, E.C.S. & B.C.A.)
Tal.Sangola Dist.Solapur Pin. 413 307 (Maharashtra)
(Affiliated to Solapur University)

Principal : Dr. S. B. Jundale
M.Sc., Ph.D., D.H.E.

Off. (02187) 220508
Resi. (02187) 221151
Fax : (02187) 222306
Email : vidnyanms@yahoo.co.in
Website : www.vmssangola.org

Re-Accredited by NAAC with 'B' Grade (CGPA of 2.76)

Ref. No. Sel/t-2019-2020 Date : 21/01/2020

Thanking Letter

To,
Director,
National Institute of Oceanography,
Goa.

Subject: Regarding visit of our B.Sc.-III (Physics) student

Dear Sir,

With respect to above mentioned subject, herewith I am very much thankful to you for allowing our final year students (B.Sc.-III Physics). Students understand types of instruments and their use in sea water and they are happy with your discussion. Student may get benefitted from your discussion.

Thanking you.

Visited on 23/1/20 at 10:30 Am.
Thorat
B.R. Thorat

Yours
Principal
Vidnyan Mahavidyalaya Sangola
Tal. Sangola Dist. Solapur

Scanned by CamScanner

'Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola's

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA SANGOLA

(Arts & Science, E.C.S. & B.C.A.)
Tal.Sangola Dist.Solapur Pin. 413 307 (Maharashtra)
(Affiliated to Solapur University)

Off. (02187) 220508
Resi. (02187) 221151
Fax : (02187) 222306
Email : vidnyanms@yahoo.co.in
Website : www.vmssangola.org

Principal : Dr. S. B. Jundale
M.Sc., Ph.D., D.H.E.

Re-Accredited by NAAC with 'B' Grade (CGPA of 2.76)

Ref. No. Self-2019-2020 Date : 22/01/2020

Department of Physics
Educational Tour: 2019-2020
List of staff members and students for Study Tour

Sr. No.	Name	Designation
01	Dr. Thombare J. V.	Assistant Professor (Tour In-charge)
02	Miss. Adsul D. V.	Assistant Professor
03	Mr. Sadigale R. G.	Laboratory Attendent
04	Mr. Thombare R. D.	B.Sc.-III (Physics) Students
05	Mr. Rajmane S. V.	B.Sc.-III (Physics) Students
06	Mr. Pawar P. K.	B.Sc.-III (Physics) Students
07	Mr. Adlinge A. R.	B.Sc.-III (Physics) Students
08	Miss. Somdale S. K.	B.Sc.-III (Physics) Students
09	Miss. Lavate A. B.	B.Sc.-III (Physics) Students
10	Miss. Todkar R. B.	B.Sc.-III (Physics) Students
11	Miss. Ligade S. S.	B.Sc.-III (Physics) Students
12	Miss. Devkate R. S.	B.Sc.-III (Physics) Students
13	Miss. Navale C. A.	B.Sc.-III (Physics) Students
14	Miss. Suryavanshi V. R.	B.Sc.-III (Physics) Students
15	Miss. Kokate S. B.	B.Sc.-III (Physics) Students
16	Miss. Babar A. S.	B.Sc.-III (Physics) Students

Principal
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Tal. Sangola Dist. Solapur

Scanned by CamScanner

भौतिकशास्त्र विभाग

शैक्षणिक सहल - 2019-2020.

सहलीसाठी येणाऱ्या शिक्षक आणि विद्यार्थ्यांची यादी

अ.क्र	नाव		हुद्दा
1.	प्रा. डॉ. ठोंबरे जे. व्ही.	-	(सहाय्यक प्राध्यापक) - सहल प्रमुख.
2.	प्रा. अडसुळ डी. व्ही.	-	(सहाय्यक प्राध्यापिका)
3.	श्री. सादिगले आर. जी.	-	(प्रयोगशाळा परिचर)
4.	चि. ठोंबरे आर. डी.	-	B. Sc-III (Phy). Student.
5.	-॥- राजमाने एस व्ही	-	—॥—
6.	-॥- पवार पी. के	-	—॥—
7.	-॥- आदलिंगे ए. आर	-	—॥—
8.	कु. सोमदळे एस. के	-	—॥—
9.	-॥- लवटे ए. बी	-	—॥—
10.	-॥- तोडकर आर. बी.	-	—॥—
11.	-॥- लिगाडे एस. एस.	-	—॥—
12.	-॥- देवकते आर. एस.	-	—॥—
13	-॥- नवले सी. ए	-	—॥—
14.	-॥- सुर्यवंशी व्ही. आर.	-	—॥—
15.	-॥- कोकाटे एस. बी.	-	—॥—
16.	-॥- बाबर ए. एस.	-	—॥—

Thombare

प्रा. डॉ. जगन्नाथ ठोंबरे

सहलप्रमुख.

विभागप्रमुख.

21.1.2020

Principal

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola

Tal. Sangola Dist. Solapur

Scanned by CamScanner

गोवा विज्ञान केन्द्र
GOA SCIENCE CENTRE

सी एस आई आर - राष्ट्रीय समुद्र विज्ञान संस्थान
दोना पौला, गोवा
SPEED
LIMIT
20 km

MAULI LODGE

ॐ
।। श्री मंगेश प्रसन्न ।।
।। श्री मंगेश प्रसन्न ।।

IHS

Certificate

This is to certify that a project entitled as "Electrodeposition of pyrite thin films for supercapacitive study" being submitted here with for the award of the Degree of Bachelor of Science in Physics under the faculty of Science of Solapur University, Solapur. This work is completed by **Miss . Somadale Sayali Kisan** under my supervision.

3/3/2022

Teacher In-charge
Dr.Thombare J.V

Examiner

Head
Dept of physics

Scanned with OKEN Scanner

Certificate

This is to certify that a project entitled as **"SUCESSIVE IONIC LAYER AND ADSOBTION REACTION SILAR METHOD FOR POLYANILIN THIN FILMS"**. being submitted here with for the award of the Degree of Bachelor of Science in Physics under the faculty of Science of Solapur University, Solapur. This work is completed by **Kokate Simarani B.** under my supervision.

3/3/2022

Teacher In-charge
Dr.Thombare J.V

Examiner

Head
Dept of physics

Scanned with OKEN Scanner

Certificate

This is to certify that a project entitled as "Electrodeposition of pyrite thin films for supercapacitive study" being submitted here with for the award of the Degree of Bachelor of Science in Physics under the faculty of Science of Solapur University, Solapur. This work is completed by **Mr.Adlinge Ajit Ramesh** under my supervision.

3/3/2020

Teacher In-charge
Dr.Thombare J.V

Examiner

Head
Dept of physics

Scanned with OKEN Scanner

Certificate

This is to certify that a project entailed as **"Electrodiposition method for Cadmium Chalcogenide thin films "**, being submitted here with for the award of the **Degree of Bachlor of Science** in **Physics** under the **faculty of Science** of **Solapur University , Solapur** . This work is Completed by **Mr. Tamboli Akil Ramjan** under my Supervision .

Place :-Sangola

Date :-

Signature of Head
Deparment of Physics
(Navale B.B.)

EXAMINAR
05/03/2020

4.3.2020
Signature of Supervisor
(Dr. Thombare J.V.)

Scanned with OKEN Scanner

Certificate

This is to certify that a project entitled as **"Succesive Ionic Layer and Adsorption Reaction (SILAR) Method For polyaniline Thin Films** being submitted here with for the award of the Degree of Bachelor of Science in Physics under the faculty of Science of Solapur University, Solapur. This work is completed by **Navale.C.A** under my supervision.

Teacher In-charge
Dr.Thombare J.V

Examiner

Head
Dept of physics

Scanned with OKEN Scanner

Certificate

This is to certify that a project entailed as **"Electrodiposition method for Cadmium Chalcogenide thin films "**, being submitted here with for the award of the **Degree of Bachlor of Science** in **Physics** under the **faculty of Science** of **Solapur University , Solapur** . This work is Completed by **Miss. Deokate Rutuja Sanjay** under my Supervision .

Place :-Sangola

Date :-

Signature of Head
Deparment of Physics
(Navale B.B.)

EXAMINAR

Signature of Supervisor 9/3/2020
(Dr. Thombare J.V.)

Scanned with OKEN Scanner

Certificate

This is to certify that a project entitled as "Electrodeposition of copper Chalacogenide thin films for supercapacitive study" being submitted here with for the award of the Degree of Bachelor of Science in Physics under the faculty of Science of Solapur University, Solapur. This work is completed by

Miss Suryawanshi Vaishali Rajaram

under my supervision.

Teacher In-charge
Dr.Thombare J.V

Examiner

Head
Dept of physics

Scanned with OKEN Scanner

Certificate

This is to certify that a project entitled as "Electrodeposition of Polymer Composite thin films for supercapacitive study" being submitted here with for the award of the Degree of Bachelor of Science in Physics under the faculty of Science of Solapur University, Solapur. This work is completed by **Rajmane . S .V** under my supervision.

Teacher In-charge
Dr.Thombare J.V

Examiner

Head
Dept of physics

Scanned with OKEN Scanner

A

PROJECT REPORT

ON

"HOTEL MANAGEMENT SYSTEM"

SUBMITTED TO

SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

FOR THE FULLFILMENT OF AN AWARD OF
BACHELOR OF COMPUTER APPLICATION

SUBMITTED BY

Mr. Mahesh Mandale
Mr. Adinath Gore

UNDER THE GUIDANCE OF

Prof. Mr. Salunkhe U.B.

THROUGH
VidnyanMahavidyalaya, Sangola

सोलापूर विद्यापीठ
॥ विद्यया संपन्नता ॥

2019-2020

Scanned with AnyScanner

DECLARATION

We undersigned declared hereby that the project entitled **"Hotel Management System"** developed in **"C#.net& Microsoft Office Access 2007"** submitted by us is an original work. The project presented is developed by us independently and is not duplication from any other source. We understand that there is any copying such is liable to be punished in any way the University authorities deem it. The work is here by submitted to Solapur University, Solapur for the Degree Bachelor of Computer Application

Place: Sangola
Date :

Mr. Mahesh Mandale
Mr. Adinath Gore

Scanned with AnyScanner

A

PROJECT REPORT

ON

"HOTEL MANAGEMENT SYSTEM"

SUBMITTED TO

SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

FOR THE FULLFILMENT OF AN AWARD OF
BACHELOR OF COMPUTER APPLICATION

SUBMITTED BY

Mr. Mahesh Mandale
Mr. Adinath Gore

UNDER THE GUIDANCE OF

Prof. Mr. Salunkhe U.B.

THROUGH
VidnyanMahavidyalaya, Sangola

सोलापूर विद्यापीठ
॥ विद्यया संपन्नता ॥

2019-2020

Scanned with AnyScanner

DECLARATION

We undersigned declared hereby that the project entitled **"Hotel Management System"** developed in **"C#.net& Microsoft Office Access 2007"** submitted by us is an original work. The project presented is developed by us independently and is not duplication from any other source. We understand that there is any copying such is liable to be punished in any way the University authorities deem it. The work is here by submitted to Solapur University, Solapur for the Degree Bachelor of Computer Application

Place: Sangola
Date :

Mr. Mahesh Mandale
Mr. Adinath Gore

Scanned with AnyScanner

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.------ अंजली धनाजी साधक. ---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी विज्ञान महाविद्यालय सांगोला यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला.

दिनांक- 24-02-2020.

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

प्राचार्य

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.------ कोकरे सचिन रघुनाथ ---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी विज्ञान महाविद्यालय सांगोला यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला

दिनांक- 18 - 02 - 2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.------ केदार स्नेहा शंकर ---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी विज्ञान महाविद्यालय सांगोला यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला

दिनांक- 20/02/2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.----- अंजली पांडुरंग विटकर ---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला

दिनांक- 20/02/2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.------ वाघमारे माधवी दत्तात्रय ---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला

दिनांक- 22-02-2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.------ रविना रामचंद्र चंदनशिवे. ---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी विज्ञान महाविद्यालय सांगोला यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला

दिनांक- 25-02-2019

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.------ मियाळ ऋतुजा सुर्यकांत ---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण-

दिनांक-

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

प्राचार्य

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र

असे प्रमाणित करण्यात येते की बी.ए. भाग 2 मधील कुमार उत्तरे अक्षय रावसाहेब या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली पर्यावरण अभ्यासांर्गत मूल्यमापणासाठी सोलापूर विद्यापीठ सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की सदर अहवालातील वृत्तांत विद्यार्थ्याने मिळविलेल्या माहितीच्या आधारे ~~लिहा~~ लिहला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहेत. हा मूळ वृत्तांत असून तो इतरत्र कोठेही कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केला नाही.

ठिकाण :- सांगोला

दिनांक :- 5 - Feb - 2020.

प्रकल्प पर्यवेक्षक

प्रमाणपत्र

असे प्रमाणित करण्यात येते की बी. ए. भाग २ मधील कु. फुला बंडू काशीद या विद्यार्थीनीने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मूल्यमापनासाठी सोलापूर विद्यापीठ सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की सदर अहवालातील वृत्तांत विद्यार्थ्यांनी मिळालेल्या माहितीचे आधारे लिहीला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तांत असून तो इतरत्र कोठेही कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केला नाही.

मार्गदर्शक :- वाघमोडे सर.

ठिकाण - सांगोला

दिनांक - 1 Feb 2020.

प्रकल्प अधिकारी

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील ~~कुमार~~/कुमारी.------
---------- वाड पूजा माणिक ---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला

दिनांक- 12/02/2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील ~~कुमार~~/कुमारी.------ बुचडे अक्षय रमेश ---------- या विद्यार्थ्याने ~~[illegible]~~ केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- अकलूज

दिनांक- 10/02/2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.------ अक्षय बाजीराव कोळेकर ---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला.

दिनांक- 4-2-2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.----पोरमले सायली दिलीप---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला

दिनांक- 01/04/2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.------
---कु. विशाल सुभाष खोत.---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला.

दिनांक- 4-2-2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.------
कु. विशाल सुभाष खोत. ---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला.

दिनांक- 4-2-2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी. देवकते रुपाली लालासो या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला

दिनांक- 1-2-2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.------ बंडगर कोमल भारत ---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला

दिनांक- 12/02/2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.------ शिंदे निशिगंधा तानाजी ---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला

दिनांक- 12-02-2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.------ देवकते सविता नारायण ---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला

दिनांक- 12-02-2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.------
---------- मलगे कोमल भारत ---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला

दिनांक- 12/02/2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.------ ----------कांबळे----सुरज----नामदेव---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला

दिनांक- 12-02-2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

प्रमाणपत्र :-

प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए. भाग 2 मधील कुमारी दबडे काजल जगन्नाथ या विद्यार्थिनीने केलेला हा अव अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली पर्यावरण अभ्यासांतर्गत मूल्यमापनासाठी सोलापूर विद्यापीठ सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहिती नुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो सदर अहवालासाठी वृत्तांत सदर विद्यार्थ्याने मिळविलेल्या माहितीच्या आधारे लिहलेला असून मिळवलेला निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे फलित आहे.

हा मूळ वृत्तांत असून तो इतरत्र कोठेही कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण :- सांगोला

दिनांक :- 3 Feb 2020.

प्रकल्प पर्यवेक्षक.

* पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र *

असे प्रमाणित करण्यात येते की बी.ए. भाग - 2 मधील कु. अनुसे शुभांगी विजय या विद्यार्थ्याने / विद्यार्थीनीने केलेल्या हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापणासाठी सोलापुर विद्यापीठ सोलापुर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने तयार केला असुन वरील सादर अहवालातील वृत्तांत सदर विद्यार्थ्याने मिळविलेल्या माहितीच्या आधारे लिहिला असुन मिळलेले निष्कर्ष सादर आकड्यासाठे फलीत असते हा मुळ वृत्तांत असुन तो दुसरा कोणत्याही प्रमाणासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण :— सांगोला

दिनांक :—

पर्यवेक्षक

प्राचार्य
विज्ञान महाविद्यालय
सांगोला

समन्वयक
पर्यावरणशास्त्र विभाग
विज्ञान महाविद्यालय
सांगोला.

FOR EDUCATIONAL USE

Topic: Date: / /

पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र :-

असे प्रमाणित करण्यात येते की बी. ए. भाग 2 मधील कु. पवार रेश्मा भीमंत या विद्यार्थिनीने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मूल्यमापनासाठी सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की सदर अहवालातील वृत्तांत सदर विद्यार्थ्याने मिळविलेल्या माहितीच्या आधारे लिहिलेला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे फलीत आहे. हा मूळ वृत्तांत असून तो इतस्त: कोठेही कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण - सांगोला,
दिनांक -

प्रकल्प पर्यवेक्षक.

समन्वयक
पर्यावरणशास्त्र विभाग,
विज्ञान महाविद्यालय,
सांगोला.

प्राचार्य
विज्ञान महाविद्यालय,
सांगोला.

• पर्यवेक्षक प्रमाणपत्र •

असे प्रमाणित करण्यात येते की, बी.ए.भाग 2 मधील कुमार/कुमारी.------ नवले गौरी अरुण ---------- या विद्यार्थ्याने केलेला हा अहवाल माझ्या पर्यवेक्षणाखाली, पर्यावरण अभ्यास अंतर्गत मुल्यमापनासाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर विद्यापीठ, सोलापूर यांना सादर करण्यासाठी तयार केला आहे. माझ्या माहितीनुसार मी विश्वासाने सांगू इच्छितो की, की सदर अहवालातील वृत्तान्त सदर विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या माहितीचे आधारे लिहिला असून मिळालेले निष्कर्ष सदर अभ्यासाचे आहे. हा मूळ वृत्तान्त असून तो इतरत्र कोठेही, कोणत्याही प्रमाणपत्रासाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण- सांगोला.

दिनांक- 12/02/2020

प्रकल्प पर्यवेक्षक

समन्वयक

पर्यावरण शास्त्र विभाग

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला

प्राचार्य

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Kedar Akanksha Dattatray Class:- B.Sc II Roll No. 175 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Sangola Taluka Shetakari Shikshan prasarak mandal, Sangola

Vidnyan Mahavidyalaya

Sangola

Dept. Of Environment

Certificate

This is to certify that Mr./Miss. _____

_____ Exam Seat No _____ has satisfactorily completed the project of Environment prescribed by Solapur University Solapur for Pollution during the year 2019-2020

Teacher Charge Examiner Head of Deartment

Sangola Taluka Shetkari shikshan Prasarak Mandal

Vidnyan Mahavidyalaya

Sangola

Dept. of Environment

Certificate

This to certify that Mr. Shinde Kajal Ramchandra Exam seat No 1910392 has satisfactorily completd the project of envirniment prescibed by Aahilyadevi Holkar University Solapur for Enviromental Status report of Pandharpur during the year 2019-2020

Teacher Charge

Examiner

Head of Department

Sangola Taluka Shetkari shikshan Prasarak Mandal

Vidnyan Mahavidyalaya

Sangola

Dept. of Environment

Certificate

This to certify that Ms. Bhagat pooja Bhagawat ..... Exam seat No. 1910506 has satisfactorily completd the project of envirniment prescibed by Aahilyadevi Holkar University Solapur for Enviromental Status report of Pandharpur during the year 2019-2020

Teacher Charge | Examiner | Head of Department

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Patil Sujata Uttam Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Parase shital Gajanan Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Sangola Taluka Shetakari Shikshan prasarak mandal, Sangola

Vidnyan Mahavidyalaya

Sangola

Dept. Of Environment

Certificate

This is to certify that Mr./Miss. Yalmar Samadhan Ashok Exam Seat No _____ has satisfactorily completed the project of Environment prescribed by Solapur University Solapur for Pollution during the year 2019-2020

Teacher Charge

Examiner

Head of Deartment

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr. Shembade Ganesh Kisan class:- **B.Sc.II** ROLL NO. has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE	EXAMINER	HEAD DEPARTMENT OF ENVIROMENT

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Shastre Swati Dattatray Class:- B.Sc II

Roll No. 225 .Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge

Examinar

Head
Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Barange Rupali Sadashiv Class:- B.Sc II

Roll No. 144 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge

Examinar

Head
Department Of Environment

Sangola Taluka Shetkari shikshan Prasarak Mandal

Vidnyan Mahavidyalaya

Sangola

Dept. of Environment

Certificate

This to certify that Mr.....Thombare Vikas Hanamant..... Exam seat No..... has satisfactorily completd the project of envirniment prescibed by Aahilyadevi Holkar University Solapur for Enviromental Status report of Pandharpur during the year 2019-2020

Teacher Charge

Examiner

Head of Department

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Bhore Vidya Ramchandra Class:- B.Sc II

Roll No. 139 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge

Examinar

Head
Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Binage komal Sunil Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Patil Komal Shahaji Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Shinde Supriya Ravsaheb Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify ~~Mr.~~ Miss. Bansode komal Bharat Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Ghutukade Dnyaneshwar Bharat Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Sayyad Ayesha Rashid Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr. patil Numa Khajapasha ---- class:- **B.Sc.II** ROLL NO. has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE

EXAMINER

HEAD

DEPARTMENT OF ENVIROMENT

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mrs Jadhav prajakta mohan class:- **B.Sc.II** ROLL NO. 166 has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE

EXAMINER

HEAD

DEPARTMENT OF ENVIROMENT

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr. Randive Nikita Kantilal --- class:- **B.Sc.II** ROLL NO. has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE	EXAMINER	HEAD DEPARTMENT OF ENVIROMENT

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr. Dhale Shivpriya Anilkumar -- class:- **B.Sc.II** ROLL NO. has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE	EXAMINER	HEAD DEPARTMENT OF ENVIROMENT

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr. Takale Saraswati Appa ----- class:- **B.Sc.II** ROLL NO. has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE	EXAMINER	HEAD DEPARTMENT OF ENVIROMENT

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Ms. Chandanshive Ratnaprabha Sanjay. class:- **B.Sc.II** ROLL NO. 1337 has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE	EXAMINER	HEAD DEPARTMENT OF ENVIROMENT

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mrs. Dalas Shubhangi Dalas class:- **B.Sc.II** ROLL NO. has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE

EXAMINER

HEAD

DEPARTMENT OF ENVIROMENT

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr. Kadam Ashwini Baburaao class:- B.Sc.II ROLL NO. has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE	EXAMINER	HEAD DEPARTMENT OF ENVIROMENT

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr.- Shembale Supriya Hanmant class:- **B.Sc.II** ROLL NO. has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE	EXAMINER	HEAD DEPARTMENT OF ENVIROMENT

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr. Shinde Vidya Tanaji class:- **B.Sc.II** ROLL NO. 236 has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE	EXAMINER	HEAD DEPARTMENT OF ENVIROMENT

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Raskar Shveta Nagannath Class:- B.Sc II

Roll No. 219 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify ~~Mr.~~ Bhare Madhuri Sanjay. Class:- B.Sc II

Roll No. 138. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Mulani karishma kabir Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Miss Kore shivani Babasaheb class:- **B.Sc.II** ROLL NO. has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE

EXAMINER

HEAD

DEPARTMENT OF ENVIROMENT

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. shinde komal kisan. Class:- B.Sc II

Roll No. 231 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

EXAM SEAT No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal, Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA,

SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIRONMENT

CERTIFICATE

This is to certify **Miss. Sandhyarani Dattu Kharade** class **B.Sc.II** Roll no.**182** has satisfactorily completed **PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE** prescribed by **SOLAPUR UNIVERSITY,SOLAPUR** during the year **2019-20**

Teacher Incharge	Examiner	Head Dept. of Enviroment

EXAM SEAT No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal, Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA,

SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIRONMENT

CERTIFICATE

This is to certify Miss. Aishawarya Rameshavar Kakamare class B.Sc.II Roll no.172 has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by SOLAPUR UNIVERSITY,SOLAPUR during the year 2019-20

Teacher Incharge

Examiner

Head Dept.of Enviroment

EXAM SEAT NO .

Sangola Taluka Shetakri Shikshan Prasarak Madal,Sangola

VIDNYA MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIRONMENT

CERTIFICATE

This is to certify **Miss. Komal Vishwanath Dighe.** Class **B.Sc.II** Roll No **152** has satisfactorily completed **PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE Prescribed by SOLAPUR UNIVERSITY,SOLAPUR** During the year 2019-20

Teacher Incharge

Examiner

Head Dept.Of Enviroment Science

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Shinde sneha l sanjay Class:- B.Sc II

Roll No. 234 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Shinde sneha I sanjay Class:- B.Sc II

Roll No. 234 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Shinde sneha I sanjay Class:- B.Sc II

Roll No. 234 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify ~~Mr.~~ miss. Jadhav Shraddha Shivaji class:- **B.Sc.II** ROLL NO. has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE	EXAMINER	HEAD DEPARTMENT OF ENVIROMENT

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr. Nalawade Supriya Appaso class:- **B.Sc.II** ROLL NO. has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE	EXAMINER	HEAD DEPARTMENT OF ENVIROMENT

Sangola Taluka Shetakari Shikshan prasarak Mandan ,s

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola

Dept.Of Environment

Certificate

This is to certify that Mr./Miss-Soudagar Geetanjali Parasappa---Exam Seat No ----------has satisfactorily completed the project of Environment prescibed by Solapur University Solapur for Poisonous & Non-poisonous Snake in India during the year2019-2020

Teacher Charge | Examiner | Head of Department

Sangola Taluka Shetakari Shikshan prasarak Mandan ,s

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola

Dept.Of Environment

Certificate

This is to certify that Mr./Miss--Pawar Pratiksha chandrakant-Exam Seat No ----------has satisfactorily completed the project of Environment prescibed by Solapur University Solapur for Poisonous & Non-poisonous Snake in India during the year2019-2020

Teacher Charge Examiner Head of Department

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Gherde Sanjeevan Dhondiram Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

EXAM SEAT NO:- 239

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr. sule prajakta chandrakant class:- B.Sc.II ROLL NO. has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE	EXAMINER	HEAD DEPARTMENT OF ENVIROMENT

Sangola Taluka Shetkari shikshan Prasarak Mandal

Vidnyan Mahavidyalaya

Sangola

Dept. of Environment

Certificate

This to certify that Mr. Sagar Premnath Hanumant Exam seat No..... has satisfactorily completd the project of envirniment prescibed by Aahilyadevi Holkar University Solapur for Enviromental Status report of Pandharpur during the year 2019-2020

Teacher Charge

Examiner

Head of Department

Sangola Taluka Shetkari shikshan Prasarak Mandal

Vidnyan Mahavidyalaya

Sangola

Dept. of Environment

Certificate

This to certify that Mr.....Pujari Aba Dnyaneshwar..... Exam seat No..... has satisfactorily completd the project of envirniment prescibed by Aahilyadevi Holkar University Solapur for Enviromental Status report of Pandharpur during the year 2019-2020

Teacher Charge Examiner Head of Department

Form

Sangola Taluka Shetkari shikshan Prasarak Mandal

Vidnyan Mahavidyalaya

Sangola

Dept. of Environment

Certificate

This to certify that Mr..... Exam seat No..... has satisfactorily completd the project of envirniment prescibed by Aahilyadevi Holkar University Solapur for Enviromental Status report of Pandharpur during the year 2019-2020

Teacher Charge Examiner Head of Department

Sangola Taluka Shetkari shikshan Prasarak Mandal

Vidnyan Mahavidyalaya

Sangola

Dept. of Environment

Certificate

This to certify that Mr. Anpat Swapnil Ratilal Exam seat No..... has satisfactorily completd the project of envirniment prescibed by Aahilyadevi Holkar University Solapur for Enviromental Status report of Pandharpur during the year 2019-2020

Teacher Charge Examiner Head of Department

Form

Sangola Taluka Shetkari shikshan Prasarak Mandal

Vidnyan Mahavidyalaya

Sangola

Dept. of Environment

Certificate

This to certify that Mr. Bhagat Sumit madhukar Exam seat No..... has satisfactorily completd the project of envirniment prescibed by Aahilyadevi Holkar University Solapur for Enviromental Status report of Pandharpur during the year 2019-2020

Teacher Charge Examiner Head of Department

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr.- Mahanur Jyoti Bhagat class:- **B.Sc.II** ROLL NO. has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE	EXAMINER	HEAD DEPARTMENT OF ENVIROMENT

Sangola Taluka Shetkari shikshan Prasarak Mandal

Vidnyan Mahavidyalaya

Sangola

Dept. of Environment

Certificate

This to certify that Mr. Nagoegoje Ravikant Kalyani ..... Exam seat No..... has satisfactorily completd the project of envirnment prescibed by Aahilyadevi Holkar University Solapur for Enviromental Status report of Pandharpur during the year 2019-2020

Teacher Charge

Examiner

Head of Department

Sangola Taluka Shetkari shikshan Prasarak Mandal

Vidnyan Mahavidyalaya

Sangola

Dept. of Environment

Certificate

This to certify that Mr. Patil Vikas Hanmant ..... Exam seat No..... has satisfactorily completd the project of envirniment prescibed by Aahilyadevi Holkar University Solapur for Enviromental Status report of Pandharpur during the year 2019-2020

Teacher Charge

Examiner

Head of Department

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr.--Anuse Akash Babasaheb---------- class:- **B.Sc.II** ROLL NO. has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE	EXAMINER	HEAD DEPARTMENT OF ENVIROMENT

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mrs. Ingole Mandakinee Ananda Class:- B.Sc II

Roll No. 164 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mrs. Deshmukh Gayatri santosh. Class:- B.Sc II

Roll No. 149 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mrs. Sawant Nisha Balaso Class:- B.Sc II

Roll No. 223 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mrs. Babar, Sonali Tanaji Class:- B.Sc II

Roll No. 132 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No. –

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mrs. Khatkale Komal Ganpat Class:- B.Sc II

Roll No. 184 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Sangola Taluka Shetkari shikshan Prasarak Mandal

Vidnyan Mahavidyalaya

Sangola

Dept. of Environment

Certificate

This to certify that Mr. Ghadge Vipul Manikrao ..... Exam seat No..... has satisfactorily completd the project of envirniment prescibed by Aahilyadevi Holkar University Solapur for Enviromental Status report of Pandharpur during the year 2019-2020

Teacher Charge Examiner Head of Department

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr. Mulani. Arbaj. Nisar class: B.Sc.II ROLL NO _ has satisfactorily completed **PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE** prescribed by ***SOLAPUR UNIVERSITY SOLAPUR*** during the year ***2018-2019***.

TEACHER INCHARGE

EXAMINER

HEAD

DEPARMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

Sangola Taluka Shetakari Shikshan prasarak Mandan ,s

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola

Dept.Of Environment

Certificate

This is to certify that Mr./Miss--Bile Kavita Balu.
----------Exam Seat No ----------has satisfactorily completed the project of Environment prescibed by Solapur University Solapur for Poisonous & Non-poisonous Snake in India during the year2019-2020

Teacher Charge | Examiner | Head of Department

Sangola Taluka Shetakari Shikshan prasarak Mandan ,s

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola

Dept.Of Environment

Certificate

This is to certify that Mr./Miss--Kolekar Swati mohan.

----------Exam Seat No ----------has satisfactorily completed the project of Environment prescibed by Solapur University Solapur for Poisonous & Non-poisonous Snake in India during the year2019-2020

Teacher Charge Examiner Head of Department

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Miss. Hirave shraddha Mahadev. Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge

Examinar

Head
Department Of Environment

Sangola Taluka Shetakari Shikshan prasarak Mandan ,s

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola

Dept.Of Environment

Certificate

This is to certify that Mr./Miss---Jadhav Samiksa---Haridas---Exam Seat No ----------has satisfactorily completed the project of Environment prescibed by Solapur University Solapur for Poisonous & Non-poisonous Snake in India during the year2019-2020

Teacher Charge | Examiner | Head of Department

Sangola Taluka Shetakari Shikshan prasarak Mandan ,s

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola

Dept.Of Environment

Certificate

This is to certify that Mr./Miss-khandagale Amruta Anil-------Exam Seat No ----------has satisfactorily completed the project of Environment prescibed by Solapur University Solapur for Poisonous & Non-poisonous Snake in India during the year2019-2020

Teacher Charge | Examiner | Head of Department

Sangola Taluka Shetakari Shikshan prasarak Mandan ,s

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola

Dept.Of Environment

Certificate

This is to certify that Mr./Miss-Babar Swapnali Balaso.
----------Exam Seat No ----------has satisfactorily completed the project of Environment prescibed by Solapur University Solapur for Poisonous & Non-poisonous Snake in India during the year2019-2020

Teacher Charge Examiner Head of Department

Sangola Taluka Shetakari Shikshan prasarak Mandan ,s

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola

Dept.Of Environment

Certificate

This is to certify that Mr./Miss--Khandekar Priyanka --Bala80----Exam Seat No ----------has satisfactorily completed the project of Environment prescibed by Solapur University Solapur for Poisonous & Non-poisonous Snake in India during the year2019-2020

Teacher Charge | Examiner | Head of Department

Sangola Taluka Shetakari Shikshan prasarak Mandan ,s

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola

Dept.Of Environment

Certificate

This is to certify that Mr./Miss-Kadam Supriya Dagadu---Exam Seat No ----------has satisfactorily completed the project of Environment prescibed by Solapur University Solapur for Poisonous & Non-poisonous Snake in India during the year2019-2020

Teacher Charge | Examiner | Head of Department

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr. Pore. Ketan Kiran class: B.Sc.II ROLL NO. 217 has satisfactorily completed **PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE** prescribed by ***SOLAPUR UNIVERSITY SOLAPUR*** during the year ***2018-2019***.

TEACHER INCHARGE

EXAMINER

HEAD
DEPARMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

Sangola Taluka Shetakari Shikshan prasarak Mandan ,s

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola

Dept.Of Environment

Certificate

This is to certify that Mr./Miss-Bansode Tejaswini Sunil-----Exam Seat No ----------has satisfactorily completed the project of Environment prescibed by Solapur University Solapur for Poisonous & Non-poisonous Snake in India during the year2019-2020

Teacher Charge | Examiner | Head of Department

Sangola Taluka Shetakari Shikshan prasarak Mandan ,s

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola

Dept.Of Environment

Certificate

This is to certify that Mr./Miss---Gangadhare Pallavi Babasaheb--Exam Seat No ----------has satisfactorily completed the project of Environment prescibed by Solapur University Solapur for Poisonous & Non-poisonous Snake in India during the year2019-2020

Teacher Charge | Examiner | Head of Department

Sangola Taluka Shetakari Shikshan prasarak Mandan ,s

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola

Dept.Of Environment

Certificate

This is to certify that Mr./Miss---Gavhane Bharti---Sanjay-----Exam Seat No ----------has satisfactorily completed the project of Environment prescibed by Solapur University Solapur for Poisonous & Non-poisonous Snake in India during the year2019-2020

Teacher Charge Examiner Head of Department

Sangola Taluka Shetakari Shikshan prasarak Mandan ,s

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola

Dept.Of Environment

Certificate

This is to certify that Mr./Miss--Misal Pooja--------
--Pratap------Exam Seat No ----------has satisfactorily completed the project of Environment prescibed by Solapur University Solapur for Poisonous & Non-poisonous Snake in India during the year2019-2020

Teacher Charge | Examiner | Head of Department

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr. Shinde vishal shriram class: B.Sc.II ROLL NO 237 has satisfactorily completed **PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE** prescribed by ***SOLAPUR UNIVERSITY SOLAPUR*** during the year ***2018-2019***.

TEACHER INCHARGE

EXAMINER

HEAD

DEPARMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr. Kedar Shubham mohan class: B.Sc.II ROLL NO. 178 has satisfactorily completed **PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE** prescribed by ***SOLAPUR UNIVERSITY SOLAPUR*** during the year ***2018-2019***.

TEACHER INCHARGE

EXAMINER

HEAD

DEPARMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify Mr. Ghule. Vishal Popat. class: B.Sc.II ROLL NO. 158 has satisfactorily completed **PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE** prescribed by ***SOLAPUR UNIVERSITY SOLAPUR*** during the year ***2018-2019***.

TEACHER INCHARGE

EXAMINER

HEAD

DEPARMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Khabat Shivaji Dnyanu Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge

Examinar

Head
Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Kadam Rahul Baban Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Vasmate Om Madhukar Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge

Examinar

Head
Department Of Environment

Exam Seat No. [ ]

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. pawar Ajitdada popat Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Salgar Kailas Maruti Class:- B.Sc II

Roll No. 121 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Bagal Ranjit maruti Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Sasunkhe vijay Ashok Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Patil Amol Hambirrao. Class:- B.Sc II

Roll No. 205 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Ingale Pandurang Menik Class:- B.Sc II

Roll No. 163 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Kodug Ravindra Sambhaji Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Kolase omkar Abasa Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Sangola Taluka Shetakari Shikshan prasarak Mandan ,s

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola

Dept.Of Environment

Certificate

This is to certify that Mr./Miss---Borate viveak.---

----------Exam Seat No ----------has satisfactorily completed the project of Environment prescibed by Solapur University Solapur for Medicinal Plant during the year2018-2019

Teacher Charge | Examiner | Head of Department

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Kashid Akshay Ramesh Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. chavan vishal uttam Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Sachin Uttam Kale Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Pawar onkar kisan Class:- B.Sc II

Roll No. 216 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Lavate Ganesh Tanaji Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. shinde mahesh machindra Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Kumbhar Deepalee Bhiku Class:- B.Sc II

Roll No. 190 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No. [ ]

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Yamgar Arjun Shivaji Class:- B.Sc II

Roll No. 249 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Yamgar vishal Bapu Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal's

Vidnyan Mahavidyalaya

Sangola

Department of

ENVIRONMENT SCIENCE

Certificate

This is to certify that Mr./Miss---Shinde Chhakuli Bharat.---

----------Exam Seat No----------has satisfactorily

Completed the project of Environment prescribed by Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur for Poisonous & Non-poisonous snakes during Academic year 2019-2020

Teacher In Charge Examiner Head of Department

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Lendave Ranjit Dhanaji Class:- B.Sc II

Roll No. 193 Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Shubham Uttam Navale Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Shembade Anil Uttam. Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay,

Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Omkar Rajaram Sutar Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Akshay Ankush Burange. Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

Exam Seat No.

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

Vidnyan Mahavidhyalay, Sangola

Department Of Environment Science

Certificate

This is to certify Mr. Onkar Khandojirao Navale Class:- B.Sc II

Roll No. Has satisfactorily completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE

Prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR during the year 2019-2020.

Teacher Incharge	Examinar	Head Department Of Environment

EXAM SEAT NO:-

Sangola Taluka Shetkari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

DEPARTMENT OF ENVIROMENT SCIENCE

CERTIFICATE

This is to certify ~~Mr.~~ Miss shinde Robini Dattatray class:- B.Sc.II ROLL NO.: has satisfactorly completed PROJECT REPORT OF ENVIROMENT SCIENCE prescribed by AHILYABAI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY ,SOLAPUR during the year 2019-2020.

TEACHER INCHARGE	EXAMINER	HEAD DEPARTMENT OF ENVIROMENT

Timestamp	Prefix	Full Name (Surname first)	Birth-date	Class:	Village	Mobile No.
3/4/2020 18:41:35	Miss.	Bansode komal Bharat	8/2/2000	B. Sc. II	Sangola	9370625303
3/4/2020 8:17:18	Miss.	Bhagre Arti Balasaheb	5/23/2001	B. Sc. I	Akola	7821062992
3/4/2020 18:21:38	Miss.	Bhasme Akshata Shivnath	9/22/2001	B. Sc. I	Sangola	9921667025
3/3/2020 14:29:33	Miss.	Bhore Madhuri Sanjay	11/1/1999	B. Sc. II	Vasud	7972211055
3/3/2020 17:06:40	Miss.	Bichuakale sapana Ashok	8/1/2001	B. Sc. I	Wasud	7058977677
3/6/2020 10:29:09	Miss.	Binage komal sunil	1/19/2000	B. Sc. II	Methewade	9175220753
3/4/2020 11:13:59	Miss.	Budhaner shital Appa	7/28/2000	B. Sc. I	Lotewadi	9067837807
3/5/2020 14:59:00	Mr.	BURANGE AKSHAY ANKUSH	7/23/1999	B. Sc. II	Javala	8975771261
3/5/2020 12:46:08	Miss.	Burange Rupali Sadashiv	3/10/2000	B. Sc. II	Javala	7057814995
3/6/2020 7:56:09	Miss.	Chandanshive payal arun	4/7/2001	B. Sc. I	Ajnale	7030825442
3/6/2020 10:25:12	Miss.	Deshmukh Gayatri Santosh	5/13/2001	B. Sc. II	Sangola	9860210225
3/4/2020 18:50:34	Mr.	Ganesh Tanaji Lavate	12/12/1999	B. Sc. II	Alegaon	9552061434
3/4/2020 20:36:59	Miss.	Gavhane Savita Shankar	11/7/2000	B. Sc. II	Akola	7758070759
3/5/2020 13:51:38	Miss.	Ghadage Akshaya Santosh	1/25/2001	B. Sc. I	Chincholi	8805939864
3/4/2020 22:42:19	Mr.	Gherade Sarjerao Dhondiram	8/20/2000	B. Sc. II	Kole	8482891722
3/3/2020 15:35:45	Mr.	Ghule Rahul Laxman	7/25/1999	B. Sc. I	Pachegaon (khurd)	9960852921
3/6/2020 10:31:51	Miss.	Hatekar bhavika sambhaji	5/4/2000	B. Sc. II	Kola	9822995758

Timestamp	Prefix	Full Name (Surname first)	Birth-date	Class:	Village	Mobile No.
3/6/2020 10:37:14	Miss.	Jadhav Priyanka chandrakant	10/8/1999	B. Sc. II	Waki	9764525128
3/3/2020 18:25:28	Miss.	Jadhav shraddha shivaji	12/10/1999	B. Sc. II	Sangola	9067602925
3/5/2020 9:01:11	Mr.	Jay lala sonawale	5/28/2001	B. Sc. I	Laksmidahivadi	7447820708
3/5/2020 11:49:21	Miss.	Jodh pratibha pandurang	1/28/2000	B. Sc. II	Bhose	9527570319
3/5/2020 9:22:06	Mr.	Kaldhone Omkar Pravin	10/27/1999	B. Sc. I	Sangola	8983121919
3/4/2020 18:37:00	Miss.	Kamble Snehal rajendra	11/23/2001	B. Sc. I	Radde	9970852244
3/5/2020 7:58:33	Mr.	Kate Utkarsh vasant	2/6/2000	B. Sc. I	Chinke	7499247678
3/4/2020 8:11:20	Miss.	Kedar Harshada Hanmant	6/6/2001	B. Sc. I	Wasud	9403293474
3/4/2020 8:12:44	Miss.	Kedar Prajakta Balasaheb	6/28/2001	B. Sc. I	Wasud	9403293474
3/3/2020 20:58:49	Miss.	Kedar sayali saudagar	8/18/2000	B. Sc. I	Wasud	9923772232
3/4/2020 8:15:16	Miss.	Kedar Snehal Gajendra	6/15/2001	B. Sc. I	Wasud	8263899513
3/5/2020 9:31:55	Miss.	Khatkale Supriya sanjay	5/2/2000	B. Sc. II	Akola	9665697525
3/4/2020 19:31:29	Mr.	Kodag Ravindra sambhaji	2/13/2020	B. Sc. II	Avandhi	9021288598
3/6/2020 7:54:14	Miss.	Kolawale supriya dattatray	7/2/2000	B. Sc. I	Ajnale	7776844276
3/5/2020 8:47:05	Mr.	Kolekar sanket Trimbak	2/13/2001	B. Sc. I	Buddhehal	7972587485
3/3/2020 13:26:58	Mr.	Lendave Ranjit Dhanaji	11/13/1999	B. Sc. II	Lendave chinchale	9325858394
3/4/2020 18:25:24	Miss.	Mharnur Maya Santosh	4/24/2002	B. Sc. I	Radde	9579875188

Timestamp	Prefix	Full Name (Surname first)	Birth-date	Class:	Village	Mobile No.
3/5/2020 16:04:35	Miss.	Nalawade Megha Appasaheb	6/10/2000	B. Sc. II	A/P. Shirbhavi	9850245353
3/5/2020 16:05:34	Miss.	Nalawade Supriya Appaso	10/13/1998	B. Sc. II	A/P. Shirbhavi	9850245353
3/3/2020 13:30:14	Miss.	Narale Sonali Tanaji	10/3/2001	B. Sc. I	Naralewadi (Waki-Shivne)	9022670344
3/5/2020 22:35:48	Mr.	Navnath suresh shalake	10/10/1998	B. Sc. II	Sangola	9689589264
3/4/2020 9:28:38	Mr.	Olekar sushant sambhaji	9/25/2000	B. Sc. I	Udanwadi	9890557322
3/5/2020 8:48:20	Mr.	Pandhare santosh pandurang	5/4/2001	B. Sc. I	Uadanwadi	9370872365
3/4/2020 18:48:52	Mr.	Panduramg Manik Ingale	6/1/1999	B. Sc. II	Sonand	8412021897
3/6/2020 10:23:08	Miss.	Parase shital gajanan	2/12/2020	B. Sc. II	Save	9689379903
3/6/2020 10:39:42	Miss.	Patil Apeksha Laxman	4/15/2000	B. Sc. II	Haldhiwadi	9970613900
3/3/2020 15:29:29	Mr.	Pingale onkar dattatray	5/8/2001	B. Sc. I	Katfal	8830158088
9/9/2020 21:10:33	Mr.	Ranjit Shivaji Chougule	3/24/2000	B. Sc. II	Gaygvhan	9970614427
3/3/2020 14:05:55	Mr.	Rohan shahajirao Babar	9/6/2020	B. Sc. I	Sangola	8390433664
3/9/2020 22:40:16	Mr.	Sahil pawar ramesh	7/1/2001	B. Sc. I	Sangola	8080307515
3/4/2020 9:02:41	Mr.	Santosh mane	9/6/2001	B. Sc. I	Javala	7499314569
3/4/2020 18:27:29	Miss.	Sapatale Ashwini dilip	7/13/2001	B. Sc. I	Radde	9307761948
3/6/2020 10:25:44	Miss.	Sayyad Ayesha rashid	5/25/2020	B. Sc. II	Manjari	9657085664
3/5/2020 12:43:26	Mr.	SHEMBADE ANIL UTTAM	8/28/1999	B. Sc. II	sangola	9075229670

Timestamp	Prefix	Full Name (Surname first)	Birth-date	Class:	Village	Mobile No.
3/3/2020 15:49:50	Miss.	Shembade supriya hanmant	7/26/2000	B. Sc. II	Kamalapur	9067839269
3/3/2020 14:57:11	Miss.	Shinde diksha dadaso	6/18/2000	B. Sc. II	Akola	9356363370
3/4/2020 22:28:47	Miss.	Shinde Komal kisan	7/30/2000	B. Sc. II	Akola	9921855117
3/6/2020 9:12:22	Mr.	Shinde Prashant Rajaram	3/25/2001	B. Sc. I	Shivane	7058977036
3/6/2020 15:16:52	Miss.	Sule prajakta chandrakant	12/6/1999	B. Sc. II	Sngola	7678031114
3/6/2020 10:47:16	Miss.	Vagare Komal vitthal	2/17/2000	B. Sc. II	Waki	7499768187
3/5/2020 10:15:29	Miss.	Waghmode pratiksha dattatray	4/28/2001	B. Sc. I	Save	9923180012
3/4/2020 19:25:01	Mr.	Yedage tulashiram dadaso	5/27/2001	B. Sc. I	Haldahiwadi sangola	8080165315

Timestamp	Prefix	Full Name (Surname first)	Birth-date	Class:	Village	Mobile No.
3/4/2020 18:41:35	Miss.	Bansode komal Bharat	8/2/2000	B. Sc. II	Sangola	9370625303
3/4/2020 8:17:18	Miss.	Bhagre Arti Balasaheb	5/23/2001	B. Sc. I	Akola	7821062992
3/4/2020 18:21:38	Miss.	Bhasme Akshata Shivnath	9/22/2001	B. Sc. I	Sangola	9921667025
3/3/2020 14:29:33	Miss.	Bhore Madhuri Sanjay	11/1/1999	B. Sc. II	Vasud	7972211055
3/3/2020 17:06:40	Miss.	Bichuakale sapana Ashok	8/1/2001	B. Sc. I	Wasud	7058977677
3/6/2020 10:29:09	Miss.	Binage komal sunil	1/19/2000	B. Sc. II	Methewade	9175220753
3/4/2020 11:13:59	Miss.	Budhaner shital Appa	7/28/2000	B. Sc. I	Lotewadi	9067837807
3/5/2020 14:59:00	Mr.	BURANGE AKSHAY ANKUSH	7/23/1999	B. Sc. II	Javala	8975771261
3/5/2020 12:46:08	Miss.	Burange Rupali Sadashiv	3/10/2000	B. Sc. II	Javala	7057814995
3/6/2020 7:56:09	Miss.	Chandanshive payal arun	4/7/2001	B. Sc. I	Ajnale	7030825442
3/6/2020 10:25:12	Miss.	Deshmukh Gayatri Santosh	5/13/2001	B. Sc. II	Sangola	9860210225
3/4/2020 18:50:34	Mr.	Ganesh Tanaji Lavate	12/12/1999	B. Sc. II	Alegaon	9552061434
3/4/2020 20:36:59	Miss.	Gavhane Savita Shankar	11/7/2000	B. Sc. II	Akola	7758070759
3/5/2020 13:51:38	Miss.	Ghadage Akshaya Santosh	1/25/2001	B. Sc. I	Chincholi	8805939864
3/4/2020 22:42:19	Mr.	Gherade Sarjerao Dhondiram	8/20/2000	B. Sc. II	Kole	8482891722
3/3/2020 15:35:45	Mr.	Ghule Rahul Laxman	7/25/1999	B. Sc. I	Pachegaon (khurd)	9960852921
3/6/2020 10:31:51	Miss.	Hatekar bhavika sambhaji	5/4/2000	B. Sc. II	Kola	9822995758

Timestamp	Prefix	Full Name (Surname first)	Birth-date	Class:	Village	Mobile No.
3/6/2020 10:37:14	Miss.	Jadhav Priyanka chandrakant	10/8/1999	B. Sc. II	Waki	9764525128
3/3/2020 18:25:28	Miss.	Jadhav shraddha shivaji	12/10/1999	B. Sc. II	Sangola	9067602925
3/5/2020 9:01:11	Mr.	Jay lala sonawale	5/28/2001	B. Sc. I	Laksmidahivadi	7447820708
3/5/2020 11:49:21	Miss.	Jodh pratibha pandurang	1/28/2000	B. Sc. II	Bhose	9527570319
3/5/2020 9:22:06	Mr.	Kaldhone Omkar Pravin	10/27/1999	B. Sc. I	Sangola	8983121919
3/4/2020 18:37:00	Miss.	Kamble Snehal rajendra	11/23/2001	B. Sc. I	Radde	9970852244
3/5/2020 7:58:33	Mr.	Kate Utkarsh vasant	2/6/2000	B. Sc. I	Chinke	7499247678
3/4/2020 8:11:20	Miss.	Kedar Harshada Hanmant	6/6/2001	B. Sc. I	Wasud	9403293474
3/4/2020 8:12:44	Miss.	Kedar Prajakta Balasaheb	6/28/2001	B. Sc. I	Wasud	9403293474
3/3/2020 20:58:49	Miss.	Kedar sayali saudagar	8/18/2000	B. Sc. I	Wasud	9923772232
3/4/2020 8:15:16	Miss.	Kedar Snehal Gajendra	6/15/2001	B. Sc. I	Wasud	8263899513
3/5/2020 9:31:55	Miss.	Khatkale Supriya sanjay	5/2/2000	B. Sc. II	Akola	9665697525
3/4/2020 19:31:29	Mr.	Kodag Ravindra sambhaji	2/13/2020	B. Sc. II	Avandhi	9021288598
3/6/2020 7:54:14	Miss.	Kolawale supriya dattatray	7/2/2000	B. Sc. I	Ajnale	7776844276
3/5/2020 8:47:05	Mr.	Kolekar sanket Trimbak	2/13/2001	B. Sc. I	Buddhehal	7972587485
3/3/2020 13:26:58	Mr.	Lendave Ranjit Dhanaji	11/13/1999	B. Sc. II	Lendave chinchale	9325858394
3/4/2020 18:25:24	Miss.	Mharnur Maya Santosh	4/24/2002	B. Sc. I	Radde	9579875188

Timestamp	Prefix	Full Name (Surname first)	Birth-date	Class:	Village	Mobile No.
3/5/2020 16:04:35	Miss.	Nalawade Megha Appasaheb	6/10/2000	B. Sc. II	A/P. Shirbhavi	9850245353
3/5/2020 16:05:34	Miss.	Nalawade Supriya Appaso	10/13/1998	B. Sc. II	A/P. Shirbhavi	9850245353
3/3/2020 13:30:14	Miss.	Narale Sonali Tanaji	10/3/2001	B. Sc. I	Naralewadi (Waki-Shivne)	9022670344
3/5/2020 22:35:48	Mr.	Navnath suresh shalake	10/10/1998	B. Sc. II	Sangola	9689589264
3/4/2020 9:28:38	Mr.	Olekar sushant sambhaji	9/25/2000	B. Sc. I	Udanwadi	9890557322
3/5/2020 8:48:20	Mr.	Pandhare santosh pandurang	5/4/2001	B. Sc. I	Uadanwadi	9370872365
3/4/2020 18:48:52	Mr.	Panduramg Manik Ingale	6/1/1999	B. Sc. II	Sonand	8412021897
3/6/2020 10:23:08	Miss.	Parase shital gajanan	2/12/2020	B. Sc. II	Save	9689379903
3/6/2020 10:39:42	Miss.	Patil Apeksha Laxman	4/15/2000	B. Sc. II	Haldhiwadi	9970613900
3/3/2020 15:29:29	Mr.	Pingale onkar dattatray	5/8/2001	B. Sc. I	Katfal	8830158088
9/9/2020 21:10:33	Mr.	Ranjit Shivaji Chougule	3/24/2000	B. Sc. II	Gaygvhan	9970614427
3/3/2020 14:05:55	Mr.	Rohan shahajirao Babar	9/6/2020	B. Sc. I	Sangola	8390433664
3/9/2020 22:40:16	Mr.	Sahil pawar ramesh	7/1/2001	B. Sc. I	Sangola	8080307515
3/4/2020 9:02:41	Mr.	Santosh mane	9/6/2001	B. Sc. I	Javala	7499314569
3/4/2020 18:27:29	Miss.	Sapatale Ashwini dilip	7/13/2001	B. Sc. I	Radde	9307761948
3/6/2020 10:25:44	Miss.	Sayyad Ayesha rashid	5/25/2020	B. Sc. II	Manjari	9657085664
3/5/2020 12:43:26	Mr.	SHEMBADE ANIL UTTAM	8/28/1999	B. Sc. II	sangola	9075229670

Timestamp	Prefix	Full Name (Surname first)	Birth-date	Class:	Village	Mobile No.
3/3/2020 15:49:50	Miss.	Shembade supriya hanmant	7/26/2000	B. Sc. II	Kamalapur	9067839269
3/3/2020 14:57:11	Miss.	Shinde diksha dadaso	6/18/2000	B. Sc. II	Akola	9356363370
3/4/2020 22:28:47	Miss.	Shinde Komal kisan	7/30/2000	B. Sc. II	Akola	9921855117
3/6/2020 9:12:22	Mr.	Shinde Prashant Rajaram	3/25/2001	B. Sc. I	Shivane	7058977036
3/6/2020 15:16:52	Miss.	Sule prajakta chandrakant	12/6/1999	B. Sc. II	Sngola	7678031114
3/6/2020 10:47:16	Miss.	Vagare Komal vitthal	2/17/2000	B. Sc. II	Waki	7499768187
3/5/2020 10:15:29	Miss.	Waghmode pratiksha dattatray	4/28/2001	B. Sc. I	Save	9923180012
3/4/2020 19:25:01	Mr.	Yedage tulashiram dadaso	5/27/2001	B. Sc. I	Haldahiwadi sangola	8080165315

Timestamp	Prefix	Full Name of Student	Birth-date	Group	Village	Phone number						
2/1/2020 12:43:56	Miss.	Gorad Vaibhavi Madhukar	3/28/2001	CBZ	Pare	9822886288						
2/1/2020 12:45:25	Miss.	Kharade sandhyarani dattu	6/9/2000	CBZ	Chinake	9579569931						
2/1/2020 15:31:27	Miss.	Raskar Shveta Nagannath	6/7/2000	CBZ	Wasud	7798208891						
2/1/2020 15:35:35	Miss.	Shinde komal kisan	7/30/2000	CBZ	Akola	7522980078						
2/1/2020 19:05:18	Miss.	Kakamare Aishwarya Rameshwar	11/12/2000	CBZ	Gherdi	8600576577						
2/1/2020 20:07:39	Miss.	Bhore madhuri sanjay	11/1/1999	CBZ	Vasud	7972211055						
2/2/2020 13:37:35	Miss.	Bhore vidya ramachandra	12/13/1999	CBZ	Wasud	8390262715						
2/3/2020 10:20:10	Mr.	Kashod Akshay Ramesh [1]	5/19/2000 [2]	CBZ	Sonad [3]	7387840068 [4]						
2/3/2020 10:13:42	Mr.	Yamgar Vishal bapu	7/29/1999	CBZ	Gheradi	8788816924						
2/3/2020 10:14:03	Mr.	Vasmale om madhukar	11/28/1999	CBZ	Javala	9766020180						
2/3/2020 10:14:21	Mr.	Ghutukade Dnyaneshwar Bharat	8/5/2000	CBZ	Gheradi	7020557285						
2/3/2020 10:16:40	Mr.	Kharat Shivaji dnyanu	10/24/1999	CBZ	Pare	9146412274						
2/3/2020 11:19:09	Mr.	Shinde Mahesh machindar	7/24/2000	CBZ	Valekhindi	8698782160						
2/3/2020 21:02:04	Miss.	Shastre Swati Dattatray	3/12/1999	CBZ	Wasud	9421043321						
2/4/2020 18:52:31	Mr.	Pawar Onkar kisan	11/27/2000	PCB	Bagalwadi	9146237257						
2/6/2020 7:30:01	Mr.	Yamgar Arjun Shivaji	4/21/2000	CBZ	Gherdi	9970001820						
2/20/2020 8:29:05	Miss.	kumbhar Deepalee Bhiku	5/10/2001	PCB	Sangola	9921648953						
2/20/2020 10:45:02	Miss.	Shinde Supriya Ravsaheb	5/24/1999	PCB	Kamlapur	7767894357						

Seat No. 719291

VIDNYAN MAHAVIDYALYA SANGOLA

Department of Geography

Project Report

"CERTIFICATE"

This is to certify that Shri/ Smt. ----Pawar Yogesh---- ----------Tanaji----- has satisfactory carried out required practical work prescribed by

SOLAPUR UNIVERSITY SOLAPUR

For the B.A. part-3 course in Geography and this project report represents his/her bonafied work in Year 2019-20

Examiner

In charge Teacher

Head

Dept. of Geography

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	तपशील	पृष्ठ क्र.
	सोलापूर जिल्ह्यातील सांगोला तालुक्यातील मौजे सावे गावातील दुष्काळातील भौगोलिक अभ्यास	
१	प्रस्तावना	
२	उद्देश	
३	माहितीचे संकलन	
४	अहवाल	
५	अभ्यास क्षेत्र	
६	गावाची निवड	
	१)शेतीला पाणी पुरवठा	
७	भूजल स्रोत	
	१)विहीर	
	२)प्राणीसंपदा	
८	शेतीतून शेतकऱ्यांची आर्थिक स्थिति	
	१)पशुपालन कर्जपुरवठा	
	२)शेतकऱ्याची आर्थिक स्थिति	
	१)स्थलांतर	
९	शेती करण्याच्या पद्धती	
	१)पिकाखालील क्षेत्र	
१०	शेतीच्या समस्या	
	१)प्रस्तावना	
	२)भूमी उपयोजन	
	३)अपुरा पाणी पुरवठा	
	४)मजुरांचा अभाव	

	५)विजेचा अपुरा पुरवठा	
	६)जमिनीची तुकडीकरण	
	७)बी बियानांची कमतरता	
	८)जमिनीची धूप	
	९)जनावरांची चाऱ्यांची कमतरता	
	१०)वाहतूक व्यवस्थेची कमतरता	
११	शेतकऱ्यांची आर्थिक स्थिति	
	१) मूलभूत सुविधा	
	२) महागाई	
१२	समारोप	

सोलापूर जिल्ह्यातील सांगोला तालुक्यातील मौजे सावे गावातील दुष्काळातील भौगोलिक अभ्यास

प्रस्तावना :-

विद्यापीठ अनुदान मंडळाच्या अभ्यासक्रमात धरतीप्रमाणे सोलापूर विद्यापीठ अंतर्गत ठरवून दिलेल्या बी ए विभाग तीन भूगोल विषयातिल प्रात्यक्षिक पेपर क्रमांक 4 मधील अहवाल या घटकाचा समावेश केलेला आहे. निसर्गामध्ये प्रत्यक्ष जाऊन भौगोलिक ,आर्थिक,सामाजिक ,घटकांच्या सखोल अभ्यास करण्याच्या दृष्टीकोणातून क्षेत्रांचा अभ्यास करणे गरजेचे आहे. यातून विद्यार्थ्यांच्या अंगी संशोधन वृत्ती यावी म्हणून या घटकाचा समावेश केला आहे. केवळ या घटकाचा नवे तर ग्रामीण भागातील दुष्काळग्रस्त शेतीच्या समस्या किवा शेतीवरील दुष्काळाचा आघात या अंतर्गत मौजे सावे या गावातील समास यांचा आढावा घेण्याचा प्रयत्न केला आहे.

भूगोल हा केवळ चार भिंतीच्या आत शिकवला जाणारा विषय नसून नैसर्गिक व मानवी घटक यांच्यातील अंतर क्रियांचा अभ्यास केला जातो. या मध्ये प्रकृतीक रचना (पर्वत पठार मैदान) नद्या , नैसर्गिक वनस्पती , मृदा,मानवी प्रजाती ,व्यवसाय,पिकांची शेती,जलसिंचन योजना ,आधुनीक शेतीत वापरली जाणारी यंत्रे आर्थिकस्थिति , सामाजिकस्थिति इत्यादि घटकांची माहिती मिळवण्याचा प्रयत्न केला.

प्रत्यक्ष क्षेत्रात जाऊन अभ्यास केल्यामुळे निरीक्षण व परीक्षण शक्तीला वाव मिळाला आहे. या भेटीमुळे प्राथमिक माहिती देऊन संकलन करून व माहितीची वर्गवारी करून अनुमान काढले आहे व त्यावरील समस्या सोडवण्यासाठी उपयोजणे अशा प्रकारे क्षेत्रभेटीचा उपयोग झाला.

२)उद्देश :-

सावे गावातील भौगोलिक स्थिति अभ्यासणे सावे गावातील आर्थिक व सामाजिक स्थितीचा अभ्यास करणे. सावे गावातील शेतीच्या समस्यांची माहिती मिळवणे.

३)माहितीचे संकलन ;-

प्रकल्प अहवाल लेखनात प्रत्यक्ष गाव भेटदेऊन प्रश्नावलीच्या साहयाने मुलाखत घेऊन प्राथमिक स्वरुपाच्या माहितीने संकलन केले आहे. तसेच काही माहिती दुय्यम स्वरूपाची घेण्यात आली आहे या माहितीच्या आधारे आकृत्या आलेख नकाशे यांच्या साहयाने अभ्यासले आहे.

४)अहवाल :-

विज्ञान महाविद्यालय सांगोला बी ए भाग तीन भूगोल विभागातील आम्ही सर्व विद्यार्थ्यानी सर्वेक्षण मौजे सावे या गावाची आयोजन केले होते. ग्राम सर्वेक्षण नियोजनासाठी महाविद्यालयांचे प्राचार्य साहेबराव जुंदळे सर,तसेच भूगोल विभागातील प्रा.डॉ.वाघमोडे सर , प्रमुख प्रा. डॉ. फुले सर ,प्रा. डॉ. बी.डी. पाटील सर,प्रा.डॉ. जुदळे मॅडम यांच्या मार्गदर्शनाखाली सर्वेक्षणाची कामे केली. भूगोल विभागातील सर्व प्राध्यापकानी आम्हाला ग्राम सर्वेक्षणाचे स्वरूप उद्देश महत्व संगितले. प्रकल्प अहवाल अंतर्गत ग्रामसर्वेक्षण करून आल्यावर,ग्राम सर्वेक्षणाचा वृतांत लिहिण्यासाठी प्रा. डॉ.फुले सरांची सहकार्य लाभले. आम्ही भूगोल विषयाचे सर्व विद्यार्थी प्राचार्य , भूगोल विभाग प्रमुख व इतर प्राध्यापकांचे ऋणी आहोत.

धन्यवाद

५) अभ्यास क्षेत्र

सांगोला तालुक्यातील सावे गावाचा अक्षवृत्तीय विस्तार १७.२९ सेल्सि उत्तर पूर्व ते १७.३०उत्तर रेखावृत्ती विस्तार ७४ डिग्री १२ मिनिटे ते ७४ सेल्सि डिग्री ते १३ मिनिटे या रेखा वृत्तीय दरम्यान या गावाचा विस्तार आहे.हे गाव माण नदीच्या पूर्वेकडील तीरावर वसले आहे. या गावाची समुद्र सपाटी पासून उंची ४८० मीटर आहे. हे गाव माण नदीच्या पूर्वेकडील भागामधील या गावाची जमीन काळी ,मुरमाड व मातकट आहे.या गावाच्या पूर्वेकडील लक्ष्मीदहिवडी, पश्चिमेकडे बामणी, दक्षिणीकडे वाडेगाव उत्तरेकडे मांजरी गावाच्या सीमा आहेत.

६)गावाची निवड

सांगोला तालुक्यातील मौजे सावे हे गाव वैशिष्ट्ये पूर्ण आहे. हे गाव भौगोलिकदृष्ट्या सुगम आहे. तसेच पंढरपूर रस्त्यापासून पूर्वेकडे २ कि.मी अंतरावर व सांगोल्यापासून ९ कि.मी.अंतरावर गावाचे बागायती क्षेत्र हे जास्त आहे. या गावातील शेतकऱ्यांनी दुष्काळी परिस्थितीवर मात करून उपलब्ध पाण्याचा कटकसरिणे व आधुनिक पद्धतीने वापर करून शेतीतून विविध पिकांची उत्पादन करीत आहेत. शेतीबरोबर या गावातील पशुपालन हा विकसित व्यवसाय झाला . सांगोला तालुक्यात अग्रेसर आहे.

१)शेतीला पाणी पुरवठा

सावे गावातील आम्ही अभ्यास केलेल्या महितीवरीन अंदाजे ३०० एकर जमीन बागायती क्षेत्र व १६८.५ एकर जमीन जिरायती खाली असल्याची दिसून आले आहे. बागायती क्षेत्राच्या विहीर कूपनलिका,कोल्हापूर,पद्धतीच्या बांधाऱ्यातून उपसा सिंचंनातून पाणी पुरवठा केला जातो. त्यामुळे बागायती क्षेत्रात वाढ झाल्याची दिसून येते.

७) भुजल स्रोत :-

१) विहिरी

आम्ही केलेल्या नमूना चाचणी सर्वेक्षणातून १५० कुटुंबाच्या मुलाखती द्वारे त्यांच्या विहीरीतील उपसा सिंचनाद्वारे शेतीला पणीपुरवठा केला जातो.येथील शेतकऱ्याच्या विहरीची खोली ५० फुट येवढि असल्याची दिसून आली आहे. परंतु काही विहारी १० ते पंधरा १५ फुट पाणी दिसून आले आहे. तर काही कोरड्या आहेत. बऱ्याचश्या विहारी पावसाळ्यात पूर्ण भरतात उन्हाळ्यात कोरड्या पडतात.

सावे गावामध्ये आम्ही केलेल्या अभ्यास विभागात ४९ कूपनलिका असल्याचे दिसून आले. तेथील कूपनलिका ३५० ते ११०० फुट खोल असल्याचे दिसून आले.

२)प्राणिसंपदा

या गावातील शेतकरी शेताबरोबर पशुपालन व्यवसायाकडे वळलेले दिसतात. या गावातील पशुपालन केवळ उदारनिर्वाहासाठी केले जात नसून व्यापारी दृष्टीकोणातून केला जातो. या गावातील पशुपालनाची संख्या खलील प्रमाणे

अ.क्र.	प्राण्यांचे नाव	संख्या
१	गुरे	४१३
२	म्हशी	४६५
३	मेढ्या	४८१
४	शेळ्या	६७३

स्तंभालेख

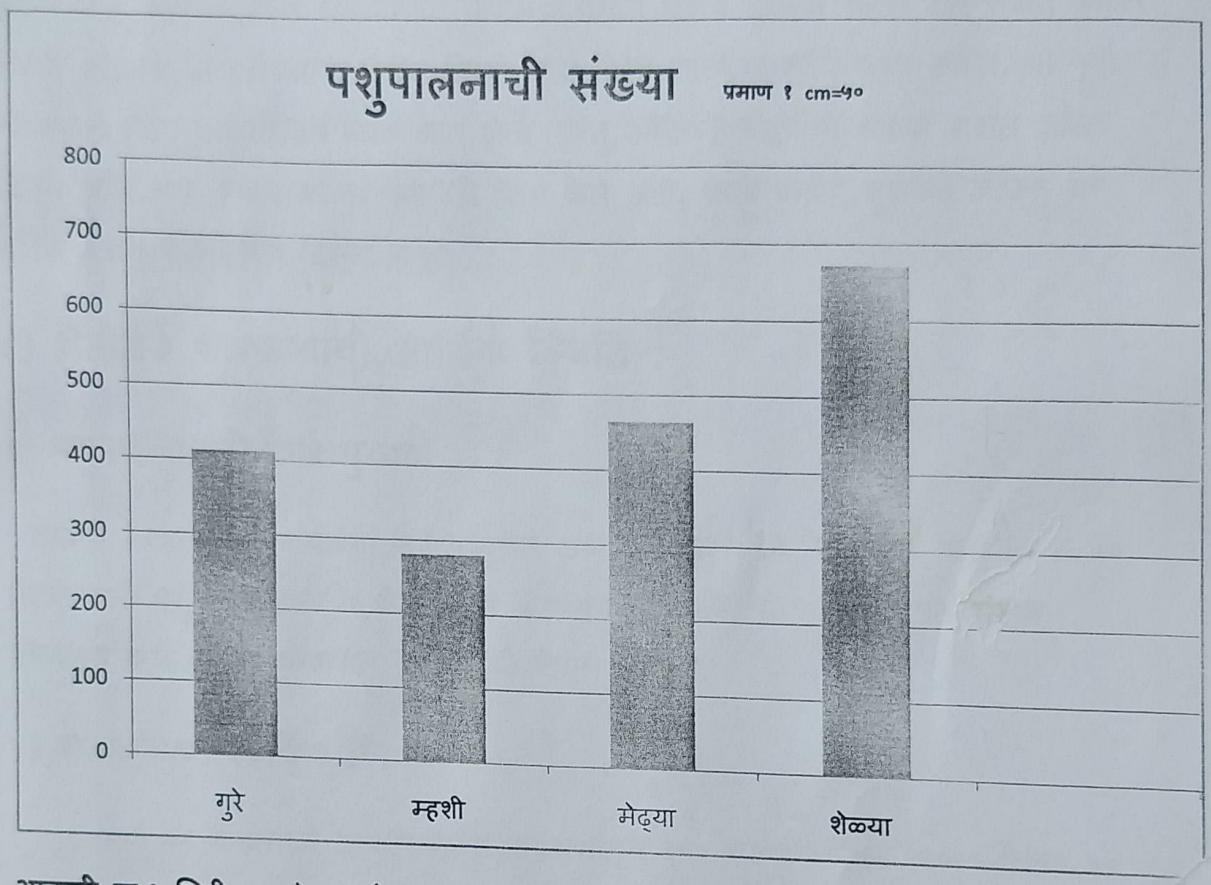

आकृती क्र.१ निरीक्षण केल्यानंतर असे लक्ष्यात आले की सावे गावात शेळयांची संख्या ज आहे.जास्तीत जास्त कुटुंबाकडे कमीअधिक शेळ्या पाळल्या जातात कारण सर्वसामन्या कुटुंबाचा हा एक आर्थिक स्रोत असल्याचे दिसून आले काही कुटुंब शेत मजूर त्याबरोबर शेळी पालन व्यवसाय केला जातो शेळी व्यवसाय बरोबर मेंढ्या पालन व्यवसाय केला जातो. त्याच बरोबर गुरांची संख्या जास्त असल्याचे दिसून आले. काही कुटुंबात जर्शी गाईचे फार्महाऊस मोठ्या प्रमाणात दिसून आले . गाईच्या दुधापासून मोठ्या प्रमाणात आर्थिक विकास दिसून आला. थोडक्यात या गावात श्वेत क्रांति झाली आहे.

सोबतच्या आलेखावरून सर्वात जास्त संख्या शेळ्याची दिसून आली येथील शेळयांची संख्या जास्त आहे. महाराष्ट्रातील शेळ्यांसाठी येथील हवामान धान्य पुरवठा योग्य आहे.सर्वात जास्त शेळ्या पाळल्या जातात.त्यांना कडबा हिरवा चारा दिला जातो.या मध्ये ४६५ आहेत. या पूर्वी गावामध्ये मेढपाळ व्यवसाय केला जात होता. परंतु अलीकडे मेंढ्यांची संख्या सर्वात जास्त दिसून आले आहे. त्याच बरोबर व्यापारी हेतूने केले आहे. शेळी प्रमाणे गुरांकडे अधिक भर गरिबांचे धन शेळीपालण दिसून आले.

८) शेतीतून शेतकऱ्याची आर्थिक स्थिति :-

१) पशुपालनासाठी कर्ज पुरवठा

आम्ही केलेल्या शेतकऱ्याच्या सर्वेक्षेनंनुसार असे आढळून आले कि जवळ पास ४० ते ५० शेतकऱ्यांनी पशुपालनासाठी व शेतीत बोर पाडण्यासाठी विहीर खाण्यासाठी पत संस्था बँकेकडून कर्ज मोठ्या प्रमाणात काढल्याची दिसून आले.

२) शेतकऱ्याची आर्थिक स्थिति

सावे या गावामध्ये आम्ही केलेले सर्वेक्षणातून १५० शेतकऱ्यांपैकी २५००० पेक्ष्या ५० शेतकरी तर २५००० ते ५०००० या मध्ये ७० शेतकरी ५०००० ते १ लाखामध्ये ३० शेतकरी असल्याचे दिसून आले.

३) स्थलांतर

सावे गावातील अवर्षण परिस्थिति काही कुटुंबे वेगवेगळ्या व्यवसायाच्या व रोजगाराच्या निमित्ताने मुंबई पुणे कर्नाटक सातारा स्थलांतर झाले. तर काही लोक ठराविक काळासाठी स्थलांतरित झाले आहेत. ऊस तोड स्थलांतर कुटुंबांची संख्या रोजगार निर्मितीसाठी १३० ठराविक काळापूर्ती ४,कायमची १६,कुटुंबाने स्थलांतरित केले आहे.

कुटुंबाची संख्या निर्मितीसाठी 120 ठराविक काळापुरते 4, कायमचे 10,कुटुंबांनी स्थलांतर केले.

९) शेती करण्याची पद्धत :-

आम्ही केलेल्या अभ्यास क्षेत्रातील शेतकरी पारंपारिक पद्धतीने ८० शेतकरी शेती करीत असल्याचे दिसून आले.मानवाव्दारे व प्राण्याव्दारे शेती करत असल्याचे दिसून आहे. तर ५४ शेतकरी आधुनिक पद्धतीच्या साहाय्याने शेतीची मशागत करून शेती करतात.ट्रॅक्टर,रोटर यांच्या साहाय्याने शेतीची मशागत करतात.

१)पिकांखालील क्षेत्र :-

सावे गावातील बहुतांश शेतकरी अन्नधान्यांचे उत्पादन करत असल्याचे दिसून आले.तर काही शेतकरी नगदी पकांचे उत्पादन करत असल्याचे दिसून आले.या गावातील आयात क्षेत्रातील पिकाखालील क्षेत्र पुढीलप्रमाणे.

अ.क्र.	पिकांची नाव	क्षेत्र
१	ज्वारी	१२०
२	बाजरी	३८
३	मका	५५
४	गहू	१५
५	ऊस	५
६	भाजीपाला	१०
७	डाळिंब	८०
८	बोर	०

स्तंभलेख

सोबतच्या आलेखावरील असे दिसून येते की सावे या गावात सर्वात जास्त उत्पादन ज्वारीचे आहे.

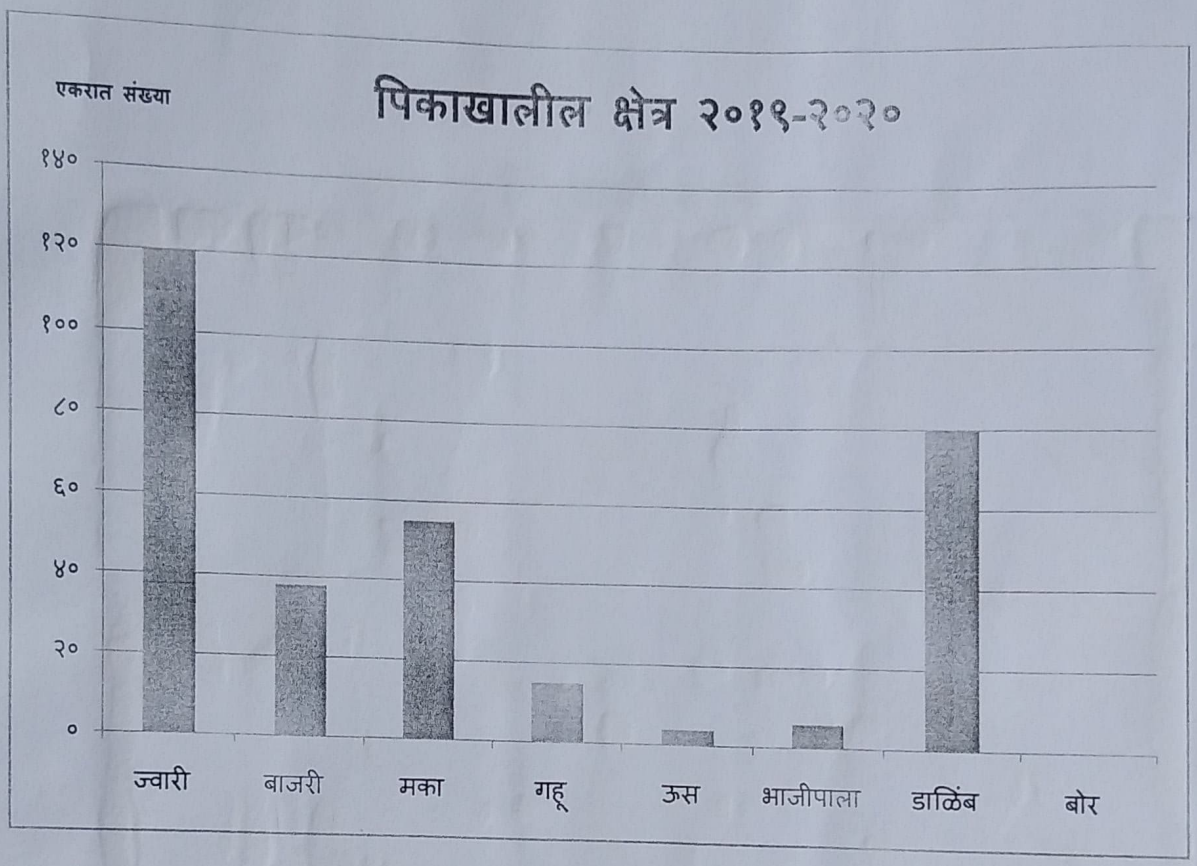

आकृती क्र.२ सावे गावात बहूतांश शेतकरी अन्नधान्याचे उत्पादन करत असल्याचे दिसून येते सोबतच्या आलेखावरून असे दिसून येते की सावे गावात सर्वात जास्त ज्वारीचे उत्पादन घेतले जाते. तसेच डाळिंब हे मोठ्या प्रमाणात पीक घेतले जाते. आणि इतर पिके कमीअधिक प्रमाणात घेतले जाते.

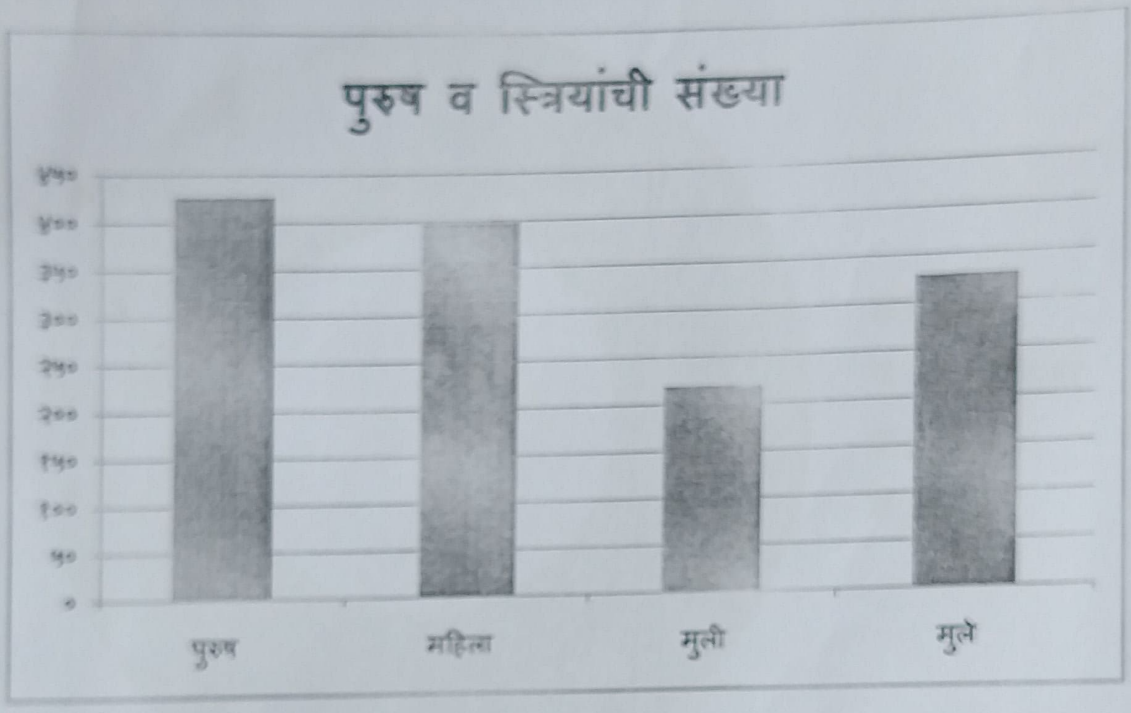

आकृती क्र.३ निरीक्षण केल्यानंतर असे लक्ष्यात आले की,सावे गावात पुरुषांची संख्या जास्त आहे. महिलांची संख्या कमी आहे.तसेच मुलांची संख्या ही मुली पेक्षा जास्त आहे.येथे पुरुषांच्या तुलनेत महिलांची संख्या कमी आहे असे दिसून आले. कारण लोकांचे शिक्षण कमी प्रमाणात आहे त्यामुळे त्यांचे विचार जुनाट आहेत.म्हणून पुरुषप्रधान संस्कृती ही चालत आहे.शिवाय काम धंद्याचा विचार केला जातो. त्यामुळे महिलांचे प्रमाण कमी प्रमाणात आढळून आले.तसेच संस्कृतीमुळे मुलांच्या तुलनेने मुलींचे प्रमाण कमी आहे.

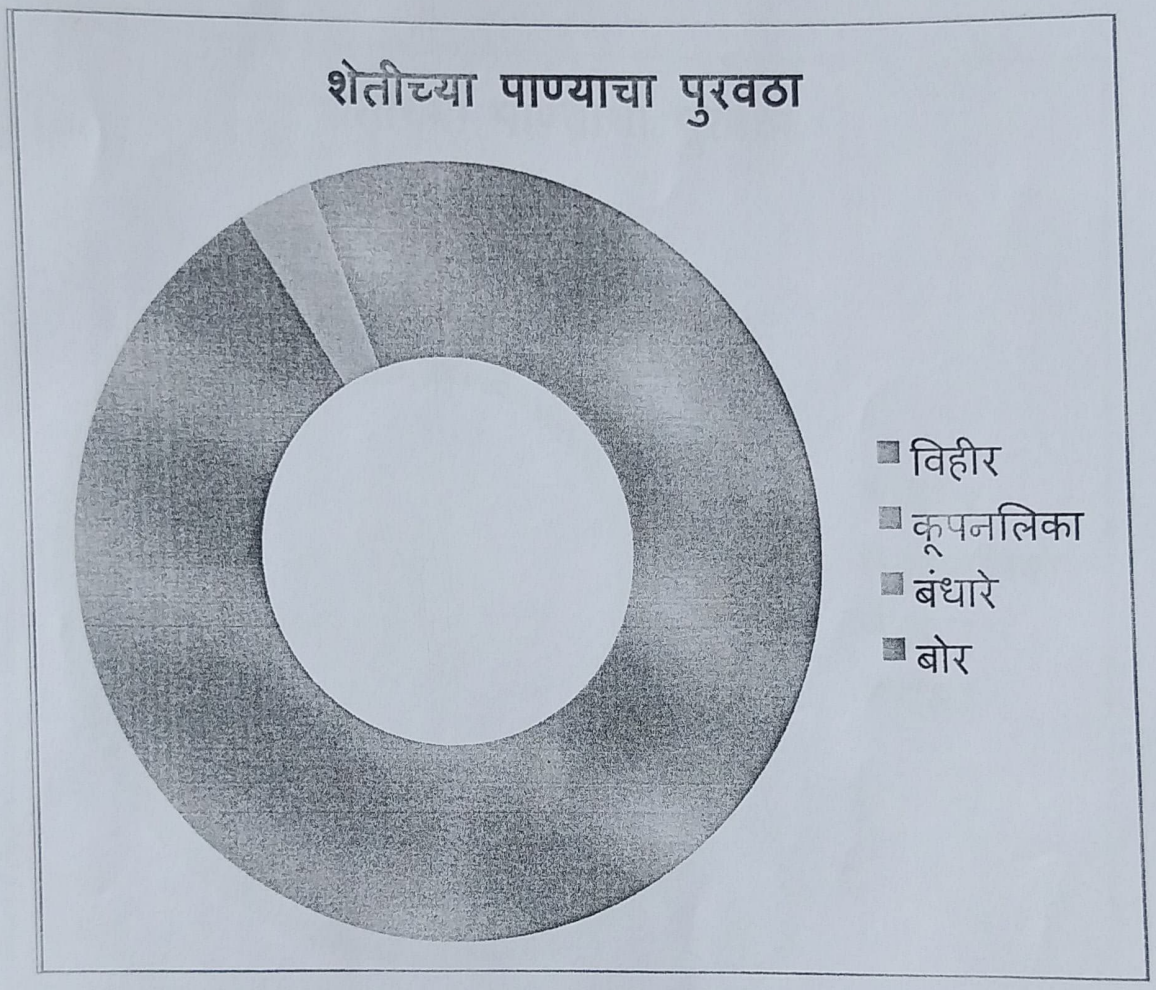

आकृती क्र.४ असे दिसून येते की सावे गावात विहीरीच्या पाण्यावर शेती मोठ्या प्रमाणात केली जाते. तसेच बंधारे कूपनलिका व होल ह्याचा ही उपयोग शेतीला पाणी देण्यासाठी केला जातो. पाण्याच्या पातळीचा विचार करून येथील लोकांना त्याच्या उदरनिर्वाहसाठी किवा शेतीसाठी विहीरींचा पर्याय निवडला त्याच बरोबर कूपनलिका बोर यांचा ही समावेश आढळतो गावाला बंधाऱ्याची देणगी लागली आहे.

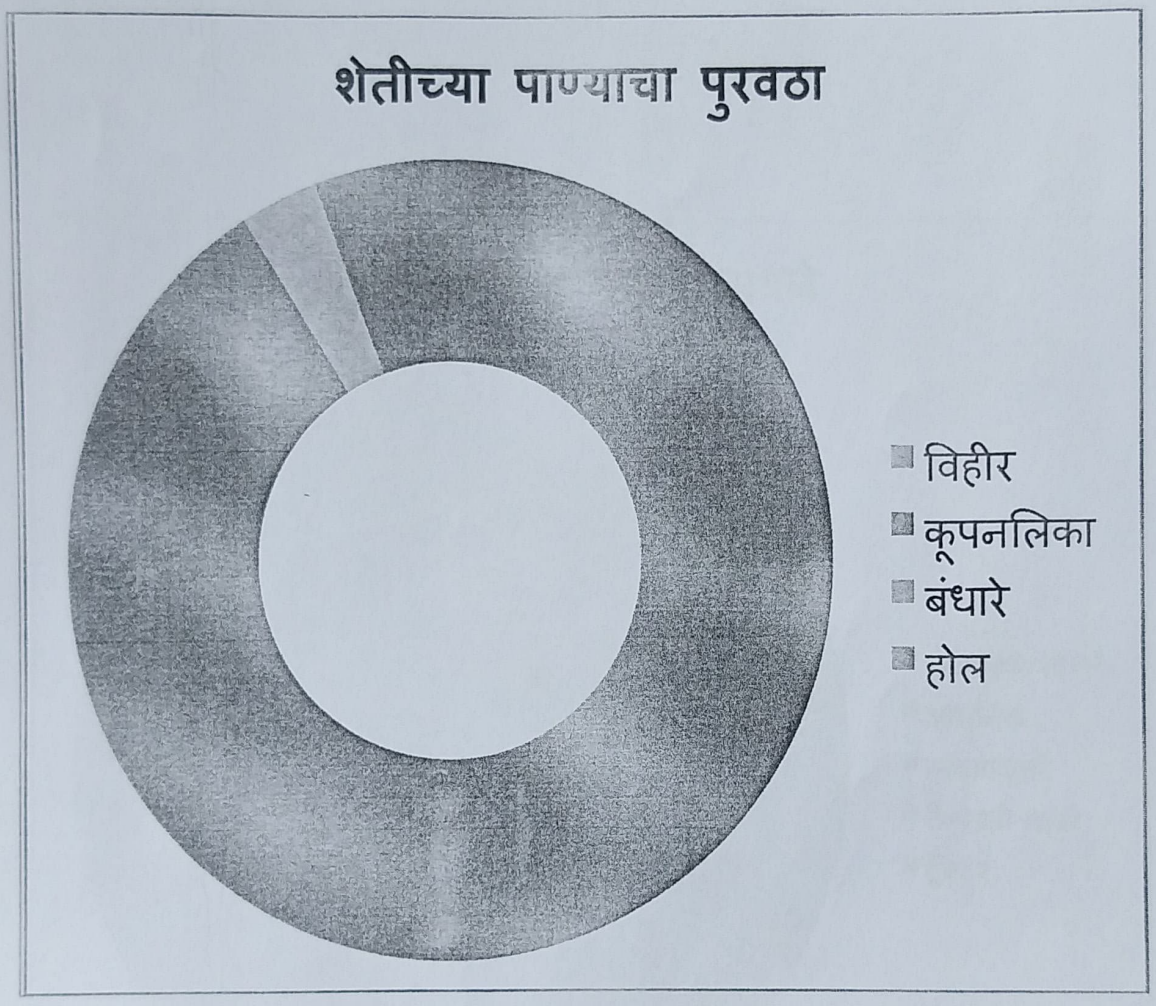

आकृती क्र.४ असे दिसून येते की सावे गावात विहीरीच्या पाण्यावर शेती मोठ्या प्रमाणात केली जाते. तसेच बंधारे कूपनलिका व होल ह्याचा ही उपयोग शेतीला पाणी देण्यासाठी केला जातो. पाण्याच्या पातळीचा विचार करून येथील लोकांना त्याच्या उदरनिर्वाहसाठी किवा शेतीसाठी विहीरींचा पर्याय निवडला त्याच बरोबर कूपनलिका बोर यांचा ही समावेश आढळतो गावाला बंधाऱ्याची देणगी लागली आहे.

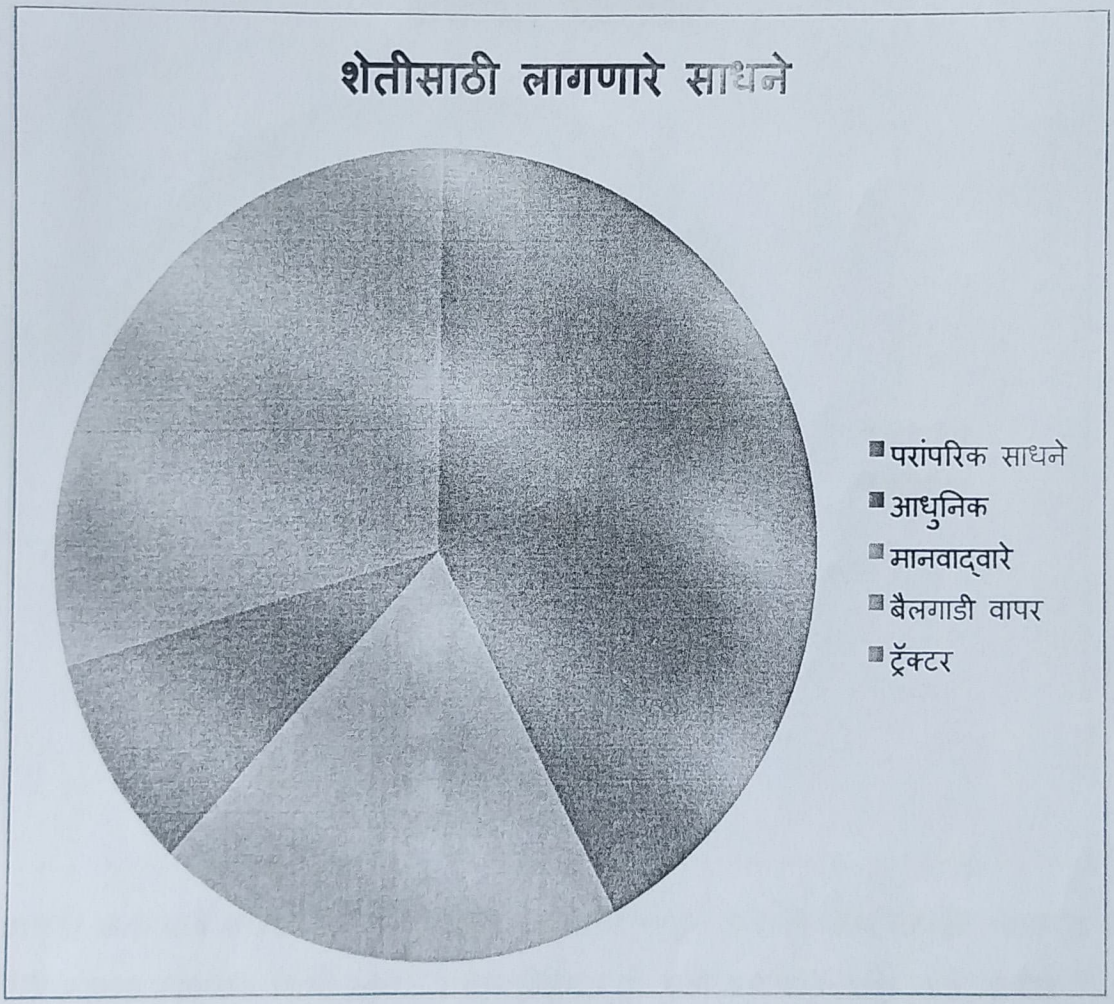

आकृती क्र.५ शेतीसाठी जुन्या व आधुनिक साधनाचा उपयोग कमी प्रमनात केला जातो. सर्वात जास्त ट्रॅक्टरचा उपयोग केला जातो. तसेच मानवाद्वारे ही शेती केली जाते. तसेच जुन्या पद्धती प्रमाणे बैलगाडीचाही वापर केला जातो. येथे ट्रॅकटरचा उपयोग केला जातो. त्याचे महत्वाचे कारण मजुरांचा अभाव कमी त्यामुळे यंत्राचा वापर केला जातो.

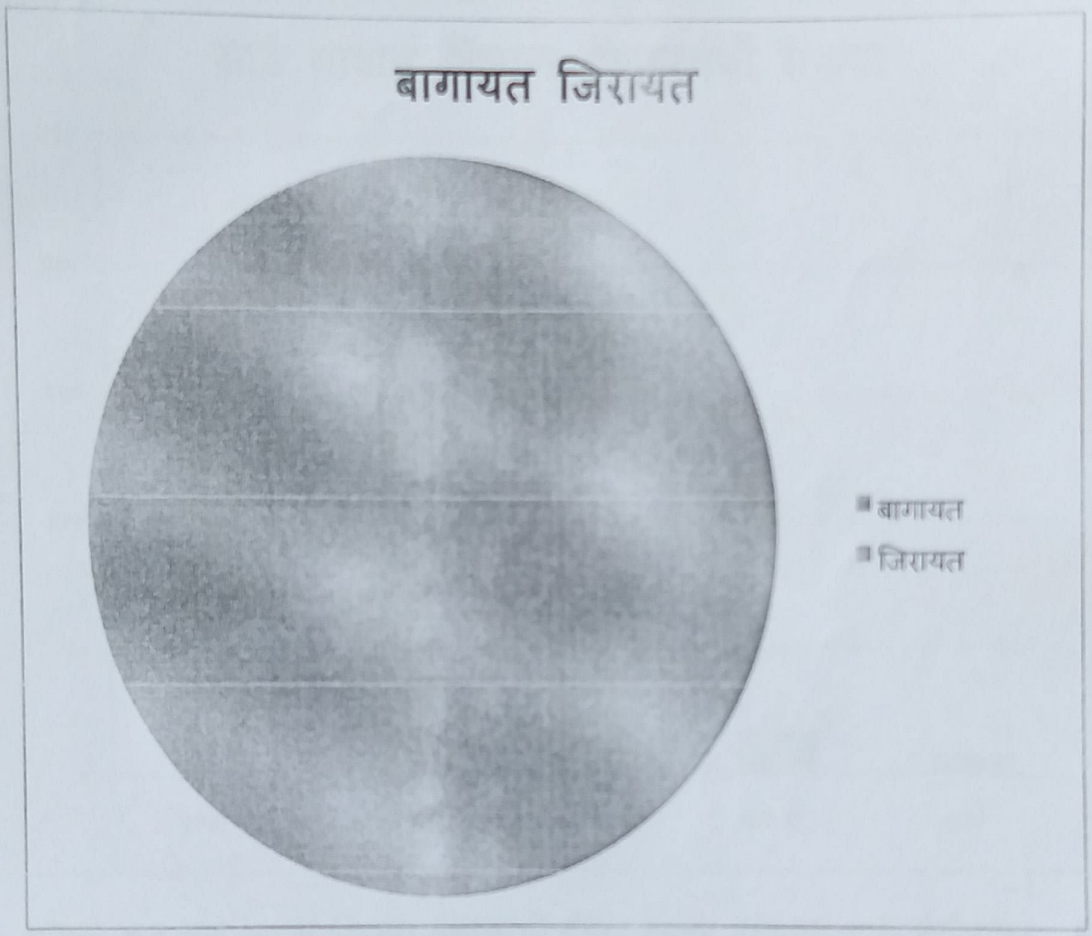

आकृती क्र.६ सावे गावात जमीन बागायत क्षेत्राखाली दिसून येते की पीक पद्धतीत बागायत ही शेती मोठ्या प्रमाणात किली जाते. तसेच जिरयत ही कमी प्रमाणात केली जाते. तेथील लोकांचा उदरनिर्वाह हा रोजगार कमी अधिक प्रमाणात अवलंबून आहे. आर्थिक दृष्ट्या बागायत शेती महत्वाची दिसून येते.

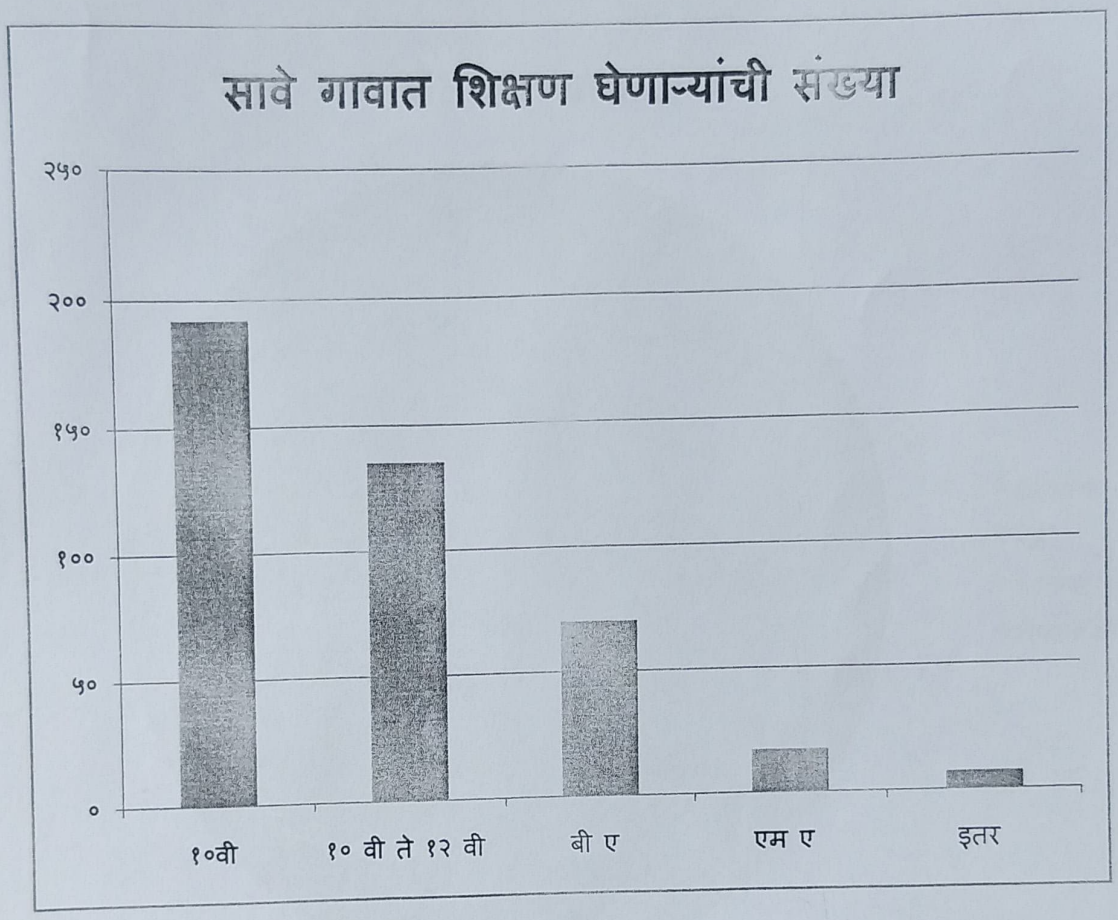

आकृती क्र.७ सावे गावात शिक्षणा घेणाऱ्यांची संख्या मोठ्या प्रमाणात आहे. शेतीबरोबर शिक्षणाचा विकास झाल्याचे दिसून येते. महत्वाचे म्हणजे १०वीत शिक्षण घेणाऱ्यांची संख्या जास्त आहे. त्याबरोबर १०वी व १२वी शिक्षण घेणाऱ्यांची संख्या बरेचशी आढळून येते. तसे इतर क्षेत्रात कमी अधिक दिसून येते.

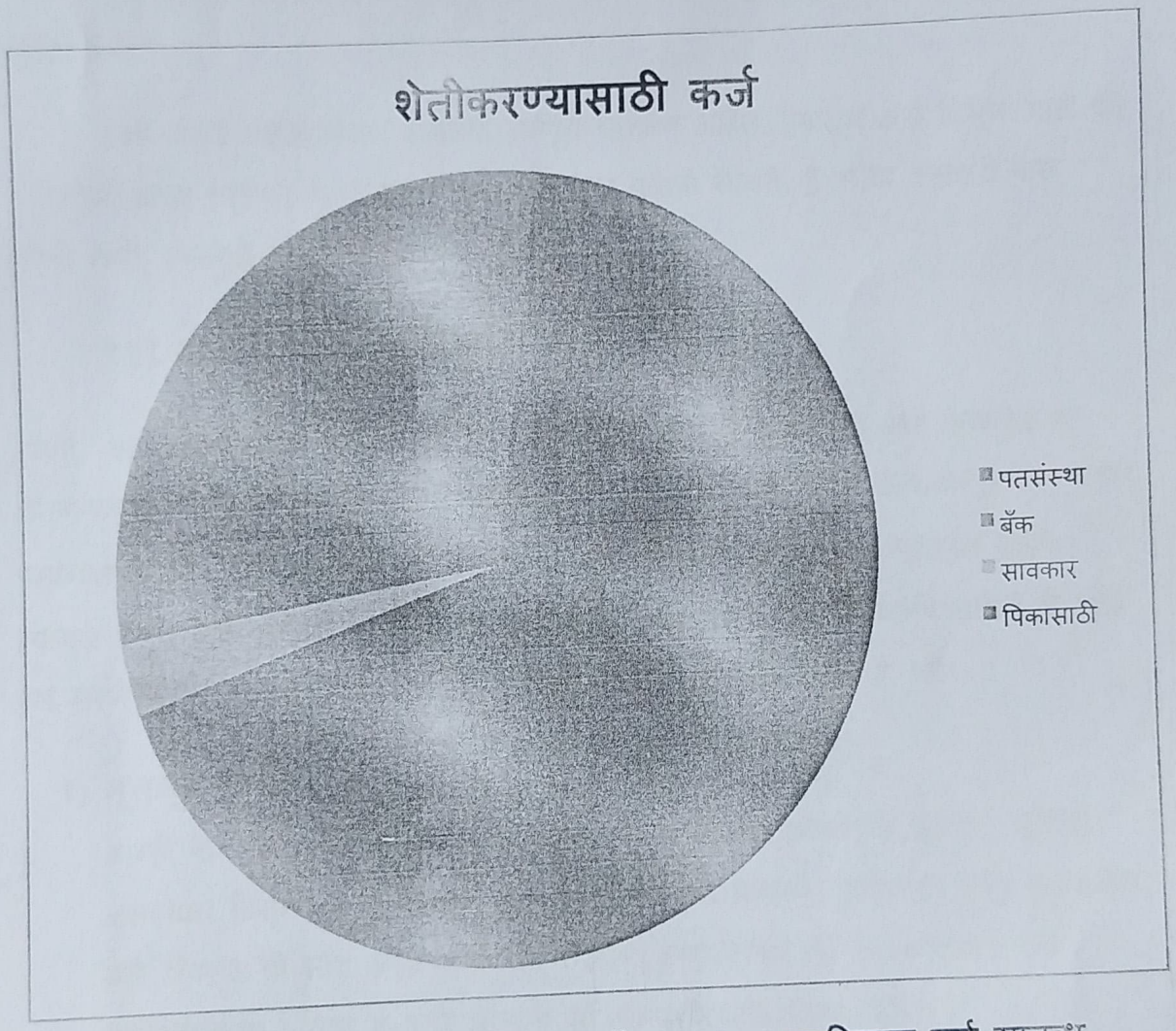

आकृती क्र.८ शेतीकरण्यासाठी शेतकरी पतसंस्था बँक सावकार इत्यादिकडून कर्ज उपलब्ध करून घेतात.व आपली शेती विकसित करण्याचा प्रयत्न करतात. तसेच शेतकरी बँका मार्फत जास्त कर्ज घेतलेले दिसते . तसेच इतर क्षेत्रातील कमी अधिक प्रमाणात कर्ज घेतलेले दिसते.

९) वाहतूक व्यावस्थेची कमतरता :-

शेतकऱ्यांना शेतीत आपला जो अल्प प्रमाणात उत्पादित होणारा माल बाजार पेठेपर्यंत पोहचणे खूप जिकिरीचे होते. वाहतूक खर्च मोठा असतो शेती बाजार पेठेपासून दूर असल्यास खूप त्रास होतो. वाहतुकीच्या अभावी कधीकधी जास्त खराब होतो. त्या मुळे शेतकऱ्यांना आर्थिक नुकसान होते.

अशा प्रकारे शेतकऱ्यांच्या समस्या जाणून घेतल्या आहेत. त्यातून असे दिसून आले की शेतीमध्ये प्रथम भांडवल गुंतवणूक मोठ्या प्रमाणात करावी लागते. हे गरीब शेतकरी करू शकत नाही. त्यामुळे यांचा विकास होत नाही.

११) शेतकऱ्यांची आर्थिक स्थिति :-

सावे या खेडे गावातील शेतकऱ्यांची आर्थिक स्थिति खालवून हलाखीची आहे. त्यामुळे या शेतकऱ्यांना शेतीमध्ये सुधारणा करणे परवडत नाही. त्यामुळे शेती मध्ये उत्पादन फारच कमी प्रमाणात मिळते. शेती मध्ये विविध खते,कीटक नाशके यांचा वापर करणे परवडत नाही. त्यामुळे शेतकऱ्यांची परिस्थिति सुधारात नाही तसेच सावकाराकडून कर्ज घ्यावे लागते ही कर्ज फेड करणे फारच त्रास दायक असते. त्यामुळे ही समस्या देखील महत्वाची आहे.

१) मूलभूत सुविधा :-

आम्ही केलेल्या सर्वेक्षणामध्ये १५० कुटुंबा मध्ये चांगल्या प्रकारच्या मूलभूत सुविधा असल्यास दिसून आले. यामध्ये १३० कुटुंबाच्या घरी बाथरूम आहेत.तर ११५ कुटुंबाच्या घरी टॉयलेट ची सोय असल्याची दिसून आले. त्याचबरोबर या शेतकऱ्यांच्या घरी मनोरंजनाच्या सुविधा व इतर घरगुती सुविधा असल्याचे दिसून आले.

यामध्ये ५ कुटुंबाच्या घरी परांपरिक रेडिओचा वापर करीत आहे. ११० कुटुंबायच्या घरी टीव्ही आहे. एकंदरीत दुक्र श्राव्य साधनाचा वापर जास्त करीत असल्याचे दिसून आले.तसेच ३५ कुटुंबाच्या घरात फ्रीज आहेत त्याचबरोबर ७० कुटुंबाच्या घरात मोटार सायकली आहेत याशिवाय या गावातील सर्वेक्षण केलेल्या कुटुंबापैकी ८५ घरामध्ये चुलीवर स्वंयपाक केला जातो.१५ घरामध्ये स्टोचा ही वापर केला जातो.तसेच ९० कुटुंबामध्ये गॅसचा वापर करतात.एकंदरीत असे लक्षात येते की स्वयंपाकासाठी गॅसचा वापर करीत असल्याचे दिसून आले. तर काही कुटुंबामध्ये गॅस व चूल स्वयंपाक बनविण्यासाठी तर काही कुटुंबामध्ये चुलीबरोबर स्टोचा ही वापर केला जातो.

5) जमिनीचे तुकडीकरण :-

जमिनीचे तुकडीकरण ही समस्या देखील अलिकडे निर्माण झाली आहे. एकापेक्षा जास्त अपत्य झाल्यामुळे जमिनीचे विभाजन होत त्यामुळे वारंवार जमिनीचे विभाजन होवून जमिनीचे लहान-लहान स्वरुपात तुकडीकरण झाले. जमिनीत आधुनिक स्वरुपात शेतीला आवश्यक तंत्रज्ञान वापरता येत नाही. परिणामत: हा शेतीची उत्पादन क्षमता राहते. यांचा परिणाम शेतक-यांच्या अर्थिक परिस्थितीवर होते. शेतक-यांचे अर्थिक परिस्थिती सुधारत नाही.

6) बि-बियांनाचे कमतरता :-

शेती करताना बि-बियाणे आवश्यक असतात. बियांनांची प्रत उच्च प्रतीची असल्यावर उत्पादनात वाढ होते. अर्थिक नफा जास्त मिळतो. परंतू ग्रामीण भागातील शेतक-यांना या बियांनाचा पुरवठा अपुरा पडतो. खाजगी विक्रेत्ये बियांनीची किंमत मोठी लावतात. या भागातील स्थितीचा विचार करतात. महागडी बियाने घेऊन पेरणी करणे शेतक-यांना परवडत नाही. परिणामत: पारंपारिक बियानांचा वापर करावा लागतो. त्यामुळे ही पीके रोगास लवकर बळी पडतात. पिंकाचा उत्पादन कालावधी मोठा असतो. ही समस्या देखील महत्त्वाची आहे.

7) जमिनीची धूप :-

सावे या गावाचा भाग दुष्काळ ग्रस्त आहे. या भागात वारा देखील जोरात वाहतो. उन्हाळयात जमिनी मोकळया असतात. त्यामुळे वा-याबरोबर माती वाहून जाते. यामुळे जमिनीची धूप होवून तिची सुपीकता नष्ट होते. याचा परिणाम उत्पादनावर होतो. झाडांचे प्रमाण कमी झाल्याने हा परिणाम होतो.

8) जनावरांच्या चा-यांची कमतरता :-

पावसाचे प्रमाण कमी असल्याने जनावरांसाठी चा-यांची कमतरता भासते. शेती करताना जनावरांचे पालन करणे हा शेतक-यांचा जोडधंदा आहे. याला शेतीच्या

2) अपुरा पाणीपुरवठा :-

सावे गाव सांगोला तालुक्यातील लहानशे खेडे गाव आहे. सांगोला तालुक्यातून 9 कि.मी. अंतरावर माण नदीच्या तीरावर वसलेले आहे. सांगोला तालुका पारंपारिक दुष्काळ ग्रस्त आहे. या गावात शेतीस पाणीपुरवठा करण्यासाठी विहिरीत व कुपनलिका आहेत. परंतू शेतीला पाणीपुरवठा अपुरा होत आहे. या ठिकाणी वाहणारी माण नदी हंगामी स्वरुपात वाहते. त्यामुळे अपुरा पाणीपुरवठयाची समस्या फार भयानक स्वरुप धारण करीत आहे. त्यावर उपाययोजना धारण करीत आहेत.

3) मजुरांचा अभाव :-

आधुनिक काळात शेतीचे स्वरुप बदलत आहे. शेतीमध्ये नवनवीन तंत्रज्ञान वापरुन मोठया प्रमाणात पिके घेतली जातात. परंतू शेतीमध्ये मजुरांची फार गरज आहे. या नवीन युगात फार मोठी समस्या निर्माण झाली आहे. मजुरांचा अभाव असल्याचे शेतक-यांचे ब-याच वेळा खूप नुकसान होते. तरुण वर्ग शहराकडे आकर्षित होत आहे. त्यामुळे ही समस्या निर्माण झाली आहे. तसेच जे मजूर मिळतात, त्यांना मोबदला जास्त दयावा लागतो त्यामुळे शेतकरी त्रस्त झाला.

4) विजेचा अपुरा पुरवठा :-

अपुरा पाणीपुरवठा मजुरांचा अभाव विजेचा अपुरा पुरवठा ही समस्या ज्या शेतक-याकडे थोडया प्रमाणात पाणी उपलब्ध आहे त्यांना आधुनिक जलसिंचन करुन फळबाग भाजी पाल्याचे उत्पादन घेण्याचे सुरुवात केली आहे. परंतू वीज वेळेवर नसल्यामुळे पिकांना पाणी देणे शक्य नाही. त्यामुळे पिकांची प्रत खालवते. शेतक-याला आर्थिक तोटा सहन करावा लागतो. विजेचा अपुरा पुरवठा ही फार मोठया समस्या निर्माण झाली आहे ही समस्या दूर करण्यासाठी सरकारने उपयोजना कराव्यात.

१०) शेतीची समस्या :-

प्रस्तावना :-

प्रात्यक्षिक पेपर क्रमांक ४ या विषयांतर्गत ग्रामीण सर्वेक्षण आम्ही केले.या सर्वेक्षणात सावे हे गाव निवडले.या गावात १५० कुटुंबाचा प्रश्नावली स्वरुपात माहिती गोला केली. शेतकऱ्यांच्या विविध समस्यांचा आढावा घेतला. शेतकऱ्यांच्या समस्या जाणून त्यावर उपाय सुचवणे सोयीचे होईल. शेतकऱ्यांना विविध प्रश्न विचारले असता खालील समस्या दृष्टीक्षेत्रात.

१) भूमी उपयोजना :-

अभ्यास क्षेत्राखाली ४०० एकरावरील असणाऱ्या विविध पिकांची शेतकऱ्यांच्या मुलाखातीवरून पिकाखली असलेल्या क्षेत्राची माहिती गोळा केलेली आहे ती पुढीलप्रमाणे.

सोबतच्या आलेखावरून असे लक्षात आले की सावे गावातील एकूण क्षेत्रापैकी १२० एकर क्षेत्रामध्ये ज्वारीची लागवड केले आहे. यावरून असे लक्षात येते,की ज्वारी हे येथील महत्त्वाचे पीक असून दैनंदिनआहरामध्ये ज्वारीचे वापर जास्त केला जातो.त्याचबरोबर मकेच्या पिकाखाली असणारे क्षेत्र ५५ एकरच्या आसपास असून या गावातील क्षेत्र असून मका उत्पादनावरही भर दिलेला दिसून कारण या गावातील शेतीबरोबर पशुपालन व्यवसाय असल्याने जनावारांसाठी मकेचा चारा वापरत असल्याचे दिसून आले त्याचबरोबर या गावात नगदी पीक म्हणून डाळींबाचे उत्पादन घेतले जाते. अभ्यास क्षेत्रातील ८० एकरात डाळिंब असल्याचे दिसून आले. सर्वात कमी बोराचे उत्पादन असल्याचे दिसून आले याशिवाय बाजारी,३८ गहू १५ ,ऊस ५ ,भाजीपाला १० एकर अश्या प्रकारे पिकाखाली असलेल्या क्षेत्राची माहिती घेतलेली आहे.

२) महागाई :-

शेतकऱ्यांना या आधुनिक युगात सर्वात जास्त भोडसावत असलेली समस्या म्हणजे महागाई आहे.त्यामुळे शेतकऱ्यांना बि-बियाणे , खते ,अवजारे,तसेच शेतीस आवश्यक लागणाऱ्या वस्तूचे दर खूप वाढले आहेत. शेतकऱ्यांना दुष्काळी स्थितीत अशा स्वरुपात शेती करणे खूपच जिकिरीची झाले आहे.

समारोप

सावे या गावातील लोकांनी दुष्काळाला मात करुन त्यांनी शेतीच्या समस्या सोडवल्या पाण्याची कमतरता असून सुद्धा ठिंबक व जलसिंचनाचा वापर करुन पाण्याची बचत केली तसेच कमीत-कमी पाण्याचा वापर करुन जास्तीत-जास्त् पिके घेण्याचा प्रयत्न केला.

विजेचा तुटवडा असल्यामुळे त्यांनी पुरातन इंजिनाचा वापर करुन पिंकांना पाणी दिले तसेच त्यांना रासायनिक खताच्या वापराऐवजी शेणखतांचा जास्तीत जास्त वापर केला तसेच आधुनिक यंत्राऐवजी बैलगाडीचा वापर करुन जमिनीची नांगरणी केली अशा प्रकारे सावे गावातील लोकांनी अनेक संकटांना तोंड देवून आपल्या शेतीतील समस्या सोडवल्या आहेत.

***

Exam Seat No. : 719507

Sangola Taluka shetskari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

CERTIFICATE

Department of Mathematics

This is to certify that Mr./Miss Ghadge Dhanashri Abaso.

Class : B.Sc. III Roll No. : 321 has satisfactorily completed

SEMINAR/STUDY TOUR/PROJECT WORK of Mathematics prescribed by

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur during the

Year 2019-20

Teacher Incharge

Examiner
8/3/2020

Head
Deptt. of Mathematics

HEAD
Department of Mathematics
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola

Scanned with OKEN Scanner

Exam Seat No. : 719520

Sangola Taluka shetskari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

CERTIFICATE

Department of Mathematics

This is to certify that Mr./Miss More Shivani Bhagavat

Class : B.Sc. III Roll No. : 325 has satisfactorily completed

SEMINAR/STUDY TOUR/PROJECT WORK of Mathematics prescribed by

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur during the B.Sc-III

Year 2019-20

Teacher Incharge

Examiner
8/3/2020

HEAD
Department of Mathematics
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola

Scanned with OKEN Scanner

Exam Seat No. : _____

Sangola Taluka shetskari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

CERTIFICATE

Department of Mathematics

This is to certify that Mr./Miss Bubar Supriya Suresh

Class : B.Sc. III Roll No. : 334 has satisfactorily completed

SEMINAR/STUDY TOUR/PROJECT WORK of Mathematics prescribed by

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur during the

Year 2019-20

Teacher Incharge

Examiner
8/3/2020

Head
Deptt. of Mathematics

HEAD
Department of Mathematics
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola

Scanned with OKEN Scanner

Exam Seat No. : _____

Sangola Taluka shetskari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

CERTIFICATE

Department of Mathematics

This is to certify that Mr./Miss Sawant Dipali Gopal

Class : B.Sc. III Roll No. : 332 has satisfactorily completed

SEMINAR/STUDY TOUR/PROJECT WORK of Mathematics prescribed by

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur during the

Year 2019-2020

Teacher Incharge

Examiner
3/3/2020

Head
HEAD
Department of Mathematics
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Dept. of Mathematics

Scanned with OKEN Scanner

Exam Seat No. : _____

Sangola Taluka shetskari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

CERTIFICATE

Department of Mathematics

This is to certify that Mr./Miss Londare Atul Shivaji

Class : B.Sc. III Roll No. : 323 has satisfactorily completed

SEMINAR/STUDY TOUR/PROJECT WORK of Mathematics prescribed by

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur during the

Year 2019/20

Teacher Incharge

Examiner
5/3/2020

Head
Deptt. of Mathematics

HEAD
Department of Mathematics
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola

Scanned with OKEN Scanner

Exam Seat No. : _____

Sangola Taluka shetskari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

CERTIFICATE

Department of Mathematics

This is to certify that Mr./Miss Raut Kajal Bhaskar

Class : B.Sc. III Roll No. : 331 has satisfactorily completed

SEMINAR/STUDY TOUR/PROJECT WORK of Mathematics prescribed by

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur during the

Year 2019 - 2020

Teacher Incharge

Examiner
8/3/2020

Head
Deptt. of Mathematics

Exam Seat No. : 719536

Sangola Taluka shetskari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

CERTIFICATE

Department of Mathematics

This is to certify that Mr./Miss Nanaware Sagar

Class : B.Sc. III Roll No. : 326 has satisfactorily completed

SEMINAR/STUDY TOUR/PROJECT WORK of Mathematics prescribed by

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur during the

Year 2019-20

HEAD
Department of Mathematics
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola

Teacher Incharge | Examiner 8/3/2020 | Head
Deptt. of Mathematics

Scanned with OKEN Scanner

Exam Seat No. : _____

Sangola Taluka shetskari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

CERTIFICATE

Department of Mathematics

This is to certify that ~~Mr.~~/Miss Babar Prajakta Dhanaji

Class : B.Sc. III Roll No. : 333 has satisfactorily completed

SEMINAR/STUDY TOUR/PROJECT WORK of Mathematics prescribed by

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur during the

Year 2019-20

Teacher Incharge

Examiner
8/3/2020

HEAD
Department of Mathematics
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola

Scanned with OKEN Scanner

Exam Seat No. : 602905

Sangola Taluka shetskari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

CERTIFICATE

Department of Mathematics

This is to certify that ~~Mr.~~/Miss Pise Rupali Sandipan.

Class : B.Sc. III Roll No. : 330 has satisfactorily completed

SEMINAR/~~STUDY TOUR~~/PROJECT WORK of Mathematics prescribed by

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur during the

Year 2019 - 20

Teacher Incharge

Examiner
8/3/2020

Head
Deptt. of Mathematics

HEAD
Department of Mathematics
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola

Scanned with OKEN Scanner

Exam Seat No. : 719511

Sangola Taluka shetskari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

CERTIFICATE

Department of Mathematics

This is to certify that Mr./Miss Narale Archana Agatrao

Class : B.Sc. III Roll No. : 327 has satisfactorily completed

SEMINAR/STUDY TOUR/PROJECT WORK of Mathematics prescribed by

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur during the

Year 2019-20

Teacher Incharge

Examiner
8/3/2020

Head
Deptt. of Mathematics

Scanned with OKEN Scanner

Exam Seat No. : 719597

Sangola Taluka shetskari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

CERTIFICATE

Department of Mathematics

This is to certify that Mr./Miss Mane Reshma Popat

Class : B.Sc. III Roll No. : 324 has satisfactorily completed

SEMINAR/STUDY TOUR/PROJECT WORK of Mathematics prescribed by

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur during the

Year 2019-20

Teacher Incharge

Examiner
3/3/2020

Head
Deptt. of Mathematics

HEAD
Department of Mathematics
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola

Scanned with OKEN Scanner

Exam Seat No. : _____

Sangola Taluka shetskari Shikshan Prasarak Mandal Sangola

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, SANGOLA

CERTIFICATE

Department of Mathematics

This is to certify that Mr./Miss Narale sarika shivaji

Class : B.Sc. III Roll No. : 308 has satisfactorily completed

SEMINAR/STUDY TOUR/PROJECT WORK of Mathematics prescribed by

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur during the

Year 2019-20

Teacher Incharge

Examiner
8/3/2020

Head
Deptt. of Mathematics

Scanned with OKEN Scanner

Seat No - 719291

VIDNYAN MAHAVIDYALYA SANGOLA

Department of Geography

Tour Report

"CERTIFICATE"

This is to certify that Shri / Smt. ----Pawar Yogesh------ ----------Tanaji------ attended study tour arranged by Department of Geography from 1st to 6th January 2020 and visited places Bangalore, Mysore, ooty.

Examner

Remark- Attended/ Not Attended

In charge Teacher

Head

Dept. of Geography

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola

अनुक्रमणिका

अ.क्	तपशील	शेरा	सही	
	प्रस्तावाना			
	भूगोलअभ्यासातीलसहलीचेमहत्त्व			
	सहलीचाहेतू			
	प्राकृतिकरचना			
	हवामान			
	जलप्रणाली			
	मृदा			
	नैसर्गिकवनस्पती			
	प्राणीजीवन			
	राज्यावरपर्यटनस्थळे			
	कर्नाटक			
	बेंगलोर			
	बेंगलोरमधीलपर्यटनस्थळे			
	लालबाग			
	शिवालयनंदी			
	टिपूसुलतानपॅलेस			

	सरविश्वेश्वरैयाइंडस्ट्रियलवटेक्नॉलॉजीकलम्युझियम			
	विधानभवन			
	हायकोर्ट			
	म्हैसुर			
	म्हैसुरमधीलपर्यटनस्थळे			
	चामुंडीहील			
	प्राणीसंग्रहालय			
	वृंन्दावनगार्डन			
	कृष्णराजसागरधरण			
	वडियारपॅलेस			
	श्रीरंगपट्टणम			
	टिपूसुलतानस्मारक			
	तामिळनाडूपर्यटनस्थळे			
	दोड्डाबेट्टा			
	बॉटनिकलगार्डन			
	बोटक्लब			

	मानवीवसाहती			
	मानवाचेआर्थिकव्यवसाय			
	मानवाचेपोशाख			
	मानवाचाआहार			
	सारांश			
	आभार			

सहल मार्गावरील भौगोलिक परिस्थिती :-

आमच्या सहलीचा मार्ग महाराष्ट्र, कर्नाटक, केरळ, तामिळनाडू या राज्यामधून गेला आहे. या राज्यामधील भौगोलिक परस्थिती पुढीलप्रमाणे आढळून आली.

प्राकृतिक रचना :-

आम्ही केलेला प्रवास मार्ग हा संपुर्ण दक्षिण भारतातील असून तो भारतीय द्विपकल्पाचे दर्शन घडवितो. हा संपुर्ण प्रदेश दख्खनच्या पठाराचा भाग म्हणून ओळखला जातो. कर्नाटक राज्याच्या सुरुवातीचा भाग हा पठारी असून या पठारी भागावर अनेक सुपिक नद्यांची खोरी आहेत. आणि ती खोरी सुपिक आहेत. या नद्यांच्या प्रदेशामध्ये शेती मोठ्या प्रमाणावर केली जाते. भरपूर पाणी, ज्वारी, मिरची, सोयाबीन, तंबाखू, कापूस ही पीके घेतली जातात. बेळगावच्या पुढे हुबळी पर्वत असलेला प्रदेश सह्याद्री पर्वताच्या उपशाखांनी व्यापलेला आहे. या भागामध्ये पाणझडी प्रकारचे वृक्ष आढळतात. सागवान, आंबा, बांबू असे मौल्यवान वृक्ष या जंगलात होते. हुबळीच्या पुढे बेंगलोर पर्वत पठारी प्रदेश आढळतो. या प्रदेशामध्ये असलेली जमीन काही ठिकाणी काळी तर काही ठिकाणी लाल जमीन होती. या संपुर्ण प्रवासामध्ये वैशिष्ट्यपुर्ण अशा मोठमोठ्या खडकापासून तयार झालेल्या टेकड्या आढळून आल्या हे सर्व खडक अग्निजन्य प्रकारात मोडतात. बेंगलोर शहराच्या जवळपासच्या भागात केळी, नारळ, सुपारी यांच्या बागा आढळून आल्या.

आम्ही पाहिलेल्या प्राकृतिक रचनेवरुन या ठिकाणी असणारी भुरुपे पुढीलप्रमाणे सांगता येतील. आम्ही पाहिलेल्या टेकड्याच्या आकार शंकू आकृती तर काही टेकड्या लंबाकार तर काही टेकड्या घुमटाकृती होत्या. ज्या प्रदेशामध्ये पर्जन्याचे प्रमाण मापक आहे त्या ठिकाणी घनदाट जंगले आढळतात. आणि मध्यम पावसाच्या प्रदेशात खुरटया वनस्पती आढळल्या तर बराचसा प्रदेश ओसाड आढळतो.

बेंगलोर शहर वसलेले स्थान हा एक पठाराचा भाग आहे. याला बेंगलोर पठार म्हणूनच ओळखले जाते. दख्खनच्या पठारापेक्षा हा भाग थोडासा उंच आहे. या उंचीमुळे येथील हवामान वैशिष्ट्यपूर्ण आढळते. बेंगलोर ते म्हैसूर या मार्गामध्ये अनेक वेगवेगळ्या आकाराचे डोंगर वैशिष्ट्यपूर्ण खडकाच्या टेकड्या दिसून आल्या या टेकड्या मानव निर्मित किंवा कृत्रिम असाव्या असे वाटत होते. निसर्गाचा एक वेगळा आविष्कार या ठिकाणी पाहावयास मिळाला. लहान मोठ्या विखुरलेल्या स्वरुपात दिसत होत्या हाभाग नद्यांच्या खोऱ्याचा असून येथे शेतीचा विकास जास्त झाला आहे. म्हैसूर हे शहर सपाट प्रदेशामध्ये वसलेले असून त्या शहराजवळ असलेली चामुंडी हिल हे त्या शहराच्या सौदर्यामध्ये भर घालत आहे. या टेकडीचा आकार शंकुसारखा दिसून येतो म्हैसूरच्या जवळ सपाट प्रदेशामुळे या ठिकाणी शेतीचा विकास मोठ्या प्रमाणावर झालेला आहे. कावेरी नदीवर कृष्णराज सागर धरणबांधून तेथील शेतीला पाणी पुरवठा केला जातो.

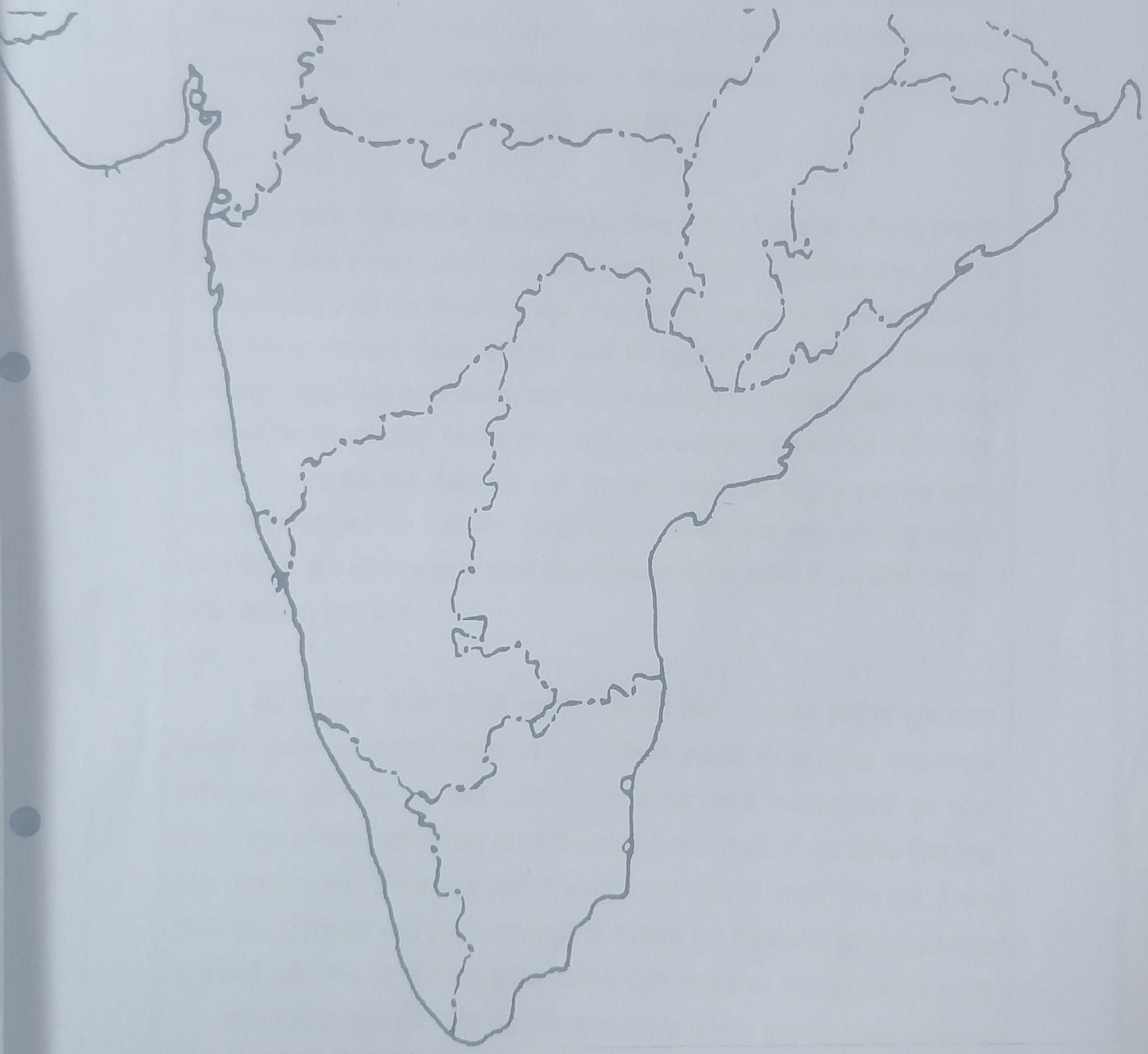

प्रभावाखालील प्रदेश आहे. या ठिकाणी असणारा सह्याद्री पर्वत माथ्यावर पर्जन्याचे प्रमाण जास्त आहे. तर पुर्वेकडे अंतर्गत भागात ते कमी होत जाते या भागामध्ये पर्जन्य कमी होत जात असून तो पर्जन्य छायेचा प्रदेश म्हणून ओळखला जातो. या संपुर्ण प्रदेशामध्ये किनारी भागातील हवामान व उष्ण व दमट आहे. या हवामानावर सागर सान्निध्याचा प्रभाव आहे. अंतर्गत भागामध्ये कोरडे व थंड तर काही भागामध्ये उष्ण व कोरडे हवामान आढळून येते. या प्रदेशामध्ये जी ठिकाणे उंचावर आहेत त्या ठिकाणचे हवामान थंड व अल्हादायक आहे यामध्ये उटीचा समावेश होतो बेंगलोर हे शहर देखील उंचावर असल्याने त्या ठिकाणचे हवामान थंड आहे.

जलप्रणाली :-

दक्षिण भारतातील प्राकृतिक रचनेचा येथील जलप्रणालीवर परिणाम झालेला आहे. कर्नाटक, तामिळनाडू राज्यामध्ये कृष्णा, भिमा, घटप्रभा व तुंगभद्रा, कावेरी या प्रमुख नद्या आढळुन येतात. या सर्व नद्या पुर्ववाहिन्या म्हणून ओळखल्या जातात. पश्चिमेकडे सह्याद्री पर्वत माथ्यावर उगम पावून या नद्या दख्खनच्या पठाराच्या उतारास अनसरुन वाहतात व पुर्वेकडे बंगालच्या उपसागरास मिळतात. कृष्णा नदी महाराष्ट्रातील सह्याद्री पर्वताच्या महाबळेश्वर या ठिकाणापासून उगम पावून कर्नाटक व आंध्रप्रदेश या राज्यातून प्रवास करुन ती बंगालच्या उपसागराला मिळते. कर्नाटक येथे रायचूर या ठिकाणी भिमा नदी कृष्णेला येवून मिळते या ठिकाणी अनेक धरणे व कालवे बांधून याचा वापर शेती व औद्योगिकरण, पिण्याच्या पाण्यासाठी केला जातो. कर्नाटक मध्ये कावेरी नदीवर कृष्णराज सागर धरण बांधून या धरणापासून कालव्या मार्फत शेतीला पाणीपुरवठा केला जातो. भिमा, तुंगभद्रा, घटप्रभा या कृष्णेच्या उपनद्या आहेत. तामिळनाडू राज्यामध्ये कावेरी वैगाई या प्रमुख नद्या असून त्या पुर्ववाहिन्या आहेत. तामिळनाडूमध्ये कावेरी नदीच्या खोऱ्यात उसाचे उत्पादन मोठ्या प्रमाणावर घेतले जाते.

मृदा :-

बाह्य कारकाच्या विदारण क्रियेमुळे भुपृष्ठावरील खडकांची झीज होवून तयार झालेल्या सुक्ष्म लहान खडकांच्या कणास मृदा म्हणतात. प्रदेशानुसार मृदेमध्ये भिन्नता आढळते खनिजद्रव्याच्या घटकावरुन व अस्तित्वावरुन मृदेचे विविध प्रकार पडले जातात. जी मृदा खनिज द्रव्यांनी युक्त असते अशी मृदा सुपिक चांगली म्हणून ओळखली जाते तर ज्या मृदेमध्ये खनिजद्रव्यांची उणीव असते. ती मृदा नापिक किंवा रेतांड म्हणून ओळखली जाते. अभ्यास सहल मार्गामध्ये असलेला प्रदेश द्विकल्पीय पठाराचा भाग आहे. हे पठार लाव्हारसाच्या संचयनामुळे तयार झालेले असल्यामुळे या भागातील मृदा अग्निजन्य व बेसॉल्ट खडकापासून तयार झाली आहे. मृदेचा रंग हा त्यातील खनिज पदार्थ व सेंद्रीय पदार्थ यांच्या प्रमाणावर अवलंबून असतो.

प्रवास मार्गाच्या सुरुवातीच्या काही अंतरापर्यंत कृष्णा नदीच्या खोऱ्याचा भाग दिसून आला या ठिकाणी असणारी मृदा काळी असून त्यामधून ऊस, द्राक्षे व अन्नधान्ये यासारखी पिके घेतली जातात. सह्याद्री डोंगर

रांगाच्या मध्ये असणारी मृदा साधारणपणे बेळगाव व हुबळी या दरम्यान रेताड स्वरुपाची मृदा आढळते तर काही ठिकाणी जांभी मृदा आढळते. बेंगलोर शहराजवळ लाल मृदा आढळते. या मृदामध्ये ऑयर्न ऑक्साईडचे प्रमाण जास्त असल्यामुळे ती तांबूस दिसते. म्हैसूरच्या जवळ असलेली गाळाची मृदा देखील काळी मृदा दिसून येते. निलगिरी पर्वतावर रेती मिश्रीत माती आढळून येते. या मातीचा रंग तांबूस आहे. डोंगर उतारानुसार पायऱ्या पायऱ्यांची शेती करुन या ठिकाणी चहाचे उत्पादन घेतले जाते. केरळ, तामिळनाडू या राज्यामध्ये रेतीमिश्रीत गाळाची मृदा आढळून येते. सतत बदलत असलेल्या मृदेमध्ये भाताचे पीक घेतले जाते. महाराष्ट्रामध्ये प्रवेश केल्यानंतर मिरज पर्यंत खडकाळ मृदा आढळते. या ठिकाणी असणाऱ्या मृदेमध्ये सेंद्रीय व खनिजद्रव्यांची कमतरता असल्यामुळे त्या कसदार नाहीत.

नैसर्गिक आपत्ती :-

नैसर्गिक वनस्पतीचा हवामान आणि जमीन यांच्याशी घनिष्ट संबंध आहे किंवा असतो.म्हणून हवामानातील बदलत्या घटकापासून आणि मृदा प्रकारानुसार नैसर्गिक वनस्पतीचे प्रकारची बदलत असतात. कर्नाटक व केरळच्या काही भागातील आमच्या अभ्यास सहलीचा मार्ग मोसमी जंगलाच्या प्रदेशातून गेला आहे. सोलापूर ते बेंगलोर कडे जाताना नैसर्गिक वनस्पतीचे प्रमाण खूपच कमी झालेले आढळते. बराचसा भाग ओसाड पडला आहे कर्नाटक सरकारने व खाजगी कंपन्यामार्फत शेकडो हेक्टर्स एकरामध्ये जंगलाची लागवड केली आहे. यामध्ये सुरू, निवगिरी इ. चा समावेश होतो. कृत्रिम वनस्पतीच्या लागवडीमुळे येथील हवामानावर थोडाफार फरक पडलेला आहे. बेंगलोर पासून म्हैसूर पर्यंत लागवड केलेल्या जंगलाचे लहान लहान विभाग आढळतात. म्हैसूर पासून उटीकडे जाणारा मार्ग पश्चिम घाटाजवळून निलगिरी पर्वताकडे जातो. या मार्गावर प्रसिद्ध असे बंदिपूरचे अभयारण्य लागते हे अरण्य कर्नाटक सरकारच्या ताब्यात आहे. याचा काही भाग तामिळनाडू राज्यातही आढळतो. तामिळनाडू राज्याच्या हद्दीपर्यंत असलेले वृक्ष पाणझडी प्रकारचे आहेत. परंतु निलगिरी पर्वताच्या जवळ व पर्वतावर कोरड्या ऋतुमध्ये देखील वृक्षांची पाने हिरवीगार आढळतात. तामिळनाडू मध्ये प्रवेश केल्यानंतर हा मार्ग निलगिरी पर्वतातील घाटामधून जातो. या अरण्यामध्ये सिल्व्हर, ओक, शिंकोना, निलगिरी इ. हरित वृक्ष आढळून येतात. डोंगर उतारावर कृत्रिम निलगिरी वृक्षांची लागवड आढळून येते. जास्त पर्जन्य असणाऱ्या प्रदेशात हे वृक्ष २०० ते २५० फुटापर्यंत उंच वाढलेले आढळतात. या वृक्षाचा उपयोग निलगिरी तेल व औषध तयार केले जाते.

कर्नाटकातील जंगल प्रदेशातील सागवानाप्रमाणे चंदन हा अतिशय मौल्यवान वृक्ष आढळतो. चंदनाच्या लाकडापासून अत्तरे, औषधे व साबन तयार केला जातो. केरळ राज्यामध्ये सुरुवातीच्या प्रदेशात काही पाणझडी तर काही सदाहरित वृक्ष आढळले. यामध्ये चिंच, आंबा, निलगिरी, सुरु इत्यादी वृक्ष आढळले. केरळचा बराचसा भाग हा दलदल युक्त आहे. या ठिकाणी भाताची लागवड

मोठ्या प्रमाणात केली जाते. या दलदलीच्या प्रदेशामध्ये नारळाची प्रचंड वने आढळून आली. नारळाशिवाय सुपारी रबर, मसाल्याच्या अनेक वनस्पती आढळून आल्या. यामध्ये लवंग, वेलदोडे, दालचिनी इ. वनस्पती होत्या.

प्राणी जीवन :-

कर्नाटक राज्याचा बराचसा भाग हा जंगलानी व्यापलेला आहे. या जंगलामध्ये बरेचसे प्राणी आढळून येतात. बंदीपूरच्या अभय अरण्यामध्ये हत्ती, गवे, रेडे, हरणे, रानडुक्कर, कोल्हे, लांडगे, काळवीट यासारखे प्राणी आढळतात. म्हैसूरच्या प्राणीसंग्रहालयामध्ये अनेक प्रकारचे दुर्मिळ प्राणी पहावयास मिळाले यामध्ये भारतीय उपखंडामध्ये नसलेले जिराफ, झेब्रा, गोरीला, चंपाजी वेगवेगळ्या प्रकारचे वाघ, चित्ते, अनेक प्रकारचे पक्षी या संग्रहालयात पहावयास मिळाले.

राज्यवार पर्यटन स्थळे :-

प्रस्तावना :-

सहलमार्गातील राज्यवार पर्यटन स्थळाची माहिती पाहत असताना कर्नाटक मधील बेंगलोर, म्हैसूर व उटी चा अभ्यास करावयाचा आहे. त्यानंतर बेंगलोर शहरातील विविध पर्यटन स्थळाची माहिती पहावयाची आहे. कर्नाटक राज्यातील बेंगलोर व म्हैसूर या दोन प्रेक्षणिय स्थळाचा दर तामिळनाडू राज्यातील उटी या पर्यटन शहरांचा अभ्यास करावयाचा आहे.

कर्नाटक :-

कर्नाटक राज्यामध्ये अनेक पर्यटन स्थळे आहेत. यामध्ये नैसर्गिक, धार्मिक, ऐतिहासिक इ. कर्नाटकामधील म्हैसूर, बेंगलोर व श्रीरंगपट्टणम या स्थळांचा समावेश होतो. कर्नाटकमधील आपणांस यापैकी बेंगलोर व म्हैसूर या दोन पर्यटन स्थळांची माहिती पहावयाची आहे. कर्नाटक हे दक्षिण भारतातील एक राज्य आहे. या राज्यात अनेक पर्यटय स्थळे आहेत.

बेंगलोर :-

दक्षिण भारतातील कर्नाटक राज्यातील हे एक पर्यटन स्थळ आहे. बेंगलोरचे वातावरण एवढे आकर्षक आहे की येथे येणारा प्रवाशीच काय पण आम्ही देखील थक्क झालो. बागांचे शहर म्हणून ओळखले जाणारे बेंगलोर शहर हे कर्नाटकच्या राजधानीचे शहर आहे. याला कर्नाटकचे प्रवेशद्वार असे म्हणतात. घनदाट वृक्षराजींच वरदान देणार लाभलेले हे पर्यटनाच्या दृष्टीने उत्कृष्ट स्थळ आहे. तसेच भारतातच हे एक औद्योगिक केंद्र आहे. शहराची स्थापना केंपगौडा यांनी केली.

बेंगलोरमधील पर्यटन स्थळे :-

बेंगलोर हे बागांचे शहर म्हटल्याप्रमाणे ते राजधानीचेही शहर आहे. ते अतिशय सुंदर व डोळ्याच्या नजरा खेळविणारे शहर आहे. सर्वच विसर पाडणारे व मनाला विरंगुळा देणारे अशी सुंदर ठिकाणे आहेत.

सोळाव्या शतकात ग्रॅनाईट मध्ये कोरलेल्या नंदी व नंदी मंदीर, टिपू सुलतानचा राजवाडा, म्युझियम, विश्वेश्वैरय्या इंडस्ट्रियल व टेक्नॉलॉजिकल म्युझियम, लालबाग मधील काचग्रह, गांधी भवन, उलसर तलाव इ. प्रेक्षणिय स्थळे आहेत.

लालबाग :-

बेंगलोरमधील सर्वात उत्कृष्ट असे पर्यटन केंद्र म्हणजे लालबाग होय. निसर्ग सौदर्याने नटलेले, कारंजे गुलाबाची बाग, एकसारखी अशी गवताची मैदाने, हरणांच पार्क हे पाहून मन इतके होते की बस जीकडे पहावे तिकडे फुले कारंजे बाग पहावयास मिळते. लालबाग निर्मितीचे श्रेय हे हैदर अली व त्याचा मुलगा टिपू सुलतान यांना दिले जाते. १९ व्या शतकात निर्माण केलेल्या या बागेत काही झाडे व वनस्पती फ्रान्स, अफगानिस्थान व जर्मनीतून आणली गेली होती.

लालबागेतील काचेचे घर हे पर्यटनाच्या आर्कषणाचे केंद्रबिंदू बनले ते सुंदर आहे. या काचेच्या घराभोवती हिरवीगार वनस्पती पहावयास मिळते. लालबागेतील असाधारण फुल घड्याळ हे उत्कृष्ट वाटते. या घड्याळामध्ये हिरव्या रंगाने दर्शविलेले आकडे व पिवळ्या रंगाचे काटे, गोल असे घड्याळ पाहण्यास आनंद वाटतो. त्याच्या आसपास सर्व हिरवळ असून तेथे विविध प्रकारचे डुप्लीकेट प्राणी तसेच हरणाचे कळप तसेच उंच हिरवी झाडे पहावयास मिळाली.

सर विश्वेश्वरैया इंडस्ट्रियल व टेक्नॉलॉजिकल म्युझियम :-

हे एक महत्वाचे व आधुनिक प्रकारचे वस्तूसंग्रहालय आहे. आजपर्यंत भारतात झालेल्या औद्योगिक तांत्रिक आणि इंजिनिअरींग उद्योग धंद्याच्या प्रगतीच्या संदर्भात अनेक स्वयंचलित प्रतिकृती या वस्तूसंग्रहालयात ठेवण्यात आलेल्या आहेत. यावरुन असे दिसुन येते की मानवाने विज्ञानाच्या जोरावर विविध प्रकारची यंत्रणा तयार केली आहे. आणि या यंत्रणेचा उपयोग मानव आपल्या गरजा भागविण्यासाठी करतो. निरनिराळ्या यंत्रांच्या इंजिनाचे शोध तसेच आधुनिक काळात लागलेले शोध यांच्या प्रतिकृती येथे ठेवण्यात आल्या आहेत.

आधुनिक कर्नाटकाचे जनक म्हणून ओळखले जाणारे सर विश्वेश्वरैया यांच्या स्मृती प्रित्यार्थ हे संग्रहालय बांधले आहे. या ठिकाणी मुलांची ज्ञान वाढविणाऱ्या अनेक विधी गोष्टी आहेत. त्यामधून आधुनिकता व तंत्रज्ञान यांच्या विकासाचे दर्शन घडविले गेले आहे. या म्युझियम मध्ये आधुनिक काळात लागलेल्या सर्व संशोधनाच्या प्रतिकृती ठेवण्यात आलेल्या आहेत. ए.वन सायकल पासून ते उपग्रहापर्यंत अशा सर्व प्रकारच्या वस्तू या ठिकाणी संग्रहित केलेल्या आहेत.

विधान भवन :-

कब्बन पार्कजवळ कर्नाटक राज्य विधान सभा, विधान परिषद आणि सचिवालय यांची असलेली मुख्य इमारत म्हणजे विधान भवन होय. ग्रॅनाईटच्या दगडापासून ही इमारत बांधलेली असून आधुनिकता आणि पारंपारिकता यांचा अनोखा संगम या इमारतीमध्ये दिसुन येतो. बेंगलोरमधील हे एक अतिशय महत्वाचे व उत्कृष्ट असे विधान भवन आहे. याची इमारत भव्य अशी असून त्या इमारतीची नक्षीकाम रेखीव व सुस्वरुप अशा पद्धतीचे आहे. या इमारतीच्या घुमटावर आपल्या भारताचे राष्ट्रीय चिन्ह कोरले आहे. तसेच या विधान भवनाच्या समोरील बाजूस अनेक प्रकारची वेली, फुले व सर्वत्र हिरवळ असलेली पाहावयास मिळते. या विधान भवनाचे श्रेय सर विश्वेश्वरैया यांना देण्यात येते. इमारत पाहून डोळ्याचे पारणे फिटतात.

उदयोगधंदे :–

बंगलोर शहराची ओळख भारतामध्ये गार्डनसिटी म्हणून असली तरी या शहरामध्ये उदयोगधंदयांची वाढ मोठया प्रमाणात झाली आहे. या शहरामध्ये हिंदुस्थान पेरोमॉटिक लिमिटेड फिलिप्स इंडिया, सोनी कॉरपोरेशन, अनेक इलेक्ट्रॉनिक कंपन्या (**Micro Soft, Infosis** सत्यम **Computers** यासारख्या संगणक कंपन्यातील उत्पादने वहन उदयोगातील **Toyoto kirlosaker** जनरल Motors व वहन उदयोगाचे सुटे पार्ट बनवन्याचे अनेक उदयोग या शहरात स्थापन झाले आहेत.

मेट्रो ट्रेन-

बेंगलोर हे शहर कर्नाटक राज्याची राजकीय व आर्थिक राजधानी आहे. गेल्या अनेक वर्षापासून उद्यानाचे शहर म्हणून त्याची ओळख आहे. या शहरामध्ये शहराच्या मध्यवर्ती ठिकाणासून उपनगरापर्यंत रस्त्याद्वारे सरकारी आणि खाजगी बससेवा प्रवाशांची वाहक होत होती

गेल्या 20 वर्षामध्ये या शहराच्या सभोवताली औद्यगिक क्षेत्रा मध्ये अनेक उद्योगधंदे स्थापन झाले दक्षिण भारत वाहन उद्योग , संगणक उद्योगाचे प्रमुख केंद्र बनले. तसेच व्यापारात प्रचंडपणे वाढ झाली.या पाश्र्वभूमीवर लोकसंख्येमध्ये सुद्धा वेगाने वाढ झाली. त्यामुळे बेंगलोर शहरात रस्ते वाहतूक प्रचंड प्रमाणात वाढली.

वाहतुकीचा प्रचंड समस्या चालू झाल्या. या समस्या पासून मार्ग काढण्यासाठी मेट्रो ट्रेन पर्याय स्थानिक प्रशसनाने निवडला . शहराच्या मध्यवर्ती ठिकाणी असलेले रेल्वे स्टेशन राज्य व आंतरराज्य बसस्थानक आणि शहर वाहतूक बसस्थानक हे मेट्रोचा चार मार्गांनी औद्योगिक व रहिवासी क्षेत्र व अन्य नगरे मेट्रोद्वारे जोडली गेली . मेट्रो ट्रेनमुळे शहरांतर्गत वाहतुकीचा ताण अगदी कमी झाला . यामुळे शहरातील प्रदुषन पातळी , ध्वनी प्रदुषन पातळी कमी होण्यास मदत झाली . आम्ही सर्व विद्यार्थ्यांनी मेट्रो ट्रेनने प्रवास करून सुखद आनंद घेतला . भविष्यात शहराच्या प्रगतीमध्ये मेट्रो ट्रेनचा सहभाग महत्वाचा असणार आहे.

हाय कोर्ट :-

कर्नाटक राज्यातील बेंगलोर मध्ये विधान भवनाच्या समोरच हायकोर्टाची भव्यच्या भव्य इमारत स्थापन केलेली आहे. हायकोर्टाची इमारत लाल रंगाची आहे. त्यामुळे या इमारतीस सुंदरता प्राप्त झालेली आहे. ती इमारत विधान भवनाच्या समोर आहे त्यामुळे ही इमारत पर्यटनाच्या दृष्टीने आकर्षणाचे केंद्रबिंदू ठलली आहे. ही इमारत वस्तूकलेचा एक भाग असल्याने येथे चित्रपटाच्या शुटींग घेतली जाते. तसेच कर्नाटक राज्याचे सर्व दिवाणी खटले, केसेस येथे चालतात.

म्हैसूर :-

म्हैसूर हे कर्नाटक राज्यातील आकर्षक असे पर्यटन स्थळ आहे. म्हैसूर हे बेंगलोर पासून १६० कि.मी. अंतरावर आहे. म्हैसूर हे दक्षिण भारतातील आकर्षक असे पर्यटन स्थळ आहे. या शहराची समुद्रसपाटीपासून उंची सरासरी ७०० मीटर इतकी आहे. या शहराचे उन्हाळ्यातीलतापमान २८ अंश सेल्सिअस तर कमीत कमी १४ अंश सेल्सिअस राहते. या ठिकाणी वार्षिक सरासरी पर्जन्य ८५ सेंमी. पर्यत असून बहुतेक पाऊस जून ते ऑक्टोबर या काळात पडतो. म्हैसूर हे नांव म्हैशासूर राक्षसापासून घेतले आहे. म्हैसूरला कर्नाटकाचे रत्न असे म्हणतात.

कर्नाटकची संस्कृती सभ्यता समजावुन घेण्यासाठी खऱ्या अर्थाने म्हैसूरला भेट देणे योग्य ठरते. ऐतिहासिक काळापासून राजघराण्याच्या राजधानीचे केंद्र म्हणून म्हैसूर प्रसिद्ध आहे. त्यामध्ये गुण घराणे, कदब घराणे, पल्लव घराणे आणि वडियार घराण्यांनी येथे राज्य केले. १७ व्या शतकाच्या सुरुवातीस म्हैसूर राजाची राजधानी श्रीरंगपट्टणम येथे हलविण्यात आली. म्हैसूर हे ऐतिहासिक दृष्टीकोनाबरोबर रेशमी कापड, चंदणाच्या लाकडावर कोरीव काम, उद्योग, शेती आणि शिक्षण इत्यादी अनेक क्षेत्रातून या शहराचे कार्य सुरु झाले.

म्हैसूर मधील पर्यटन स्थळे :-

प्रस्तावना :-

म्हैसूर हे आकर्षक व उत्कृष्ट पर्यटक केंद्र असून निसर्ग सौदर्याने नटलेले आहे. म्हणून यास कर्नाटकाचे रत्न असे म्हणतात.

म्हैसूर मध्ये नैसर्गिक ऐतिहासिक पर्यटक स्थळे पाहण्यासाठी अनेक पर्यटक आकर्षले जातात.

वृंदावन गार्डन, प्राणी संग्रहालय, श्रीरंगपट्टणम, चामंडी हिल, म्हैसूर पॅलेस इत्यादी पर्यटक स्थळे आहेत.

वृंदावन गार्डन हे नैसर्गिक पर्यटन स्थळ आहे. तर श्रीरंगपट्टणम हे ऐतिहासिक स्थळ आहे. चामुंडी देवीसरी हे धार्मिक स्थळ आहे. तर म्हैसूर पॅलेस हे शासकिय म्हटले तरी चालेल अशी म्हैसूर मधील पर्यटन स्थळे आहेत.

चामुंडी हिल :-

म्हैसूरमधील चामुंडी टेकडी हे एक धार्मिक पर्यटन केंद्र आहे. चामुंडी देवीचे मंदिर अतिशय उंच असून येथे भगवान शंकराची वाहणाची तसेच नंदीची ४०८ मीटर उंचीची मुर्ती आहे. १२ शतकातील चामुंडी देवीश्री मंदीर हे पर्यटकाचे आकर्षक धार्मिक केंद्र आहे.

या चामुंडीश्वरी मंदीराजवळच भव्य अशा राक्षसाची स्मृती आहे. त्याच्या हातामधील नाग व यमाचे हत्यार, त्याचे भव्य डोळे, सर्व अवतार वर्णन करुन त्यास म्हैशासूर राक्षसाची स्मृती असे म्हटले आहे. या भव्य राक्षसाच्या स्मृतीवरुन म्हैशासूर असे नाव याला पडले.

चामुंडी देवीचे मंदीर अतिशय उंच असून १000 पायऱ्या आहेत. १२ व्या शतकातील चामुंडी देवीश्री मंदीर पर्यटकांचे आकर्षक धार्मिक स्थळ आहे.

प्राणी संग्रालय :-

म्हैसूर मधील प्राणी संग्रालयात २000 प्रकारचे प्राणी आढळतात. प्राणी संग्रालयात प्राणी सुध्दा आढळतात.

स्नेक बर्ड हा अतिशय सुंदर प्राणी आहे याची चोच लांब, मान उंच असते. त्याचे पाय लहान आहेत. हा पक्षी उडते वेळी आपले पंख फडफड वाजवीत असतो असा भास होतो. या पक्षाचे पंख अतिशय सुंदर आहेत. हे पक्षी पिंजऱ्याच्या कुंपनात आहेत. तसेच म्हैसूर प्राणी संग्रालयात प्रथमच दर्शन झाले ते जिराफाचे हा प्राणी आपल्या उंच मानेमुळे झाडाची पाने वरबाडून खातो. या प्राणी संग्रालयात अनेक दुर्मिळ प्राणी आहेत. हत्तीसारखे काही मोठे प्राणी हरणे, गेंडा इत्यादी प्राणी तर मानवाच्या उत्क्रांतीची आठवण देणारे चिंपाझी आणि गोरिला माकड, सुसर, आजगर, धामीन या सारखे विषारी प्राणी मोठ्या प्रमाणात आढळतात.

वृंदावन गार्डन :-

म्हैसूर मधील कावेरी नदीवर सर विश्वेश्वरैया यांच्या नियोजनाखाली कृष्णराज सागर धरण बांधण्यात आले आहे. हे नदीवर बांधलेले धरण पाहिल्यावर असे वाटते की मानवाने निसर्गावरही विजय मिळवला आहे. त्यातील पाणी पाहून असे वाटते की कावेरी नदी कर्नाटकला एक वरदानच लाभले आहे.

या धरणाच्या खालच्या बाजूस वृंदावन बागेची रचना विविध प्रकारची आहे. बेंगलोर मधील वृंदावन गार्डन हे इतके मोहवून टाकणारे आहे की आम्ही स्वप्न सृष्टीमधून बाहेर येण्याचे विसरुन गेलो. रात्रीच्या वेळी संगितावर नाचणाऱ्या कारंजा पाहून अतिशय आनंद होतो. लाल, पांढऱ्या कारंजा संगिताच्या तालावर थुई थुई नाचतात हे पाहून मन अक्षरशा वेढावून जाते. संगिताच्या तालावर टप्या टप्याने वाढत जाणाऱ्या व टप्या टप्याने कमी होणाऱ्या कारंजा आढळतात. कावेरी नदीच्या धरणावरील वृंदावन उदयानाच्या प्रवेशद्वारा नजीकच असलेल्या भव्य मंडपातून वाहणारा तीन मीटर रुंदीचा जलप्रवाह एखाद्या झऱ्या प्रमाणे वाटतो. कावेरी नदीला येथील लोक देवी असे म्हणतात.

येथील जनरल व्हिव अतिशय सुंदर वाटतो. एकाच ओळीत असलेले वृक्ष साखळी प्रमाणे असणारी वनस्पती पाहताना मनाला आनंद वाटतो.

वडियार पॅलेस :-

म्हैसूर हे कर्नाटक राज्यातील निसर्ग निर्मित पर्यटन स्थळ आहे. त्यापैकी वडियार पॅलेस हा म्हैसूर मधील एक राजवाडा म्हणून ओळखला जातो. या राजवाड्याला महाराजा पॅलेस असे म्हणतात. हा राजवाडा म्हैसूर येथेच आहे. त्यामुळे म्हैसूरची शोभा या राजवाड्यामुळे वाढली आहे. तो राजवाडा नसून तो एक राजश्रगांराने नटलेला राजमहल आहे यालाच लक्ष्मी विलास पॅलेस असेही म्हणतात. या पॅलेसला भारतातील व परदेशातील अनेक लोक भेटी देण्यासाठी येतात.

भारतीय आणि अरबी शैलीचे हे मिश्र रुप स्थापत्य कलेचा एक उत्कृष्ट नमुना आहे. याची स्थापत्य कला व त्याचवरील नक्षीकाम नजर खेळवून ठेवणारे असे आहे. या राजवाड्यातील दरवाजा, हॉल, विशाल भिंत चित्रे पर्यटकांचे लक्ष वेधून घेतात. काचेचे फर्निचर व रत्नजडीत सिंहासन त्याकाळातील भव्यतेचे प्रतिक म्हणता येते. रविवारी आणि सार्वजनिक सुट्टीच्या काळात

हा राजवाडा प्रकाशात अक्षरशः लाखूज जिवालेला दिसतो.

असा म्हैसूर पॅलेस सुंदर असून हा रात्रीचा पाहण्यासारखा पॅलेस आहे.

टिपूसुलतान स्मारक :-

म्हैसूर पासून १६ कि.मी. अंतरावर श्रीरंगपट्टणम ही टिपूसुलतानाची राजधानी होती या ठिकाणी टिपुसुलतानाने आपल्या आई वडीलांच्या स्मरणार्थ या टिपुसुलतान स्मारकाची स्थापना केलेली आहे. या स्मारकात टिपु सुलतानाची आई वडील व टिपुची समाधी वेगवेगळ्या रंगाच्या कपड्यांनी झाकलेल्या आढळल्या. स्मारकाबाहेरील बाजूस त्याची पत्नी व मुलगा व इतर नातेवाईकांच्या समाधी दिसून आल्या. तसेच स्मारकाच्या सभोवताली विविध प्रकारची वनस्पती व हिरवीगार हिरवळ दिसून येते. विविध प्रकारच्या वनस्पतींना वेगवेगळ्या प्रकारचे आकार देऊन तयार केलेले प्राणी आढळतात. तेथील वनस्पतींना दिलेला वेगवेगळ्या प्रकारचा आकार पाहून खूप आनंद होतो.

उदयागधंदे :–

कर्नाटक राज्यामध्ये म्हैसूर शहराला प्राचीन सांस्कृतिक वारसा आहे. अलिकडच्या काळामध्ये निवृत्त लोकांचे शहर म्हणून म्हैसूर ची ओळख वाढत आहे. गेल्या 20 वर्षामध्ये या शहराच्या सभोवताली औदयोगीक वसाहती म्हणून अनेक उदयोग धंदयांची स्थापना झाली आहे. त्यामध्ये भारत हेवी इलेक्ट्रीक्स लिमिटेड बी. एच. ई. एल भारत एक्झुक्टीव्ह मशनरी लिमिटेड बी. ई. एम. एल जेके टायर्स इत्यादी सारख्या मोठया उदयोगाबरोबर चलनी नोटा छापन्याचा कारखाना या शहरामध्ये आहे. तसेच पुर्वापार चालत आलेला रेशीम निमिर्ती उदयोग लाकडावर कोरीवकाम करण्याचे उदयोग निलगिरी चंदन या वनस्पती वासून सूवासिक व औषधी तेल काढण्याची दिसून येतात.

सेंट फिलोमेना चर्च :-

सेंट फिलोमेना चर्चला सेंट जोसेफ चर्च या नावाने ही ओळखले जाते॰ हा चर्च बांधायची सूरवात १९३३ मध्ये महाराजा कृष्णराजा वुडेयारने सुरू केले होतेए आणि हा चर्च १९४१ मध्ये पुर्ण बांधून तयार झाला॰ चर्चच्या गाभाग्रात संगमरमरच्या गादीवर सेंट फिलोमेना आणि जीजस क्राइस्टची प्रतिमा आहे॰ चर्च मध्ये लावलेल्या काचेच्या रंगवलेल्या चित्रांमध्ये ईसा मसीहच्या जन्मा पासून ते पुनरजन्मा पर्यंतच्या घटना बघू शकतो॰ चर्चचे अजून एक विशेष म्हणजे यामध्ये ५४ मीटर ऊंचिचे दोन टावर बनवले आहेत. हा चर्च हुबेहुब न्यूयार्क मधिल सेंट पैट्रिक चर्च सारखा दिसतो.

तामिळनाडूतील पर्यटन स्थळे :-

प्रस्तावना :-

या राज्यात धार्मिक, नैसर्गिक, ऐतिहासिक पर्यटन स्थळे आहेत. तामिळनाडू राज्यातील उटी हे थंड हवेचे ठिकाण म्हणून प्रसिद्ध आहे. तामिळनाडू राज्यातील बरीचशी ठिकाणे पर्यटनासाठी प्रसिद्ध आहेत. दक्षिण भारतात निलगिरी टेकड्याच्या माथ्यावर उटी हे ठिकाण वसलेले आहे. या ठिकाणाची समुद्रसपाटीपासून उंची सुमारे २२४० मीटर आहे. अशा ठिकाणाचा अभ्यास करावयाचा आहे.

उटी / उटकमंड

दक्षिण भारतात उटकमंड हे थंड हवेचे ठिकाण भारतात क्विनस ऑफ हिल स्टेशनस म्हणून प्रसिद्ध आहे. उटीला उदगमंडलम असेही म्हणतात. येथे पश्चिम घाट व पुल घाट एकत्र आलेले आहेत. घाटापासून जाताना संपुर्ण घनदाट जंगले आहेत. घाटातून जाताना नागमोडी वळणे आहेत. जाताना जंगलातून अनेक पक्षी भेटतात. काही ठिकाणी तिव्र उतारामुळे वळणे भितीदायक वाटतात. सर्व ऋतूमध्ये उटीला पर्यटक येतात. उटीभोवती वेगवेगळ्या वनस्पतींची जंगले आहेत. त्यामुळे शहराचे सौदर्य वाढते. प्रत्येक ऋतूमध्ये शहराचा चेहरा वेगळा असतो. येथील उन्हाळी तापमान १० अंश ते २५ अंश से. व हिवाळी तापमान ० अंश ते १० अंश से. असते. व पजर्न्यमान १२१ से.मी. असते. उटीला निलगिरीचे तेल तयार केले जाते. तेथे बोटनिकल गार्डन ५१ एकर क्षेत्राची असून जगातील वेगवेगळ्या भागातील वनस्पती फळझाडे, फुलझाडे येथे लावलेली आहेत. रेल्वे स्थानकापासून सुमारे १ कि.मी. अंतरावर उटकमंड सरोवर आहे. हे सरोवर बोटींगसाठी प्रसिद्ध आहे. उटीला भारत सरकारचा हिंदूस्थान फोटो फिल्मचा मोठा कारखाना आहे. श्वेत, कृष्ण, व रंगीत फिल्म तयार केले जातात.

उटी मधील पर्यटन केंद्रे :-

उटी हे ऐतिहासिक दृष्ट्या महत्त्वाचे केंद्र आहे. उटी हे नैसर्गिक स्थळ आहे. तेथील बरीच पर्यटन केंद्रे ही नैसर्गिक आहेत. त्यामध्ये बोटनिकल गार्डन, चिल्ड्रन्स लेक गार्डन, चामंडी हिल हिंदुस्थान फोटोफिल्म व दोड्डाबेट्टा ही पर्यटन केंद्रे आहेत. तसेच बंदीपूर नॅशनल गार्डन व बोट क्लब ही सौदर्यांने नटलेली पर्यटक केंद्रे आहेत. त्यापैकी व बोट क्लब यांचा अभ्यास करावयाचा आहे.

दोड्डाबेट्टा :-

तामिळनाडू राज्यातील उटी हे उंच आणि थंड हवेचे ठिकाण आहे. या उटीला भारतातील व भारताबाहेरील लोक सुद्धा भरपूर भेटी देतात. दोड्डाबेट्टा हे उटीपासून १० कि.मी. अंतरावर असून दोड्डाबेट्टाची समुद्र सपाटीपासून उंची २६३७ मीटर इतकी आहे. निलगिरी पर्वताच्या डोंगर भागाचाच हा काही प्रमाणात भाग असून उंचीवर असल्याने थंड व अल्हादायक हवा आढळते. ते सर्वात उंच ठिकाण आहे. तसेच तेथे वेगवेगळ्या प्रकारच्या वनस्पती आहेत.

तसेच तेथील हवेत आर्द्रतेचे प्रमाण जास्त असते. तेथे टेलीस्कोप हाऊस असून ते आपणास घुमटासारखे वाटते याच्या बांधकामात काचेचा वापर केलेला आढळतो.त्याच्या चोहबाजूंनी डोंगर रांगा पसरलेल्या आहेत.

बॉटनिकल गार्डन :-

बॉटनिकल गार्डन हे अतिशय सुंदर आहे. बॉटनिकल गार्डनची निर्मिती लार्ड १८४७ मध्ये झाली.

बॉटनिकल गार्डनमध्ये प्रथम प्रवास करत असताना अतिशय सुंदर अशी झाडे आहेत. निसर्ग सौदर्यांच्या मधून रोड जातो. आणि रोडच्या दोन्ही बाजूला असलेले सौदर्य पाहून आनंद होतो. बॉटनिकल गार्डनमध्ये एक छोटे सरोवर असून तेथे पर्यटक येतात. नौकाविहाराचा आणि पोहण्याचा आनंद घेतात.

बॉटनिकल गार्डन ही उटीने सौदर्य वाढविणारी एक महत्वाची बाग आहे. या बागेत हिरवीगार वनस्पती एकसारखी पसरलेली दिसली आणि त्या हिरवळीमधून रस्ता आपला मार्ग कापीत होता. त्या रस्त्यांनी आम्ही जात असताना आम्हाला एक ग्रीन हाऊस पहावयास मिळाले. त्या शीतगृहात वेगवेगळ्या प्रकारच्या वनस्पती, फुले तसेच काही दुर्मिळ वनस्पतीच्या जाती तेथे होत्या.

त्यानंतर बॉटनिकल गार्डनमध्ये असलेल्या वेगवेगळ्या प्रकारच्या प्राण्यांचे आकार देऊन प्राणी कोरलेले दिसले.

त्यानंतर बॉटनिकल गार्डनमध्ये असलेल्या हिरव्यागार अशा प्रकारच्या वनस्पतीपासून भारताचा नकाशा काढला त्या नकाश्यामध्ये वेगवेगळ्या प्रकारच्या वनस्पती लावून राज्याच्या सिमा ठरविल्या आहेत. बॉटनिकल गार्डनमध्ये विविध प्रकारच्या वनस्पती आढळतात. तसेच वेगवेगळ्या प्रकारची फुले ही आढळतात. एका ठिकाणी झाडाच्या बुंध्यावर रींग टाकून त्यावर छत्रीसारखा छत बसविला आहे.

बोटक्लब :-

बोटींग क्लब हा उटीमधील नैसर्गिक तलाव आहे. या तलावात नौकाविहार करता येतो. नौका विहार करण्यासाठी टिकीटे काढावी लागतात. या तलावाच्या चोहोबाजूंनी हिरवीगार जंगली वनस्पती असून ते तलाव रम्य अश्या ठिकाणी स्थापन झालेल्या आहेत. या बोटीपासून नौका विहार करीत असताना एक वेगळा आनंद शरिरात खेळत असतो. त्या बोट नौका विहाराचा आपणाला मनमोकळे अस्वाद घेता येतो. आनंद लुटता येतो ते एक विशेष अशा ठिकाणी उगम पावलेले ठिकाण आहे.

मानवी वसाहती :-

आमच्या अभ्यास सहलीमध्ये दक्षिण भारतातील अनेक शहरांचा समावेश केलेला होता. यामध्ये बेंगलोर, म्हैसूर, उटी, हे शह [illegible] मविष्ट केली होती.

बेंगलोर शहर हे औद्योगिक दृष्ट्या [illegible] शहर आहे. बेंगलोर शहराची रचना नगर रचना शास्त्राप्रमाणे केली आहे. या शह [illegible] भाग, औद्योगिक वसाहती, वेगवेगळ्या श्रेणीतील लोकसंख्या, निवासस्थान [illegible] ठिकाणी असलेले दिसून आले. या शहरामध्ये महात्मा गांधी हा प्रमुख [illegible] णी अनेक दुकाने व उच्च श्रेणीतील लोकांचे निवासस्थान आहे. विधान भवन, रेल्वेस्टेशन या जवळील रस्त्ये सुनियोजित [illegible] मुळे या ठिकाणी वसाहती रेषाकृती, गोलाकार व ठोकळापद्धतीची प्ररुपे दिस[illegible] तसेच काही ठिकाणी वसाहतींची प्ररुपे ही त्या त्या ठिकाणच्या पर्यावरणाशी अ[illegible] वेगळ्या प्रकारची होती. तलावाच्या कडेला गोलाकार वसाहती स्थापन झालेल्या [illegible] काही ठिकाणी तारासदृश्य वसाहती आढळून आल्या. बेंगलोर भागातील वस[illegible] काही ठिकाणी धाब्याची तर क[illegible] कौलारु घरे दिसून आली.

म्हैसूर हे ऐति[illegible] महत्त्वाचे शहर असून तेथे पर्यटकांना लागणाऱ्या सर्व वस्तूंचा पुरवठा केला जातो. [illegible] पांतर अशा प्रकारचे रस्ते प्रमुख रस्त्याच्या बाजूस भव्य चौक आहेत. आणि त्या रस्त्या[illegible] राच्या ओळी सुनियोजित असून त्या रेषाकृती स्वरुपात मोडतात. तसेच मानवी [illegible] सुसंगती नसून त्या वेगवेगळ्या ठिकाणी धाब्याची घरे ठोकळाकृती पद्धतीसारखी दिसत होती.

उटकमंड या ठिकाणी सपाट पृष्ठ भाग नसल्याने डोंगराच्या उतारानुसार घरांची रचना आढळून आली. डोंगर उतारावर वसाहती पायऱ्या पायऱ्या प्रकारच्या आढळून आल्या तसेच पर्जन्याचे प्रमाण जास्त असल्याने कौलारु व उतरत्या छपराची घरे आढळून आली. केरळ राज्यात जास्त पर्जन्याचे उतरत्या छपराची व धाब्याची घरे आढळून आली.

मानवाचे आर्थिक व्यवसाय :-

मानव आपल्या उदरनिर्वाह चालविण्यासाठी निसर्गामध्ये वेगवेगळे व्यवसाय करतो हे व्यवसाय करण्यासाठी त्याला विविध साधनाची आवश्यकता असते. बेंगलोर शहरामध्ये औद्योगिक शहर म्हटले आहे. या ठिकाणी मोठमोठे उदयोगधंदे असून त्यामध्ये बरेचसे लोक गुंतलेले आहेत. उदयोगधंद्याशिवाय पर्यटन, रेशीम उद्योग, लाकडावरील कोरीव काम इत्यादी देखील व्यवसाय चालतात. पर्यटकाच्या सोईसाठी बसेस, मोटारी, भोजन व निवासाची व्यवस्था यामध्ये देखील अनेक लोक गुंतलेले आहेत.

म्हैसूर हे शहर देखील पर्यटनासाठी प्रसिद्ध आहे. या ठिकाणी देखील रेशीम उदयोग, पर्यटक व्यवस्था उदयोग, तसेच कोरीव नक्षीकाम चालते. तसेच या शहरात पाणी पुरवठा झाल्याने शेती व्यवसाय केला जातो. भात हे या ठिकाणाचे प्रमुख पीक आहे.

उटी हा पर्यटक आकर्षक केंद्र आहे. दररोज हजारो लोक या ठिकाणास भेटी देतात. पर्यटक व्यवसायाबरोबर चहा, कॉफीचे उत्पादन, फिल्म निर्मिती, मसाल्याच्या पदार्थाचे उत्पादन, निलगिरी तेल काढणे अशा प्रकारचे व्यवसाय केले जातात.

वरील सर्व ठिकाणी पर्यटन हा एकच व्यवसाय असल्याने त्याच्याशी संबंधीत असलेल्या व्यवसायाचीच वाढ या ठिकाणी झालेली आहे.

मानवाचे पोशाख :-

आमच्या अभ्यास सहलीमध्ये दिसून आलेल्या लोकांच्या पेहराव काही ठिकाणी वैशिष्ट्यपुर्ण होता. म्हैसूर, बेंगलोर या ठिकाणी पुरुष पॅन्ट - शर्ट तर स्त्रिया साड्या व सलवार चुडिदार वापरत होत्या. उटी या ठिकाणी थंडीचे प्रमाण जास्त असल्याने तेथील लोक उबदार लोकरीचे कपडे वापरतात.

मानवाचा आहार :-

दक्षिण भारत हा द्विपकल्पीय पठारी प्रदेश असल्यामुळे या पठारी भागात मोठ्या प्रमाणात तांदळाचे पीक घेतले जाते. तेथील हवामान तांदळास उपयोगी असे आहे. भात हे तेथील लोकांचे प्रमुख अन्न आहे. कर्नाटक या राज्यातील लोकांच्या अन्नामध्ये भात हे प्रमुख अन्न आहे. याशिवाय त्याच्या आहारात भाताशिवाय उडदापासून तयार केलेली रोटी असते. या ठिकाणचे लोक शाकाहारी व मांसाहारी आहेत. इडली, सांबर, उडदापासून तयार केलेला होता याचा अन्नामध्ये समावेश होतो.

सारांश :-

आमच्या अभ्यास सहलीमध्ये

अनेक ठिकाणांना भेटी दिल्या. यामध्ये खंडातर्गत म्हैसूर, बेंगलोर, पर्वत माथ्यावरील उटी यांचा समावेश होतो. यावेळी या ऋतूमध्ये नैसर्गिक व सांस्कृतिक पर्यावरणामध्ये बरीच विविधता आढळली. दख्खनचे पठार हा एकच स्वाभाविक होत असला तरी तेथील जलप्रवाह, जमीन, नैसर्गिक वनस्पती, भुरचना, प्रादेशिक हवामान यामध्ये कोणतेही साम्य आढळत नाही. एकंदरीत अंतर्गत भागातील हवामान मध्यम स्वरुपाचे आहे. निलगिरी पर्वताचा प्रदेश जास्त पावसाचा आढळतो. नैसर्गिक वनस्पतीच्या दृष्टीने पाहता काही ठिकाणी पाणझडी अरण्ये तर काही ठिकाणी सदाहरित अरण्ये आढळतात. पठारी भागामध्ये कमी पावसाच्या प्रदेशात विरळ व काटेरी वनस्पती आढळते. निलगिरी पर्वताच्या उतारावर तामिळनाडू राज्यात सदाहरित अरण्ये आढळतात. या संपुर्ण विभागामध्ये काळ्या कसदार जमिनी पासून ते चूनखडीयुक्त पांढरी जांभा मृदा आढळते. हा पठारी प्रदेश असला तरी अधून मधून दगडाच्या राशी असलेल्या डोंगर दिसतात. नद्याच्या खोऱ्यामध्ये गाळाची सुपिक मैदाने तर बऱ्याच ठिकाणी दलदलीची मैदाने आढळली.

वरील नैसर्गिक पर्यावरणाला अनुसरुन आम्ही पाहिलेल्या सर्व प्रदेशामध्ये शेती हाच प्रमुख व्यवसाय आढळतो. पर्जन्याच्या प्रमाणानुसार वेगवेगळ्या प्रकारची शेती केलेली आढळते. ज्या भागामध्ये पाण्याचा तुटवडा आहे त्या ठिकाणी धरणे बांधून कालव्या मार्फत शेतीला पाणी पुरवठा केला जातो. या ठिकाणी ऊस भात हि पीके घेतली जातात. निलगिरी पर्वत उतारावर चहा, कॉफीचे मळे विकसित झाले आहेत.

बेंगलोर परिसरात अनेक उद्योगधंद्याचे केंद्रीकरण झालेले आढळते. या ठिकाणी असणाऱ्या

असणाऱ्या उदयोगधंद्यामध्ये इंजिनिअरींग उद्योगधंद्याचे प्रमाण जास्त आहे. याचबरोबर रेशीम उद्योग चालतो. म्हैसूर, उटी या ठिकाणी पर्यटन, रेशीम, लाकडावरील कोरीव काम, निलगिरी पासून तेल काढणे असे उद्योग चालतात. येथील उद्योगावर जंगले व शेती याचा अधिक परिणाम झालेला आहे.

वरील सर्व उद्योगधंद्यामुळे नैसर्गिक भूचित्रावर होणारे संस्कार हे सर्व ठिकाणी सारख्या प्रमाणात आढळले नाहीत. शेती, उद्योग आणि वाहतुक व दळणवळण विकसीत झालेला भाग हेच मुख्य विकसित सांस्कृतिक पर्यावरणाचे भाग आहेत. अशा रितीने सांस्कृतिक व नैसर्गिक पर्यावरणाचे जवळून निरीक्षण करुन अभ्यास करणे व भूचित्रावर होणाऱ्या संस्काराचे निरीक्षण करणे हे ध्येय अभ्यास सहलीसारख्या उपक्रमातून साध्य होते म्हणूनच भूगोलाच्या अभ्यासात अभ्यास सहलीचे महत्व अून्य साधारण आहे.

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola Dist: Solapur

Date:. / /2020.

Exam Seat No. 602449

Department of Zoology.

CERTIFICATE

This is to certify that, Miss/Mr. Sutar Aishwarya Ramchandra B.Sc.III Zoology has satisfactory completed the Project entitled "Women Heath and Blood Group Survey in Chinchale Village Tal- Mangalwedha Dist- Solapur (M.S.)" For partial completion of B.Sc.III(Zoology)Degree of University of PAH Solapur during the year 2019-2020.

Place: Sangola

Date: 4/3/2020.

Project Incharge

Examiners 7/3/2020

Head of The Dept.

Head :
Dept. of Zoology
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Tal.Sangola Dist.Solapur

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Sangola
413307
Dist. Solapur

Scanned with OKEN Scanner

Vidnyan Mahavidyala, Sangola Dist- Solapur

Department of Zoology

Exam Seat No.- 719238 **Date –** 04/03/2020

CERTIFICATE

This is certify that Miss. Suvarna chandrakant kokare B.Sc.-III(Zoology) has satisfactory completed the project entitled " Bird Diversity at Market Yard Campus of Sangola city , Tal – Sangola , Dist – Solapur (M.S)"for partial completion of B.Sc.III (Zoology) degree of University of PAH, Solapur during the year 2019-2020

07.03.2020

Project in charge **Examiners** 7/3/2020 **Head of the Dept.**

Head
Dept. of Zoology
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Tal. Sangola Dist. Solapur

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola Dist Solapur Sangola 413307

Scanned with OKEN Scanner

Vidnyan Mahavidyala, Sangola Dist- Solapur

Department of Zoology

Exam Seat No.- 719501 **Date –** 04/03/2020

CERTIFICATE

This is certify that Miss. Mali Yogeshwari Sambhaji B.Sc.-III(Zoology) has satisfactory completed the project entitled " Bird Diversity at Market Yard Campus of Sangola city , Tal – Sangola , Dist – Solapur (M.S)"for partial completion of B.Sc.III (Zoology) degree of University of PAH, Solapur during the year 2019-2020

07.03.2020

7/3/2020

Project in charge **Examiners** **Head of the Dept.**

Head
Dept. of Zoology
Vidnyan Mahavidyalaya Sangola
Tal.Sangola Dist.Solapur

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola Dist. Solapur Sangola 413307

Scanned with OKEN Scanner

Vidnyan Mahavidyala, Sangola Dist- Solapur

Department of Zoology

Exam Seat No.- 719622 **Date –** 04/03/2020

CERTIFICATE

This is certify that Miss. Sangar Reshma Jagannath B.Sc.-III(Zoology) has satisfactory completed the project entitled " Bird Diversity at Market Yard Campus of Sangola city , Tal – Sangola , Dist – Solapur (M.S)"for partial completion of B.Sc.III (Zoology) degree of University of PAH, Solapur during the year 2019-2020

07-03-2020

Project in charge **Examiners** 7/3/2020 **Head of the Dept.**

Head
Dept. of Zoology
Vidnyan Mahavidyalaya Sangola
Tal.Sangola Dist.Solapur

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola • Dist. Solapur • 413307

Scanned with OKEN Scanner

Vidnyan Mahavidyala, Sangola Dist- Solapur

Department of Zoology

Exam Seat No.- 602944

Date – 4-3-20

CERTIFICATE

This is certify that Miss. Ingole Anusaya Ananda B.Sc.-III(Zoology) has satisfactory completed the project entitled " Bird Diversity at Market Yard Campus of Sangola city , Tal – Sangola , Dist – Solapur (M.S)"for partial completion of B.Sc.III (Zoology) degree of University of PAH, Solapur during the year 2019-2020

07-03-2020

Project in charge

Examiners

7/3/2020

Head
Dept. of Zoology
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Tal.Sangola Dist.Solapur

Head of the Dept.

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Sangola
413307
Dist. Solapur

Scanned with OKEN Scanner

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola Dist: Solapur

Date 4/3/2020.

Exam Seat No. 602463

Department of Zoology.

CERTIFICATE

This is to certify that, Miss/Mr. Kamble Bhagyashri Tatyaso B.Sc.III Zoology has satisfactory completed the Project entitled "Women Heath and Blood Group Survey in Chinchale Village Tal-Mangalwedha Dist- Solapur (M.S.)" For partial completion of B.Sc.III(Zoology)Degree of University of PAH Solapur during the year 2019-2020.

Place: Sangola

Date: 4/3/2020.

Project Incharge

Examiners

Head of The Dept.

Head
Dept. of Zoology
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Tal.Sangola Dist.Solapur

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Sangola 413307
Dist Solapur

Scanned with OKEN Scanner

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola Dist: Solapur

Date: 4/3/2020.

Exam Seat No. 602464

Department of Zoology.

CERTIFICATE

This is to certify that, Miss/Mr. Howal Snehal shivaji B.Sc.III Zoology has satisfactory completed the Project entitled "Women Heath and Blood Group Survey in Chinchale Village Tal- Mangalwedha Dist- Solapur (M.S.)" For partial completion of B.Sc.III(Zoology)Degree of University of PAH Solapur during the year 2019-2020.

Place: Sangola

Date: 4/3/2020.

Project Incharge

07-03-2020

Examiners

7/3/2020

Head

Dept. of Zoology

Head of The Dept

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Tal. Sangola Dist. Solapur

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Sangola 413307
Dist Solapur

Scanned with OKEN Scanner

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola Dist: Solapur

Exam Seat No. 603011

Date: / /2020.

Department of Zoology.

CERTIFICATE

This is to certify that, Miss/~~Mr.~~ Ingole Swati Balasaheb B.Sc.III Zoology has satisfactory completed the Project entitled "Women Heath and Blood Group Survey in Chinchale Village Tal- Mangalwedha Dist- Solapur (M.S.)" For partial completion of B.Sc.III(Zoology)Degree of University of PAH Solapur during the year 2019-2020.

Place: Sangola

Date: 4/3 /2020.

07.03.2020

Project Incharge

Examiners

Head
Dept. of Zoology
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Tal. Sangola Dist. Solapur

Head of The Dept.

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Sangola 413307
Dist Solapur

Scanned with OKEN Scanner

Vidnyan Mahavidyala, Sangola Dist- Solapur

Department of Zoology

Exam Seat No.- 719516 **Date –** 4/3/2020

CERTIFICATE

This is certify that Miss. karade vidya vitthal B.Sc.-III(Zoology) has satisfactory completed the project entitled " Bird Diversity at Market Yard Campus of Sangola city , Tal – Sangola , Dist – Solapur (M.S)"for partial completion of B.Sc.III (Zoology) degree of University of PAH, Solapur during the year 2019-2020

07-03-2020

Project in charge **Examiners** 7/3/2020 **Head of the Dept.**

Head
Dept. of Zoology
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Tal. Sangola Dist. Solapur

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola Dist Solapur Sangola 413307

Scanned with OKEN Scanner

CERTIFICATE

This Certify that the project entitled "WOMEN HEALTH AND BLOOD GROUPSURVEY IN CHINCHALE VILLAGETAL-MANGALWEDHA DIST-SOLAPUR (MS)". Submitted by Miss. Satarle chetan Anil for the award of B. Sc.-III (Zoology) P.A.H. Solapur University Solapur is based on the result of experiments and observations carried out by his under my direct supervision.

Place – Sangola

Date- 4-3-2020

Mr. Vhanmane S.N.

(Project Incharge)

Scanned with OKEN Scanner

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola Dist: Solapur

Exam Seat No. 602943 **Date:** 4/3/2020.

Department of Zoology.

CERTIFICATE

This is to certify that, Miss/Mr. Randive Shital Dashrath B.Sc.III Zoology has satisfactory completed the Project entitled "Women Heath and Blood Group Survey in Chinchale Village Tal- Mangalwedha Dist- Solapur (M.S.)" For partial completion of B.Sc.III(Zoology)Degree of University of PAH Solapur during the year 2019-2020.

Place: Sangola

Date: 4/3/2020.

Project Incharge

07.03.2020

Examiners

7/3/2020

Head of The Dept.

Head
Dept. of Zoology
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Tal. Sangola Dist. Solapur

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Sangola 413307
Dist. Solapur

Scanned with OKEN Scanner

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola Dist: Solapur

Exam Seat No. 602942 **Date** 4/3/2020.

Department of Zoology.

CERTIFICATE

This is to certify that, Miss/Mr. Khamkar Dipali vishnu B.Sc.III Zoology has satisfactory completed the Project entitled "Women Heath and Blood Group Survey in Chinchale Village Tal- Mangalwedha Dist- Solapur (M.S.)" For partial completion of B.Sc.III(Zoology)Degree of University of PAH Solapur during the year 2019-2020.

Place: Sangola

Date: 4/3/2020.

07-03-2020

Project Incharge

Examiners

7/3/2020

Head
Dept. of Zoology
Vidnyan Mahavidyalaya, S
Tal. San Dist. Sola

Head of The Dept.

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Sangola 413307
Dist Solapur

Scanned with OKEN Scanner

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola Dist: Solapur

Exam Seat No. 603068

Date: 4/3/2020.

Department of Zoology.

CERTIFICATE

This is to certify that, Miss/Mr. Gaikwad Pratiksha Vishwas B.Sc.III Zoology has satisfactory completed the Project entitled "Women Heath and Blood Group Survey in Chinchale Village Tal- Mangalwedha Dist- Solapur (M.S.)" For partial completion of B.Sc.III(Zoology)Degree of University of PAH Solapur during the year 2019-2020.

Place: Sangola

Date: 4/3/2020.

07-03-2020

Project Incharge

Examiners

7/3/2020

Head
Dept. of Zoology
Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Tal. Sangola Dist. Solapur

Head of The Dept.

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola
Sangola 413307
Dist. Solapur

Scanned with OKEN Scanner

Vidnyan Mahavidyala, Sangola Dist- Solapur

Department of Zoology

Date – 04/03/2020

Exam Seat No.- 719628

CERTIFICATE

This is certify that Miss. Kazi Simran Naushad B.Sc.-III(Zoology) has satisfactory completed the project entitled " Bird Diversity at Market Yard Campus of Sangola city , Tal – Sangola , Dist – Solapur (M.S)"for partial completion of B.Sc.III (Zoology) degree of University of PAH, Solapur during the year 2019-2020

07-03-2020

7/3/2020

Project in charge

Examiners

Head
Dept. of Zoology
Vidnyan Mahavidyala Sangola
Tal.Sangola Dist.Solapur

Head of the Dept.

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola Dist Solapur Sangola 413307

Scanned with OKEN Scanner

Vidnyan Mahavidyala, Sangola Dist- Solapur

Department of Zoology

Exam Seat No.- 719621

Date – 4/03/2020

CERTIFICATE

This is certify that Miss. Kokare Nutan Kisan B.Sc.-III(Zoology) has satisfactory completed the project entitled " Bird Diversity at Market Yard Campus of Sangola city , Tal – Sangola , Dist – Solapur (M.S)"for partial completion of B.Sc.III (Zoology) degree of University of PAH, Solapur during the year 2019-2020

07.03.2020

Project in charge **Examiners** **Head of the Dept.**

Head
Dept. of Zoology
Vidnyan Mahavidyalaya Sangola
Tal.Sangola Dist.Solapur

7/3/2020

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola Dist. Solapur 413307

Scanned with OKEN Scanner

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola Dist: Solapur

Date: 4/3/2020.

Exam Seat No. 602776.

Department of Zoology.

CERTIFICATE

This is to certify that, Miss/Mr. Mulani Aiman Nisar, B.Sc.III Zoology has satisfactory completed the Project entitled "Women Heath and Blood Group Survey in Chinchale Village Tal- Mangalwedha Dist- Solapur (M.S.)" For partial completion of B.Sc.III(Zoology)Degree of University of PAH Solapur during the year 2019-2020.

Place: Sangola

Date: 4/3/2020.

Project Incharge

07-03-2020

Examiners

7/3/2020

Head

Dept. of Zoology

Vidnyan Mahavidyalaya Sangola

Tal.Sangola Dist.Solapur

Head of The Dept.

Vidnyan Mahavidyalaya, Sangola Sangola 413307 Dist Solapur

Scanned with OKEN Scanner